

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשע"ה

ספר

פאת זקנך

הלכה למעשה

דיני גילוח פאות הראש והזקן

ובו תמונות צבעוניות להמחשת ההלכות

ע"פ השו"ע יור"ד סימן קפ"א

ובתוספת פסקי הלכות מגדולי זמננו

ובסופו נלווה

דיני "לא ילבש"

בחסדי ה'

אברהם חיים בלאמו"ר הרב דניאל עדס שליט"א

חודש שבט תשס"ח
כולל תיקונים אד"א תשע"א
פעיה"ק ירושלים תובב"א

נדפס על נייר שאין בו חילול שבת ח"ו

©

כל הזכויות שמורות

אין להעתיק או לצלם שום תמונה מבלי לקבל רשות

כל הדמויות המופיעות בספר אינן דמויות אמיתיות, אלא תמונות מחשב

כתובת המחבר:

אברהם חיים עדס

רח' הפסגה 58, בית וגן

טל : 02-6413506

עריכה גרפית, עימוד ועיצוב העטיפה

גרפיק סנטר טל: 02-6435895

הוצאה לאור והפצה: יפה נוף, י. פוזן, ירושלים

ברכת

מרן הגאון הגדול ר' חיים קניבסקי שליט"א

נכנסתי קמיה

מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א

והראתי לו את התמונות, עבר עליהם ושמח

וברכני בברכת

"ברכה והצלחה"

הסכמת מורנו ורבנו מרן ראש הישיבה הגאון רבי יהודה עדס שליט"א ראש ישיבת קול יעקב

בס"ד ירושלים עיה"ק תובכ"א, י"ז סיון תשנ"ז

ברכת שרי התורה גאוני בד"ץ העדה החרדית פציה"ק ירושלים ת"ו

יום כ' לחדש סיון תשנ"ז

הנה כבר איתמחי גברא בחלקים הקודמים של ספרו הנכבד "ויאמר אברהם" שנתקבלו בחיבת הקודש ה"ה הרה"ג המצויין ומופלג בתורה ויר"ש בן גדולים כש"ת מוהר"ר אברהם חיים עדס שליט"א.

וכעת מדפיס אידרא חלק ששי, וכמעשהו בראשונים כך מעשהו כעת בחו"ב באר היטב.

ואם אמנם אין מדרכנו לתת הסכמה על ספרי הלכה אבל מכיון שיש תועלת בהדפסת ספרו וזיכוי הרבים, הננו מברכים אותו שיעליח להגדיל תורה ולהאדירה, ולזכות את הרבים בעוד ספרים נכבדים, ויבואו אחינו בני"י ויביאו את הברכה לביתם בכסף מלא ויהנו ממנו.

הנה הרה"ג הנעלה, אברך מיוחד ומעולה הרב אברהם חיים עדס שליט"א בן אחי אהובי הרה"ג כמוהר"ר רבי דניאל עדס שליט"א.

כבר פקע שמיה בספרים החשובים שיצאו מתחת ידו ספרי ויאמר אברהם בעניניו או"ח, ועתה הניף ידו בעניניו יו"ד, וכמעשהו בראשונה כן עתה הוציא מתחת ידו דבר נאה ומתוקן בשום שכל וסברא ישרה, וכל דבריו נאמרים בטעם רב. ובמעט שעברתי בין בתריו אמינא שכדאים הדברים לעלות ע"ג ספר ולהיותו זוכה להקריב קרבנו להיות עולה על שולחן מלכים, מאן מלכי רבנן.

וברכתי תפילתי להמשיך כהנה וכהנה בעמל התורה ולזכות להמשיך את תפארת המשפחה בשלשלתא דדהבא של תורה היקרה מפז ופנינים.

המוציא לאור: יעקב יצחק רובינשטיין

אשר יצא לאור על ידי
המוציא לאור: יעקב יצחק רובינשטיין

כן דברי דודך אוהבך

יהודה עדס

הסכמת הגאון מעמודי החוראה
רבי משה הלברשטאם זצוק"ל
מו"צ בעדה החרדית ומו"ס "דברי משה"

בס"ד

היה למראה עיני ספרו היקר והנעלה של
מע"כ ידידי האברך הה"ג מופלג בתו"ש
ובנן של גדולים מוהר"ר אברהם עדס
שליט"א מפעיהקת"ו, אשר בשם ויאמר
אברהם יכונה, וכו' העלה הלכות ברורות
בהלכות ארבעת המינים, וסביב ההלכות
הרחיב את הדיבור בבירורי ההלכות
בבקיאות ובסברות ישרות ונכוחות, והן
אמנם אשר מפאת היותי עמוס בעבודה"ק
לא עלה בידי לעיין כראוי בכל הספר
ובפרט באשר הדברים נוגעים להלכה,
אך כבר בהשקפה לטובה נוכחתי לדעת
כי הולך מישרים צולל במצולות דברי
הפוסקים ומעלה פנינים יקרים, ובאשר
ידענא ליה מכבר הימים לת"ח מופלג, וגם
כבר חיבר והו"ל ספרים נכבדים בבירורי
סוגיות הש"ס, וראיתי את אשר הרבה
בשבחו ידי"ג הגאון, מזה בן מזה, ומרביץ
תורה ויראה לעדרים, כש"ת רבי יהודה
עדס שליט"א ראש ישיבת קול יעקב,
פעיה"ק ירושת"ו, בן לאותו גאון וצדיק
חו"פ המפורסם רבי יעקב עדס זצולל"ה.

מכתב ברכה ממרן המשגיח הגה"צ
רבי דב יפה שליט"א
משגיח בישיבות כפר חסידים וקול יעקב

בס"ד מנ"א תשנ"ד

לכב' ידידי היקר והאהוב הרכה הרבוק
בעיון התורה ויראת ה' היא אוצרו הרה"ג
אברהם חיים עדס נ"י בן ידידי היקר
והדגול המסור מאד להעמדת הישיבה
המיוחדת במעלותיה ישיבת קול יעקב
הרה"ג רבי דניאל עדס שליט"א.

אחדהשה"ט וש"ת בידידות רבה

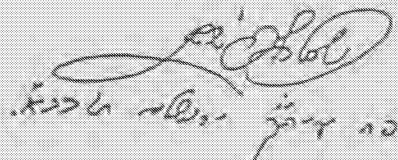
שמחתי לראות כי דבקתך בעיון התורה
ללון בעומקה של הלכה בצירוף יראת
השי"ת ומדות נאות הניבו פירות נאים
משמחי לב, חיבור חשוב על עניני ארבעה
מינים כפי שהעידו גדולי תורה.

ויהי רצון שיהא חבורך להגדיל תורה
ותלך מחיל אל חיל לחבר עוד חיבורים
חשובים.

ברכת אוהבך מכבדך

דב יפה

אשר על כן אף ידי תיכון עמו לחמכו ולחזקו שיזכה להוציא מחברתו לאורה לזיכוי הרבים,
שיהנו מנועם דבריו הנאמרים בטוב טעם ודעת, וזכות אבותיו תהא מסייעתו שיזכה לילך
מחיל אל חיל ולעלות במעלות התורה והיראה ולהפיץ מעינותיו חוצה מתוך שמחה ונחת
ובטו"ס אכ"ר.

כה ית"ץ יושב אברהם

מכתב תהלה ממרן הגאון
רבי חיים פנחס שיינברג שליט"א
ראש ישיבת תורה אור
ומורה הוראה דקריית מטרסדורף

הסכמת הגאון הגדול
רבי אפרים גרינבלאט שליט"א
רב ושו"ב במעמפיס
מח"ס שו"ת רבבות אפרים ז"ח

בס"ד ט' אדר"א תשנ"ה

לכבוד האברך היקר הרה"ג אברהם חיים
עדס שליט"א בן של גדולים.

שמחתי לראות את ספרך ויאמר אברהם על
הלכות בורר שנעשה בעמל ובכשרון רב,
ואמינא שכדאים הדברים לעלות על שולחן
מלכים מאן מלכי רבנן.

ומיוחד יש בספר זה שהשו"ע והמשנ"ב
ושאר פוסקים מפורטים לפרטים.

על כן ברכתי למחבר שליט"א שיפוצו
מעינותיו חוצה ויזכה להגדיל תורה
ולהאדירה.

בברכת התורה

ח"מ פ (חל"ה) (י"ד)

בס"ד י"ז סיון תשנ"ז

עברתי בין ערוגות הכושם של הספרים
ו"יאמר אברהם" ד' חלקים, אשר חברו
ידידי החשוב, האי גברא יקרא הרה"ג,
חריף ובקי דנחית לעומקא דדינא, הרב
אברהם חיים עדס שליט"א, וראיתי
בספרים חידושים נפלאים בכל מקצועות
התורה, וראיתי שהוא גברא רבה ואדם
גדול בתורה, ועומד כעת להוציא לאור
ספר ויאמר אברהם על הלכות תערוכות,
וביקש הסכמתי, ורצונו של אדם זהו
כבודו, והנני נותן לו הסכמה מלאה,
ולהכירו במקומות שלא נודע, כגאון עצום,
ושיקחו ספריו וספר החדש אל ביתם, ויהנו
מהספר, ואני מצוה לקנות ספרו, ולתמוך
בו כדי שיוכל להמשיך ולהוציא לאור
עוד ספרים חשובים, שנוגעים להלכה
ולמעשה, ויבורך כל מי שיכניס את ספרו
לביתו בחותם הברכות שבתורה.

ורגל אמת זמיר, בינה ואלהם וז' א"ל
ושיגמל אלהי סגור בן האלה
ובאת גבס על האגס בתחילת דבר
ס' אלהים סוף
הרג אלהים איון קול
ר' ואלו ואלו חלה דבר
אגלי סוף וגשמי
דבר אלהים על אלה חלק

הסכמת הגאון הגדול
רבי משה קופשיץ זצוק"ל
רב בית הכנסת אברכים רוממה
ור"מ ישיבת קול יעקב

בס"ד ירושלים עיה"ק תובב"א,

כ"ב שבט התשנ"ה

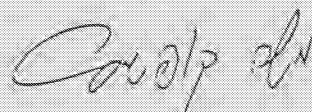
הנה אתא לקמאי הרה"ג ר' אברהם עדס שליט"א בנן של קדושים גדולי תורה וידאה ואייתי מתניתא בידיה ספר "ויאמר אברהם" על הלכות בורר.

וכבר איתמחי גברא בחיבוריו היקרים על הלכות רבות בסדר מועד, וכעת מוסיף על הראשונים מפלפל ומסלסל בדברי הראשונים והאחרונים ומסיק שמעתתא אליבא דהלכתא.

והנה ראיתי כי דברים נכוחים למבין וישרים למוצאי דעת, ודבריו ישאו חן בעיני לומדי התורה הלומדים בהלכות קשות אלו הלכות בורר.

בפרט שדבריו מסודרים סידור נאה דבר דבור על אפניו ובו טור פנימי אשר מקיפו החיצון וטעמו כיין ישן אשר דעת זקנים נוחה הימנו.

ועל זה באתי עה"ח

הסכמת הגאון מחשובי מורי ההוראה
פעיה"ק ירושלים ת"ו
רבי יחיאל מיכל שטרן שליט"א
מח"ס "כשרות ארבעת המינים"

בס"ד, כ"א תמוז תשנ"ד

חזיתי איש טהור, ואייתי ספר ליריה בשם ויאמר אברהם, לאותו אברך גדול בתורה ה"ה הרה"ג ר' אברהם חיים עדס, והוא מאותו נצר הדס שמשפחתו מבשמת ומכושמת, נכד לאותו גאון מופלא צדיק כתמר, ולכו היה נעים כאתרוג, וקירב אותן ערבות לכלל ישראל, ה"ה צדיק יסוד עולם רבי יעקב עדס זצוק"ל, ובנו של איש צנוע עושה ומעשה למען התורה, ות"ח גדול מיתקה, ה"ה הרה"ג רבי דניאל עדס שליט"א, ולא לחנם זכה המחבר להוציא ספר חשוב על עניני ארבעת המינים, שרבים יהנו לאורו, וכבר אמרו חז"ל כל שהוא ת"ח ובנו תלמיד חכם ובן בנו ת"ח לא יפסק התורה מפיו זרעו, ויזכה להמשיך בהפצת תורתו ברכים.

הכו"ח למען כבוד התורה

יחיאל מיכל שטרן

התודה והברכה נתונה

להצלחת

ידידי ורעי רודף צדקה וחסד

מר משה בן אסתר הי"ו

ורעייתו אילנית בת שמחה תחי'

וילדותיהם

עדן אסתר תחי'

שיראל שמחה תחי'

ליאורה שושנה תחי'

טלי צפורה תחי'

ולהצלחת הוריהם מר אברהם חיים בן צפורה הי"ו

ומרת אסתר בת חיה תחי'

ולהצלחת מר שלמה בן סיידה הי"ו

ורעייתו מרת שמחה בת שושנה תחי'

ולהצלחת מרת חיה בת רבקה תחי'

יהי רצון שיזכו לרוב נחת דקדושה מכל יוצאי חלציהם

לזכרון עולם בהיכל ה'

לעילוי נשמת

מר משה בן אברהם ע"ה

צפורה בת מרים ע"ה

דוד בן יצחק ע"ה

סיידה בת יהודה ע"ה

ת. נ. צ. ב. ה.

הקדמה

ברוך אלוקינו שבראנו לכבודו והבדילנו מן התועים ונתן לנו תורת אמת, ואילו פינו מלא שירה כים... אין אנחנו מספיקין להודות לך ה' אלוקינו...

מצוי אצל אנשים רבים שמקצצים פאות ראשם ועוברים באיסור בל תקיף, וכן יש שמגלחים זקנם ועוברים איסורי תורה, כל זאת מכיון שלא יודעים ההלכות על בורים.

וכמו כן ראיתי כמה יהודים יראים ושלמים שפאותיהם ארוכות ובכל זאת נכשלו באיסור בל תקיף. וראה בביאור הלכה אור"ח סימן רנ"א סעיף ב', וז"ל יש מהבחורים שבעת שהספר מספר ראשו הוא מגלח לו השער שאצל אצנו והוא מחמת שטועים וחושבים שפאת הראש נקרא רק מה שאנו קוראים פאה, ולא כן הוא כאשר כתבנו, והוא לאו גמור דאורייתא לד"ה וכו' עכ"ל.

על כן זיכני ה' להוציא ספר זה העוסק בבירור הסוגיות של פאות הראש והזקן, על פי הראשונים והאחרונים עד גדולי דורנו שליט"א, מלווה בתמונות צבעוניות להמחשת ההלכות.

כאן המקום להודות לרבותינו הגדולים מרן הגאון ר' חיים קנייבסקי שליט"א, ומרן הגאון ר' ניסים קרליץ שליט"א שניאותו להקדיש מזמנם היקר כדי לברר וללבן עימי את ההלכות הטעונות בירור. פסקיהם והכרעותיהם משובצים בתוך ההלכות שבספר, יתן ה' ויזכו להורות קהל עם ועדה עד ביאת גואל צדק מתוך בריאות איתנה.

וכמו בן אודה לידידי ורעי מופלג בתורה ויר"ש טהורה הרה"ג
ר' אליהו דרעי שליט"א מו"ץ בבית הוראה בראשות הגאון
הגדול ר' מרדכי גרוס שליט"א אשר ישב על המדוכה שנים
רבות עם מומחים ומהנדסי מכונות גילוח ותספורת, ועבר על
הספר והעיר את הערותיו כיד ה' הטובה עליו, יזכהו ה' לנחת
דקדושה מכל יוצאי חלציו עד ביאת גואל צדק אמן.

ואסיים בהודאה על העבר ותפילה על העתיד, שלא תמוש
התורה מפינו ומפי זרענו וזרע זרענו עד עולם.

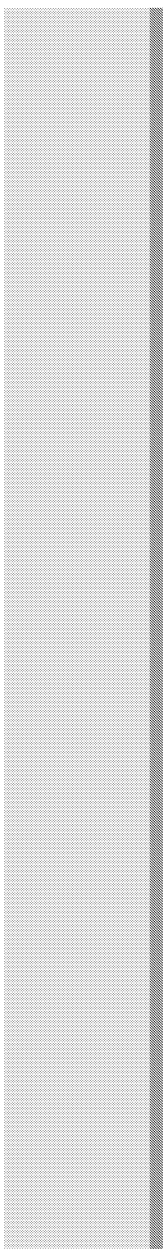
שבט תשס"ח

המחבר

ראשי פרקים

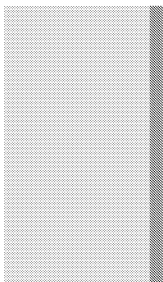
יד	דיני פאות הראש
יח	כמות הפאות
יח	אורך השערות
כב	שיעור גובה הפאות
כד	מקום הפאות באדם שיש לו קרחת
כו	שיעור הפאות בצד הקדמי של הפנים
כח	שיעור הפאות מאחורי האוזן
ל	שיעור הפאות בתספורת קצוצה
לב	מחוסר ידיעה עוברים על "בל תקיף"
לח	פאות המחוברות – דקות
לט	פאות המחוברות ללחי – קצוצות
מא	גילוח בפאות עבות – בצדדים
מב	סירוק הפאות
מד	תער מסביב לאוזן
מו	העברת מכונה מסביב לאוזן
מז	העברת מספרים מסביב לאוזן
מח	מקום סוף הפאות
נב	מקום סוף הפאות בתנוך מחובר
נט	הורדת הזקן בתער
ס	הורדת השפם בתער
סב	הורדת אמצע השפם בתער
סג	שפם צר – בתער
סד	קציצת שפם במספרים
סה	הורדת הזקן בגרון – בתער
סו	מקומות של פאות הזקן
סו	לדעת רבינו חננאל
סו	לדעת ראב"ן
סח	לדעת רש"י
סח	לדעת רמב"ם
ע	לדעת רש"י המובא ברא"ש

הורדת הזקן ע"י מספרים עב
גילוח במכונת תספורת עד
הורדת הזקן ע"י מכונת גילוח פ
הורדת הזקן ע"י משחה פד
דיני לא ילבש צה
משא ומתן עם מרן הגאון ר' ניסים קרליץ שליט"א קא

פאת זקנך

הלכה למעשה

דיני פאות הראש

ובו מ"ג הלכות:

לא תקיפו פאת ראשכם

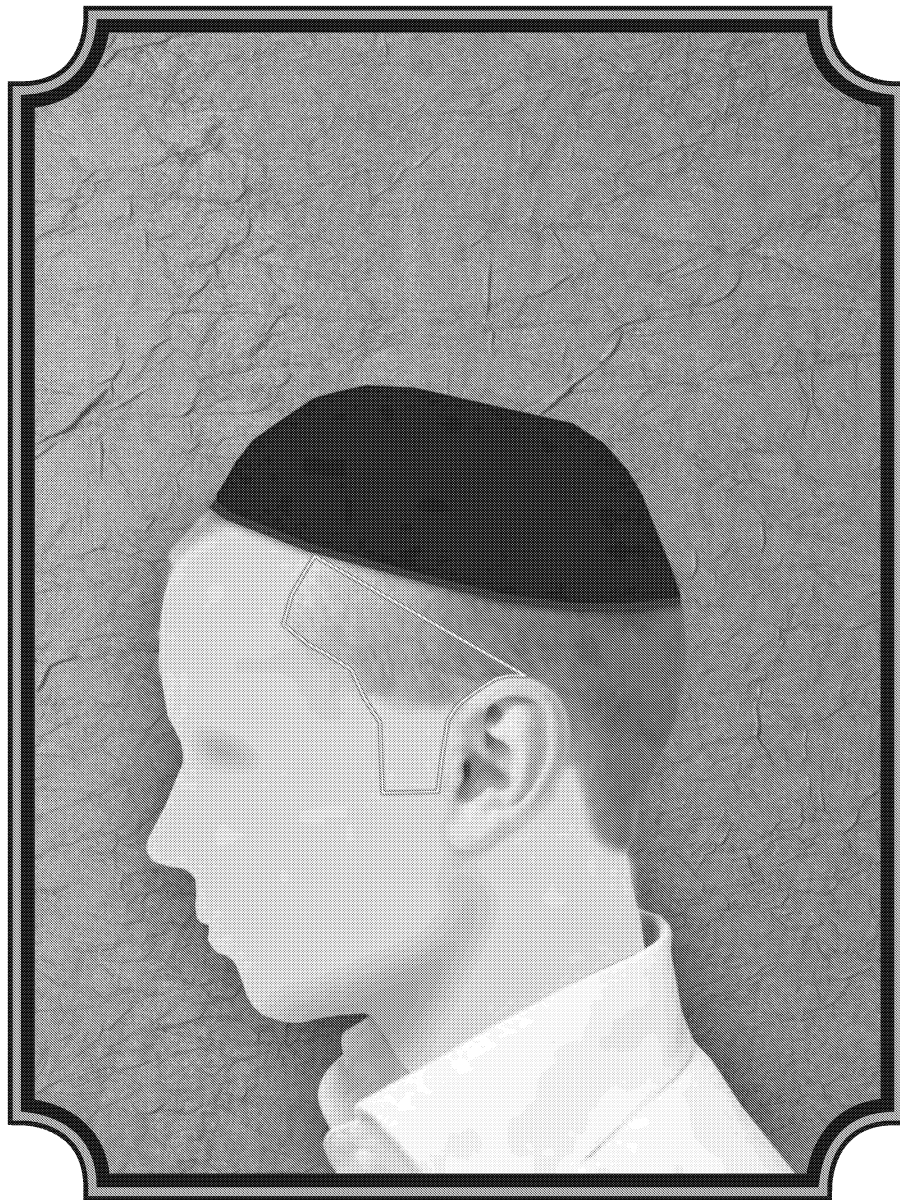
א. נאמר בתורה "לא תקיפו פאת ראשכם, ולא תשחית את פאת זקנך"^[א].

ב. הקפת הראש היא להשוות את אחורי האוזן, והפדחת, עם צדעיו^[ב].

ג. צדעיו – זהו הפאות, שהם צדדי הראש, והפדחת זה המצח, ואחורי האוזן – זה מקום שאין בו שערות, וע"כ המוריד את הפאות, ועי"ז המצח שאין בו שערות, ואחורי האוזן שאין בו שערות שווה למקום הפאות, זהו הקפת הראש.

[א] ויקרא פרק י"ט פסוק כ"ז.

[ב] ברייתא מכות דף כ ע"ב.

אסור להוריד את פאות הראש, והמוריד את שתי הפאות עובר בב' לאוין, ושיעור השערות הנצרכות שלא יחשב הקפה, יבואר לקמן

ד. לדעת הרמב"ם^[ג] וסייעתו^[ד], איסור הקפת הראש הוא בתער, ולדעת הרא"ש^[ה] וסייעתו^[ו] הוא בכל דבר, ולא דווקא בתער, אלא גם במשחה ואפי' במספרים כעין תער שניכרים עיקרי השערות, והשו"ע^[ז] הביא את הרמב"ם בסתם, ולאחר מכן הביא את דעת הרא"ש, ומסיים השו"ע, ויש לחוש לדבריו, וכך הוא פשטות הב"י^[ח] שלמעשה יש לנהוג כהרא"ש, וכן נהוג עלמא, ולפ"ז אין להוריד את הפאות אפי' במספרים כעין תער ואפי' באופן שניכרים עיקרי השערות, ורק אם נשאר חצי ס"מ בכל שיערה מותר להשתמש במספרים, כמבואר לקמן.

[ג] הלכות עבודת כוכבים פרק י"ב הלכה ו'.

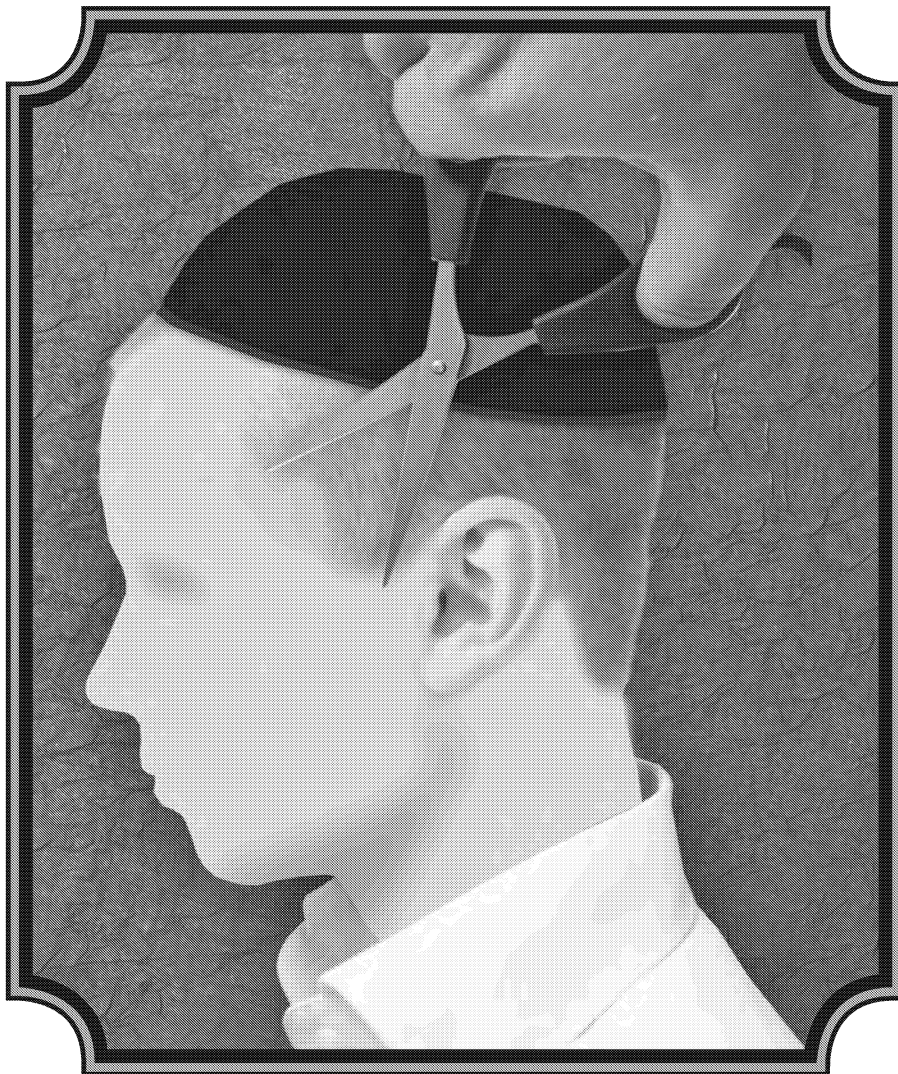
[ד] טור בסימן קפ"א, וכן שו"ע בסימן קפ"א סעיף ג'. וכן הוא בריטב"א שבועות דף ג ע"א.

[ה] מכות פרק ג' סימן ב' ג'.

[ו] חלק תולדות אדם וחווה נתיב י"ז חלק ה' דף קנ"ט טור ב' ד"ה החלק חמישי.

[ז] סימן קפ"א סעיף ג'.

[ח] בסימן קפ"א.

איסור הקפת הראש הוא גם ע"י מספרים, כשגזירות סמוך לבשר, ואפי' באופן
שניכרים עיקרי השערות

כמות הפאות

ה. לדעת הרמב"ם^[ט] הוא בארבעים שערות וכמ"ש הרמב"ם בזה"ל ושמענו מזקננו שאינו מניח פחות מארבעים שערות, אולם הב"י מביא את הסמ"ג^[י] שמביא תוספתא^[יא] שכתב שהתולש ב' שערות עובר משום מקיף, הרי שאסור להוריד כלל ממקום הפאות, וראה בשו"ע סימן קפ"א סעיף ט' שכתב ששיעור הפאה הוא מכנגד שער שעל פדחתו ועד למטה מן האוזן מקום שהלחי התחתון יוצא ומתפרד, וכל רוחב מקום זה לא תגע בו יד, וכתב בביאורי הגר"א ס"ק י"ד שהשו"ע כתב "וכל רוחב מקום זה לא תגע בו יד" להדגיש שדעתו כדעת הסמ"ג שאפי' בב' שערות יש איסור הקפה.

אורך השערות

המשנה בנדה דף נב ע"ב אומרת שתי שערות האמורות בפרה ובנגעים, והאמורות בכל מקום, כדי לכוף ראשן לעיקרן דברי רבי ישמעאל, ר"א אומר כדי לקרוץ בציפורן, פירש שם רש"י לקרוץ – לאחז מעט, ר' עקיבא אומר כדי שיהיו ניטלות בזוג, דהיינו שיוכלו להורידם במספרים, ואומרת שם הגמ' אמר רב חסדא אמר מר עוקבא הלכה כדברי כולן להחמיר, וכתב הרא"ש בנדה פרק ו' שהטעם שמחמירים כמו כולם, מאחר ויש ספק כמו מי ההלכה.

[ט] בהלכות עבודה זרה פרק י"ב הלכה ו', הלכות אשות פרק ב' הלכה ט"ז, וראה בשו"ת חתם סופר יור"ד סימן קל"ט שכתב בדעת הרמב"ם שמהתורה השיעור הוא בב' שערות, ומדרבנן הוא ארבעים שערות.

[י] בל"ת מצוה נ"ז.

[יא] מכות פרק ד' פסקה ד', וראה בב"ח בסימן קפ"א מש"כ בזה.

ו. אורך השערות – מבואר ברמב"ם^[יב] שכל ראש שיערה תוכל ליגע בעיקרה, ובחצי ס"מ בודאי שיצא מכל הספיקות ויש בזה משום קיפול השיערה לשנים^[יג], ואם מסתפר עם מכונת אוסטר בפלסטיק מספר 2 שיש בו 6 מ"מ בודאי טוב^[יד], ופלסטיק זה משתנה בסוגי המכונות, דישנם מכונות שהמספר 2 שלהם זה 4 מ"מ.

רבינו זלה"ה אמר פעם שהוא מלא התפעלות
ממראה פניהם של בחורי ישיבה הלומדים
בישיבות חסידיות שיש להם זקן ניכר טהרה על
פניהם.

חכמה ומוסר לגאון ר' אליהו לאפיאן זצ"ל עמוד 39

[יב] נזירות פרק ה' הלכה י"א.

[יג] כן הובא בכמה ספרים בשם מרן הגר"ש אלישיב שליט"א.

[יד] ספר לשכנו תדרשו חלק א' עמוד ש' בשם הפוסקים.

כל זה מדינא אמנם על דרך האמת סתרי תורה איסור
גמור להוריד את הזקן בשום אופן וכבר האחרונים
הביאו דברי רבינו האר"י ז"ל.

העושה זקנו בתער או פאות הראש גדול עונו מנשוא
שעובר בכל יום שעושהו על כמה לאוין ומלבד שענשו
חמור מאוד לפוס דינא, עוד יחרד שהוא מוחרם מפי
גאוני עולם מרן וכל גאוני זמננו ומפיהם לפידים יהלכו
ככתוב בספר יין המשומר כל כתבי הקודש ע"ש
באורך.

(ברכי יוסף סימן קפ"א סעיף י')

ז. הטעם שהתורה אסרה להקיף, כתב הרמב"ם^[טו], והסמ"ג^[טז] מפני שכך כומרי הגויים עושים שמקיפים את הראש, וא"כ אין לעשות כחוקות הגויים.

ח. אם מקיפים את שתי הפאות עוברים בשני לאווין ולוקים שתיים^[יז].

ט. אשה אינה במצות הקפת הצדעים^[יח], מאחר ואין לה זקן, וכל שאינה בהשחתת הזקן אינה בהקפת הצדעים, וע"כ אשה יכולה להקיף לעצמה את הצדעים, ואם מקיפה לאיש, השו"ע מביא דעה בסתם שאינה עוברת, וי"א שעוברת^[יט].

י. עבד אע"פ שחייב במצוות כאשה, מ"מ היות ויש לו זקן, הרי הוא בבל תקיף^[כ].

[טו] הלכות עבודת כוכבים פרק י"ב הלכה א'. הטור מביא את הרמב"ם ומקשה מה הרמב"ם צריך לכתוב טעם, והלא את כל מצוות צריכים לעשות בלי טעם ומה הרמב"ם מחפש טעם, וע"ש ב"ח מש"כ בזה.

[טז] בל"ת ב"ז.

[יז] משנה מכות דף כ ע"א.

[יח] שו"ע סימן קפ"א סעיף ו'.

[יט] ט"ז שם סק"ב.

[כ] שו"ע סימן קפ"א סעיף ז'.

שיעור גובה הפאות

יא. שיעור גובה פאות הראש הוא מתחת למתיחת הקו שמהמקום הגבוה שעל פדחתו לכיוון מקום הגבוה שעל האוזן. דבר זה שונה אצל כל אחד [כא].

שיעור הפאות הוא לפי הסימון שבתמונה

[כא] שו"ע בסימן קפ"א סעיף ט' כתב ששיעור הפאה מכנגד שער שעל פדחתו, ועד למטה מן האוזן.

יב. פעמים שהשערות מעל המצח אינם בקו ישר, אלא מעל בין העינים יוצא כמין שפיץ של שערות, אין להחשיב שפיץ זה, ושיעור הפאות מהמפרץ בקו אלכסון לגובה האוזן [כב].

כשיש שפיץ של שערות במצח, אין זה נחשב לשערות שמעל הפרחת

[כב] כן אמרו לי מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א, ומרן הגר"נ קרליץ שליט"א.

מקום הפאות באדם שיש לו קרחת
 יג. אדם שנשרו לו שערות הראש מעל הפדחת (מצח), יש לו לחשב את גובה
 מקום הפאות, מאותו מקום שהיה לו צמיחת שערות [כג].

מי שנשרו לו השערות – יש לחשב את גובה הפאות, מאותו מקום שהיה לו שער

[כג] כן אמרו לי מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א, ומרן הגר"נ קרליץ שליט"א.

גם ראיתי שערוריה בבחורי חמד הבאים
מאצלכם שהם כולם קצוצי פאה, וכתב ידעתם
כי על כל פאה ופאה חייבין מלקות אחד אפי'
פעם אחת, ואפי' במספרים כעין תער, יש
מלקות בפאת הראש דלא כתיב בהו השחתה,
ואם כל כך הורגלו בזה עד שהותר לכם הדבר
כאלו לא נכתב בתורה הרי הם כאלו עברו על
כל התורה כלה ואין שחיטתם כשרה.

שו"ת תשב"ץ חלק ג' סימן רכ"ז ד"ה לא נכחד

שיעור הפאות בצד הקדמי של הפנים

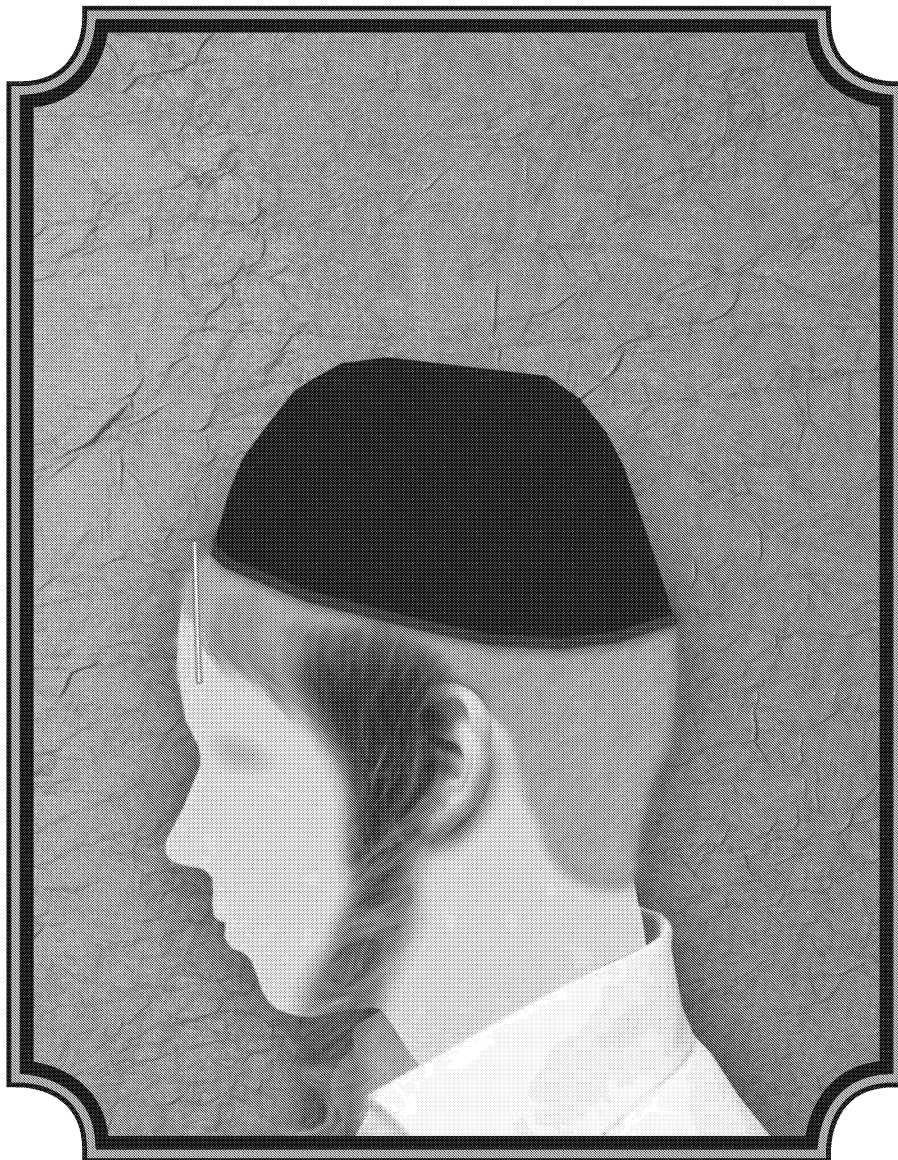
יד. רוחב הפאות בצד הקדמי של הפנים, הוא מהמפרץ, מדיכן שהשערות מתחילות לגדול כלפי צד הפנים, ופעמים שישנם שערות שהולכות במצח כלפי האוזן, יש להשאיר שערות אלו, דהם נחשבים מפאות הראש [כד], ואין צריך לעשות פאות מאותו מקום שבמצח, אלא יכול לעשות פאות כנהוג, אך במקום זה ישאיר את אורך השערות חצי ס"מ [כה].

שיעור הפאות הוא מהקו המסומן בתמונה

[כד] כן אמרו לי מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א, ומרן הגר"נ קרליץ שליט"א.

[כה] כמש"נ לעיל בהלכה ו' בשם מרן הגרי"ש אלישיב שליט"א.

מי ששערותיו גדלות במצח לכיוון הפאות, יש לו להשאיר את השערות הללו
באורך של חצי ס"מ, ואת עובי הפאות יכול לעשות כרצונו דשיעור הפאות הוא
מהקו המסומן בתמונה

שיעור הפאות מאחורי האוזן

טו. שיעור הפאות מאחורי האוזן הוא עד מקום הגבוה של האוזן, שזה אמצע העיגול של האוזן [כו].

שיעור הפאות מאחורי האוזן הוא מהמקום הגבוה של האוזן

[כו] ספר לשכנו תדרשו בחלק א' בשם הסטייעפלר בשם החזו"א, וראה בספר "דברי יעקב" על מסכת מכות דף כ' שמביא את ספר "הבית יוסף" שכתב וז"ל וגובה הפאות שיעורן עד מקום שיגביה ראש האוזן למעלה ועד המקום שיגיע שם ראש האוזן נקרא פאה בבחינת גובה וכו' עכ"ל.

בעל "הצמח צדק" כתב שאין לאיש להוריד את הזקן מפני שמוריד שער לנוי, וכמו שאין להוריד שער בית השחי לנוי משום שדרך נשים הוא, כך אין להוריד שער הזקן מפני שהוא לנוי, ועובר בכך על "לא ילבש", אולם בשו"ת "שרידי אש" חלק ב' סימן מ"א עמוד תע"ז ד"ה ואם כי כתב שיש הבדל בין שער בית השחי לשער הזקן, שבשער בית השחי אסור להוריד מפני שהנשים עושות כן, משא"כ בזקן נכון שעושה זאת לנוי, אבל לאשה אין זקן, וא"כ אינו עושה מעשה אשה.

שיעור הפאות בתספורת קצוצה

טז. מי שרגיל ללכת עם שער קצוץ במקום הפאות, צריך להשאיר את השערות של מקום הפאות באורך של חצי ס"מ, ו"א להסתפר עם מכונה שיש בה פלסטיק מספר 2 שזה 6 מ"מ, וזה במכונה של חברת אוסטר, אבל בחברות אחרות, דבר זה משתנה, ובזה יצא יד"ח כל הפוסקים^[כז], דבאופן זה בודאי שהשערות יכולות ראשן להתכופף לעיקרם.

[כז] ספר "לשכנו תדרשו" חלק א' עמוד ש"א, ובספר תורת יעקב מכות דף כ ובדף כא כתב ששמע בשם מרן הגר"ש אלישיב שליט"א שיש להשאיר כחצי ס"מ. והנה יעוי' בדרכי תשובה סימן קפ"א ס"ק ט"ז שכתב וז"ל עיין פתחי תשובה, ועי' בכנסת הגדולה בהגהות ב"י אות ח' שכתב מספר הזכרונות שצריך ליזהר שלא להסתפר פאות הראש אלא ע"ג מסרק של מספרים שבזה אין המספרים נוגעים בבשר כלל ע"כ, ובהמשך דבריו כתב שהגאון בעל "הכתב סופר" מביא בשם אביו "החתם סופר" שכתב בתשובה בכתבי יד שצריך לגדל את שערות הראש באורך שיהא אפשר לכופ ראשו לעיקרו עכת"ד, וכן הוא ההוראה כחתם סופר, וע"כ מרן הגר"ש אלישיב שליט"א אמר שצריך להשאיר אורך השערות כחצי ס"מ שבאורך זה בודאי יוצא ידי כל הספקות.

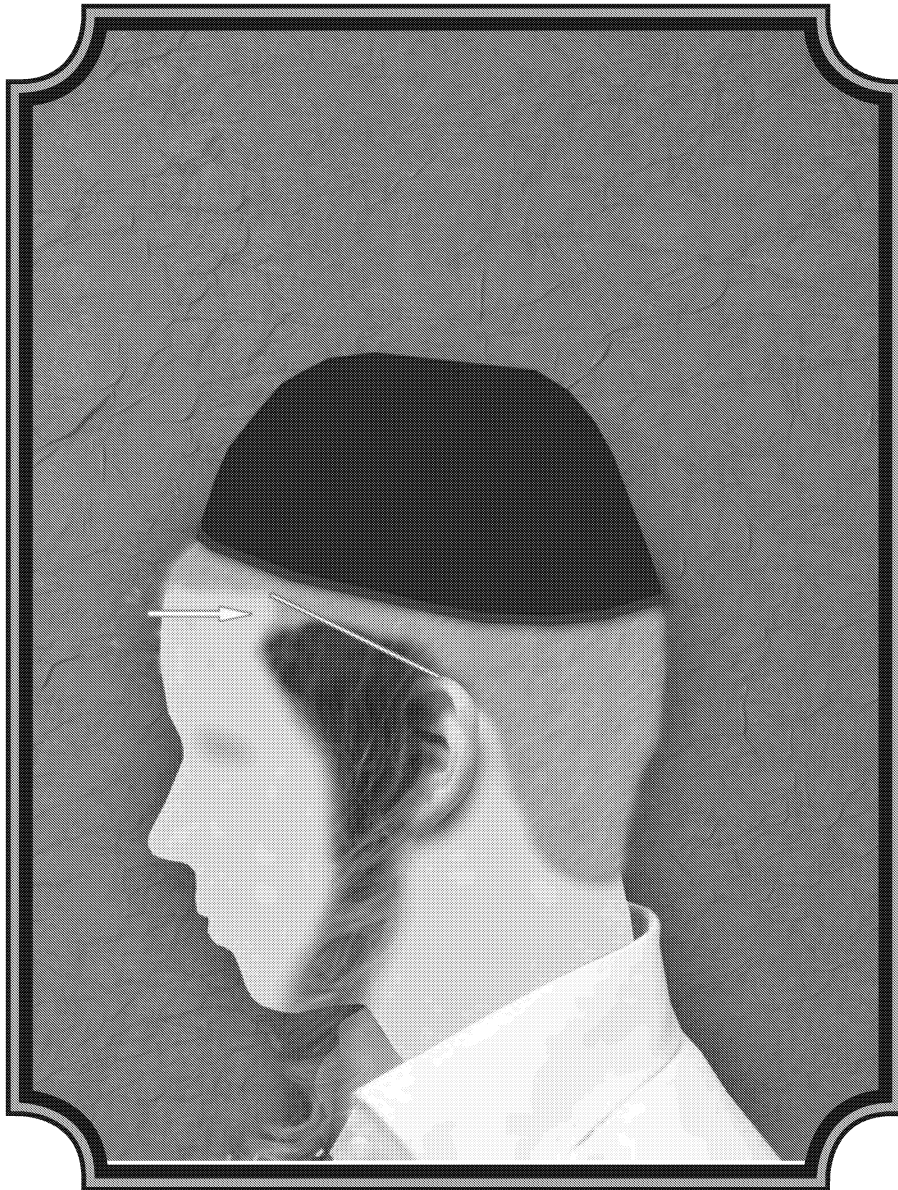
מי שרגיל ללכת עם תספורת קצוצה יש להניח במקום הפאות שערות של חצי ס"מ

מחוסר ידיעה עוברים על "בל תקיף"

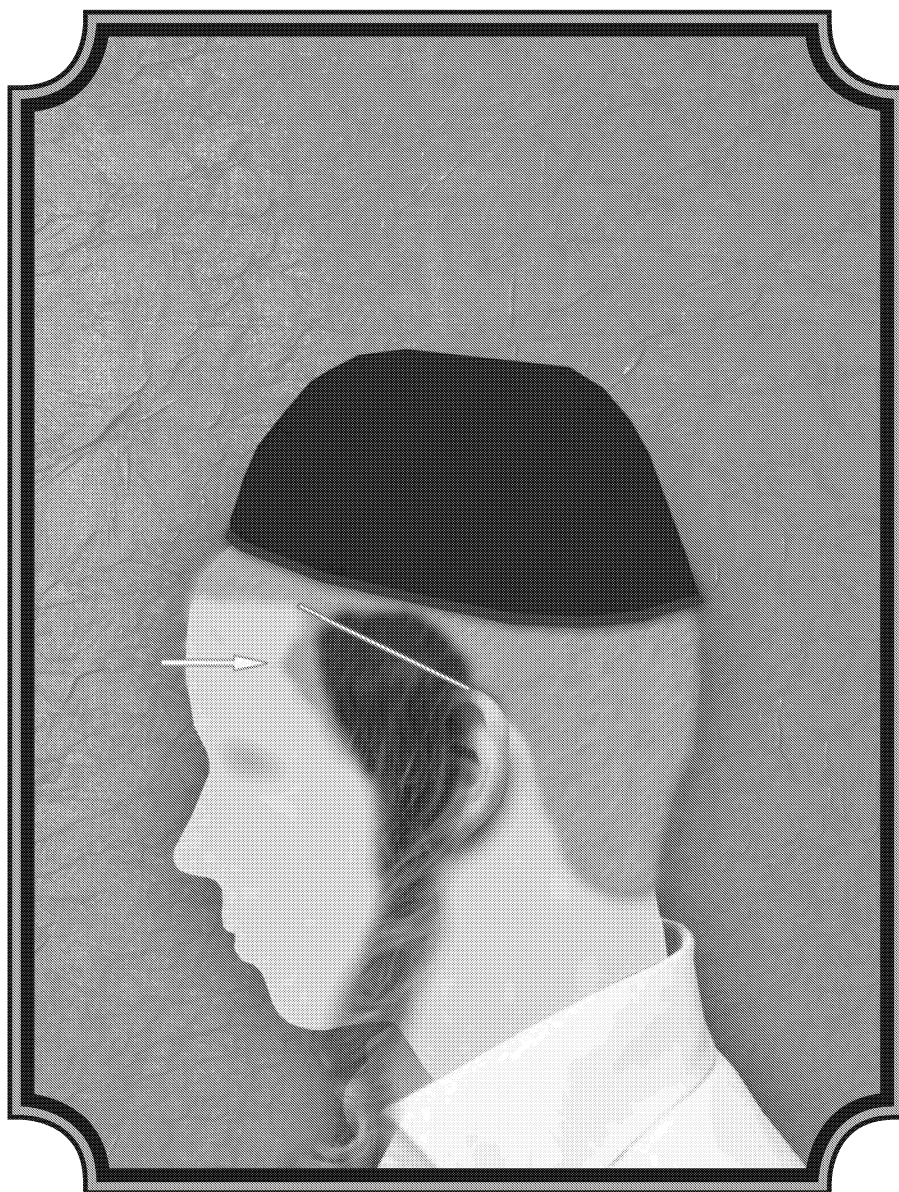
יז. פעמים שאדם משאיר פאות, ומחוסר ידיעה עובר על "בל תקיף" [כח], וזה בכגון שמסתפר מספר אפס (לאו דווקא וה"ה אם עושה מספר 1, העיקר שאינו משאיר שערות באורך של חצי ס"מ) מתחת לגובה של השערות שמעל המצח, או בכגון שמסתפר מספר אפס ליד גובה האוזן במקום הפאות, או שמסתפר אפס מקדימה במקום שמתחיל מקום הפאות.

להלן נביא כמה דוגמאות שבהם מחוסר ידיעה גם בני אדם המשאירים פאות, עוברים באיסור "בל תקיף".

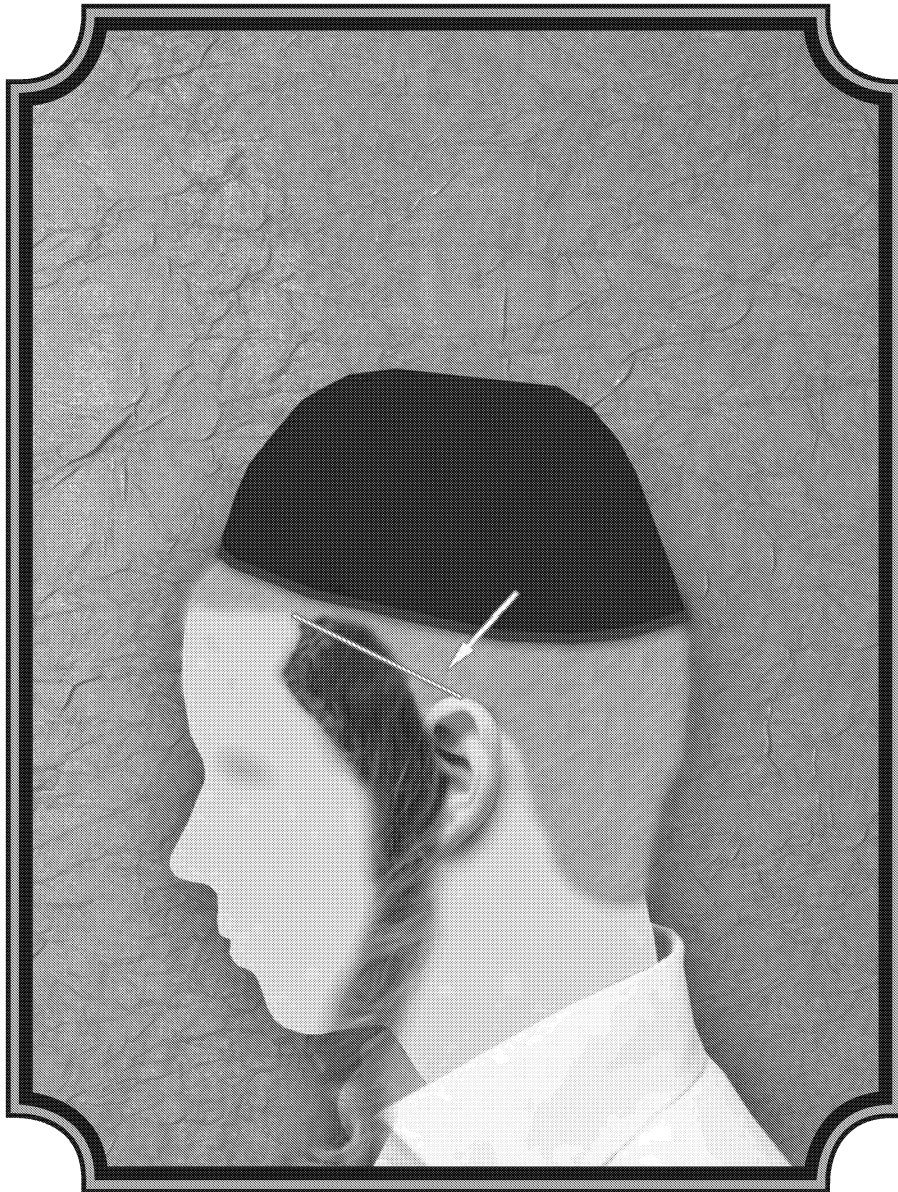
[כח] ביאור הלכה אור"ח סימן רנ"א סעיף ב', וז"ל יש מהבחורים שבעת שהספר מספר ראשו הוא מגלח לו השער שאצל אזנו והוא מחמת שטועים וחושבים שפאת הראש נקרא רק מה שאנו קוראים פאה, ולא כן הוא כאשר כתבנו, והוא לאו גמור דאורייתא לד"ה וכו' עכ"ל.

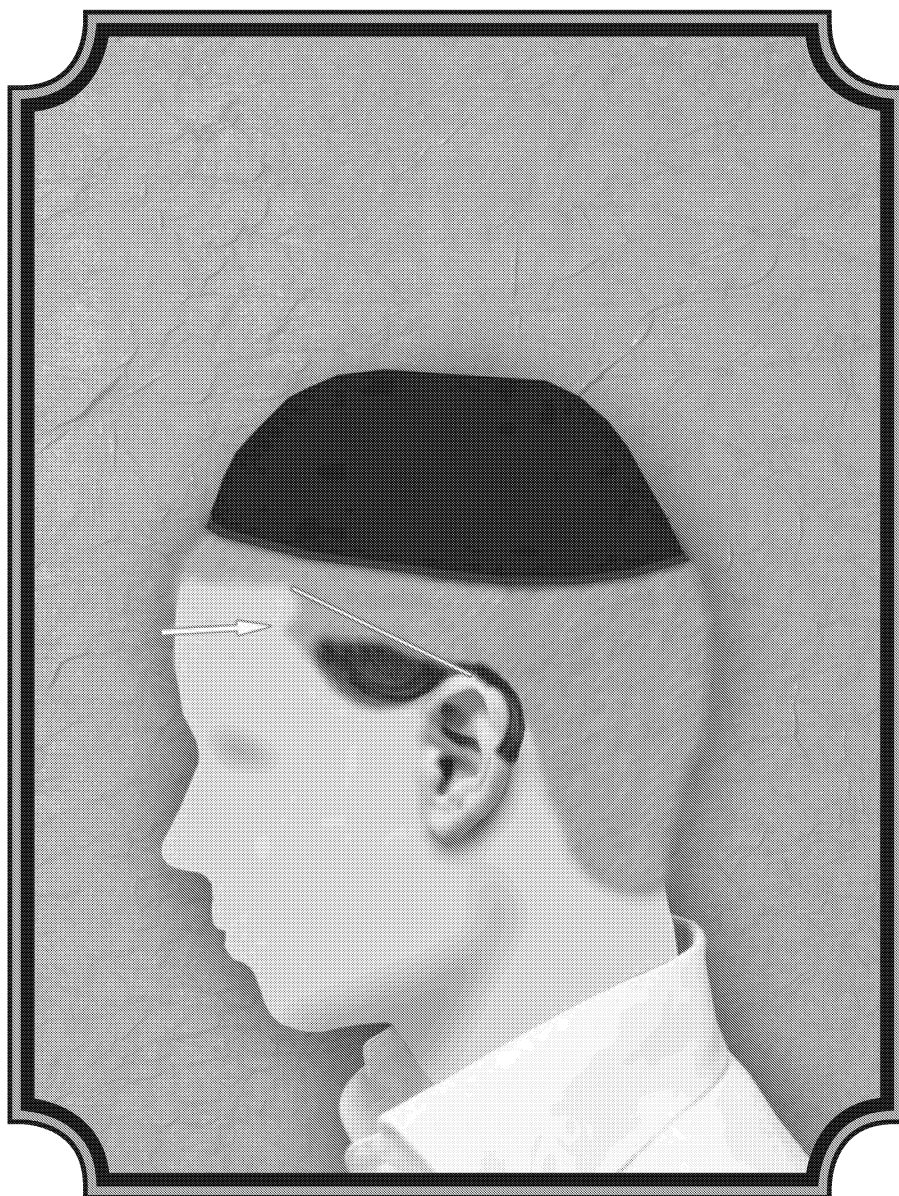
דוגמא לתספורת של פאות שיש בה איסור של בל תקיף, וזה מפני שהסתפר
למעלה בפאות

דוגמא לתספורת של פאות שיש בה איסור של בל תקיף, וזה מפני שהסתפר בצד של הפנים שלא כדין במקום הפאות

דוגמא לתספורת של פאות שיש בה איסור של בל תקיף, וזה מפני שהסתפר בצד של האוזן שלא כדין במקום הפאות

דוגמא לתספורת שמחוסר ידיעה יש בה איסור של בל תקיף, מאחר ולא השאירו את כל מקום הפאות עם שערות, דמקום הפאות הוא מהמקום הגבוה שעל המצח

דוגמא לתספורת זקן שיש בה איסור של בל תקיף, וזה משום שקיצץ הרבה במקום
הפאות באופן שהשערות אינם יכולות להתקפל לשנים

פאות המחברות – דקות

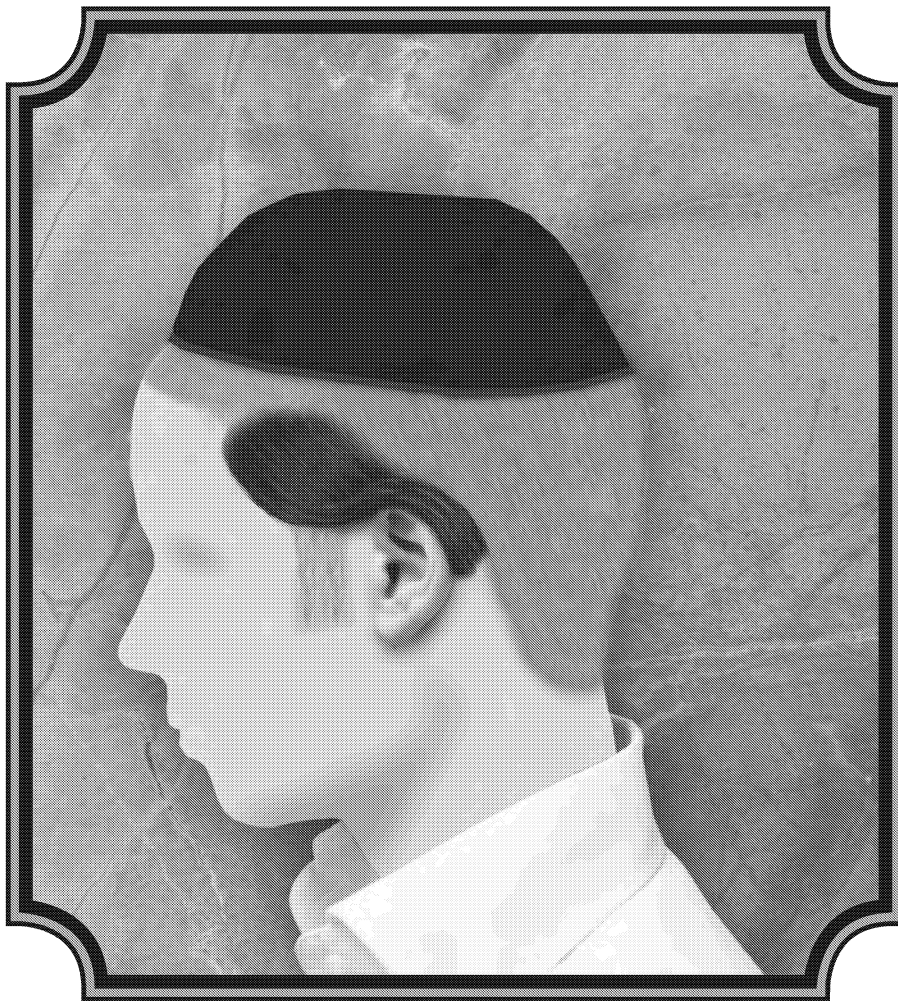
יח. ישנם שעושים את הפאות המחברות לגוף דקות, והיינו שמורידים חלק מהשערות בצידי הפאות בצורות שונות, ועוברים בזה על איסור הקפת הראש, מאחר ושיעור הפאות הוא מהמקום הגבוה שבמצח עד המקום הגבוה של האוזן, ועד סוף האוזן, וכתב ע"ז השו"ע ויד לא תיגע בכל מקום זה.

אסור לעשות את הפאות המחברות לגוף דקות משום איסור הקפת הראש

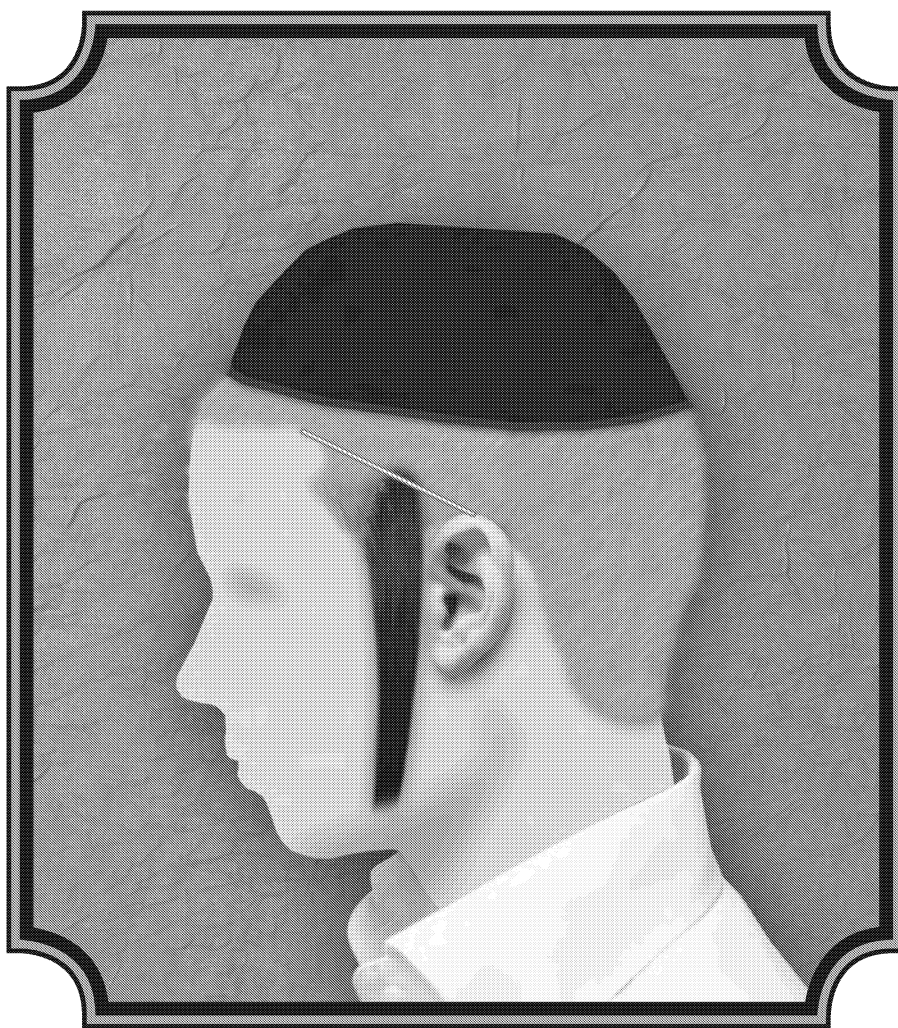
פאות המחוברות ללחי – קצוצות

יט. ישנם שיש להם פאות עבות מאחורי האוזן, אך בפאות המחוברות ללחי עושים קצוץ באופן שא"א לקפל את השערות לשנים, ועוברים על "בל תקיף".

אסור לקצץ הרבה את הפאות המחוברות ללחי

כ. ישנם שעושים פאות עבות, ומשאירים אותם כלפי הפנים, ומחוסר ידיעה אינם מקפידים שיהיו השערות בכל שיעור הפאות [כט].

ישנם שמשאירים פאות מקדימה ומחוסר ידיעה עוברים באיסור של כל תקיף

[כט] כמ"ש הבה"ל בסימן רנ"א סעיף ב'.

גילוח בפאות עבות – בצדדים

כא. ישנם שיש להם פאות עבות ומקצרים מעט מאוד בצדדים, יש בזה משום איסור של הקפת הראש^[ל].

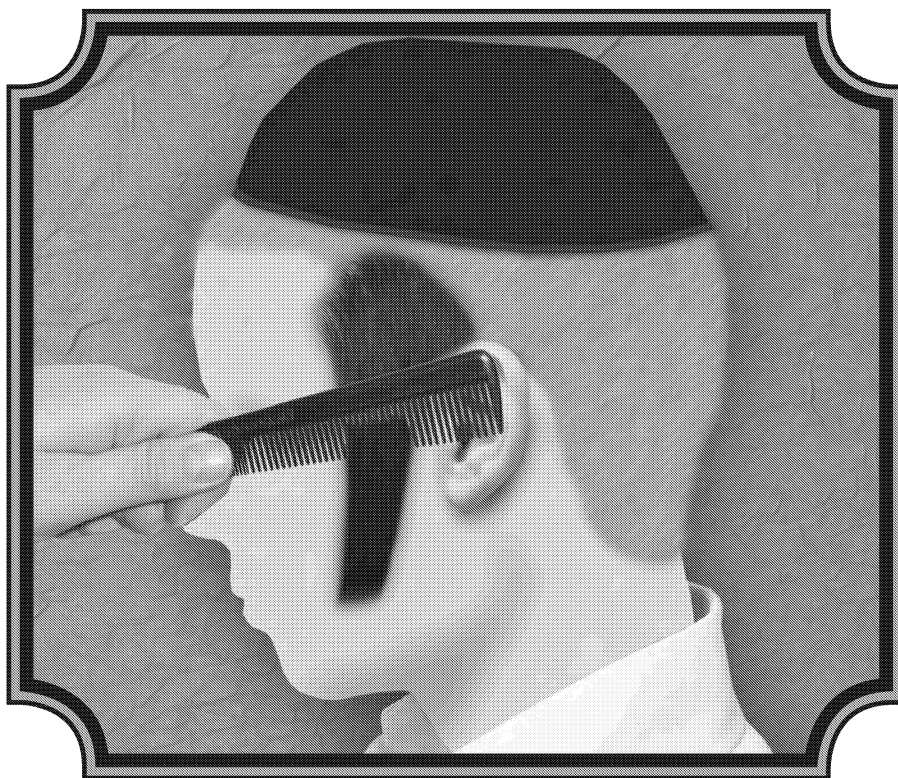

ישנם שיש להם פאות עבות שמחוברות לציד הפנים, ומחמת כך מגלחים קצת בצד, ויש בזה איסור

[ל] דהשו"ע בסימן קפ"א סעיף ט' כתב שבכל רוחב הלחי יד לא תיגע בו.

סירוק הפאות

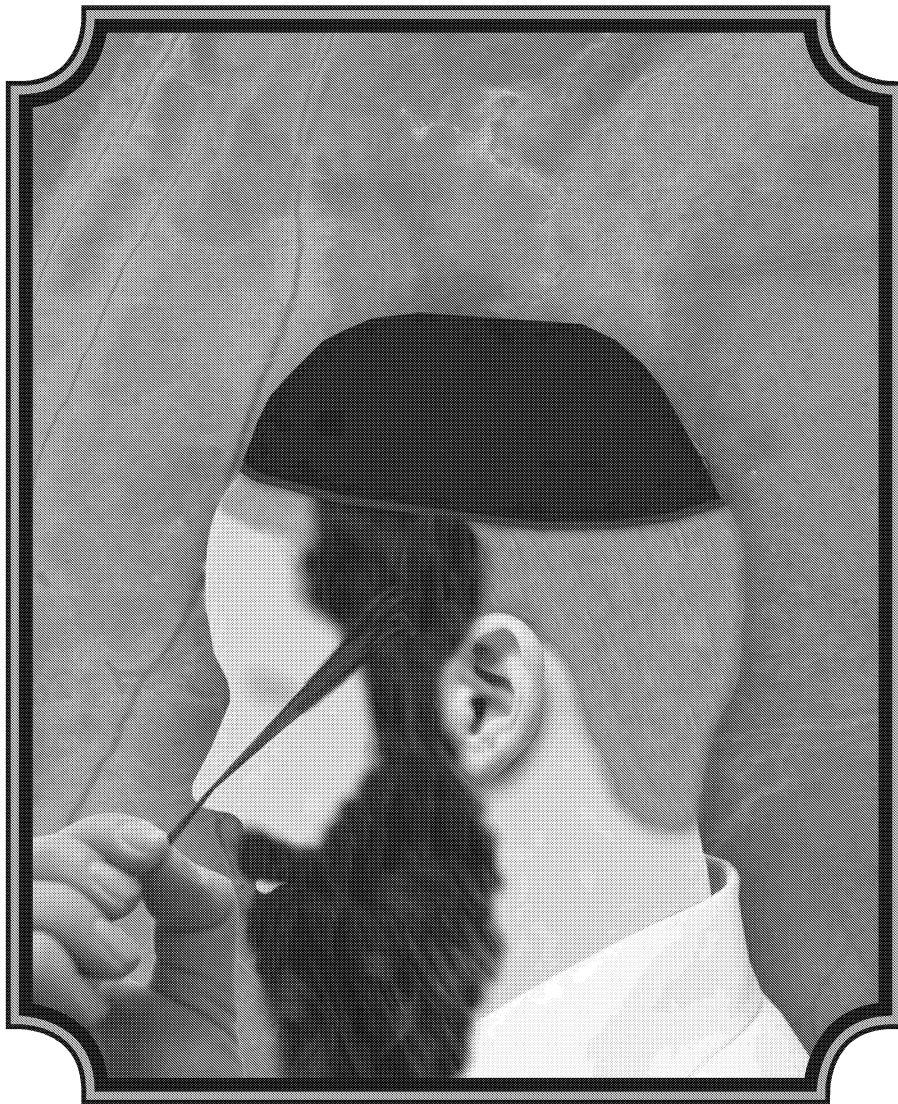
כב. מותר לסרק את פאות הראש, שכן אין זה פסיק רישא שיתלשו ב' שערות, וגם אינו מכוון לכך, ואה"נ במסרק סמ"ך שבודאי יתלשו, אסור לו לסרק, וכמו כן אין להוריד שיערה אחת כדי לחצוץ בשיניו [ל].

מותר לסרק פאות הראש, שכן אינו פסיק רישא שיתלשו שערות

[לא] "חתם סופר" תשובה קל"ט, וראה בפתחי תשובה סימן קפ"ב סק"ג מש"כ בשם רעק"א, וראה עוד בדרכי תשובה סימן קפ"א אות י"ד. ובספר "כרם שלמה" סימן קפ"א בהערות שם "מעין טהור" אות ו', ומש"כ שאין להוריד שיערה אחת לחצוץ בשיניו, הוא מדין חצי שיעור שהתורה אסרה.

וכמו כן אם יש לו קשר בכמה משערות הפאות, אין לו לתלוש בכוונה תחילה משערות של הפאות, אלא יכול רק לגזור את הקשר וכמש"נ.

אסור לתלוש שערות של הפאות, ויש רק לגזרם

תער מסביב לאוזן

כג. אסור להוריד בתער את השערות שמאחורי האוזן למעלה בעיגול לפי הסימון בתמונה, וכלפי מטה מאחורי האוזן, מותר [לב].

יש שמיישרים את התספורת מאחורי האוזן בתער, ועוברים על "בל תקיף"

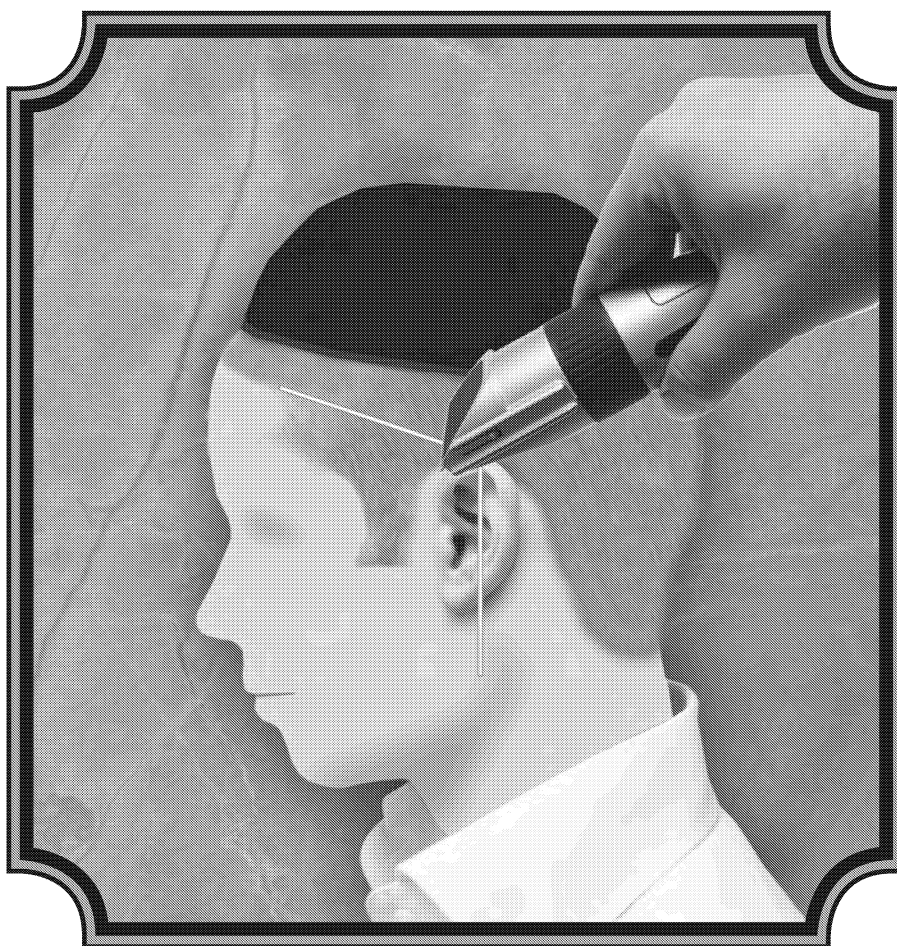
[לב] דהסטייפלר מביא בשם החזו"א שצריך להשאיר את הפאות עד אמצע עיגול האוזן, שזה מפאות הראש.

כתבו גורי האר"י ז"ל שבשעת הגילוח יכוון שאינו מניח להקיף פאת ראשו ולהשחית פאת זקנו, לקיים אזהרת בוראו, ובזה חשוב כאילו קיים הלא תעשה בקום עשה, ואני נוהג לומר קודם הגילוח, ליקבה"ו הריני מוכן לגלח שערות ראשי לכבוד שבת, ואני מוכן להזהר מלהקיף פאות הזקן לקיים מה שאמרה תורה לא תקיפו פאת ראשכם ולא תשחית את פאת זקנך, לעשות נחת רוח ליוצרנו, ולתקן הדברים בשרשן במקום עליון, ויהי נועם וכו'.

פלא יועץ ערך גילוח

העברת מכונה מסביב לאוזן

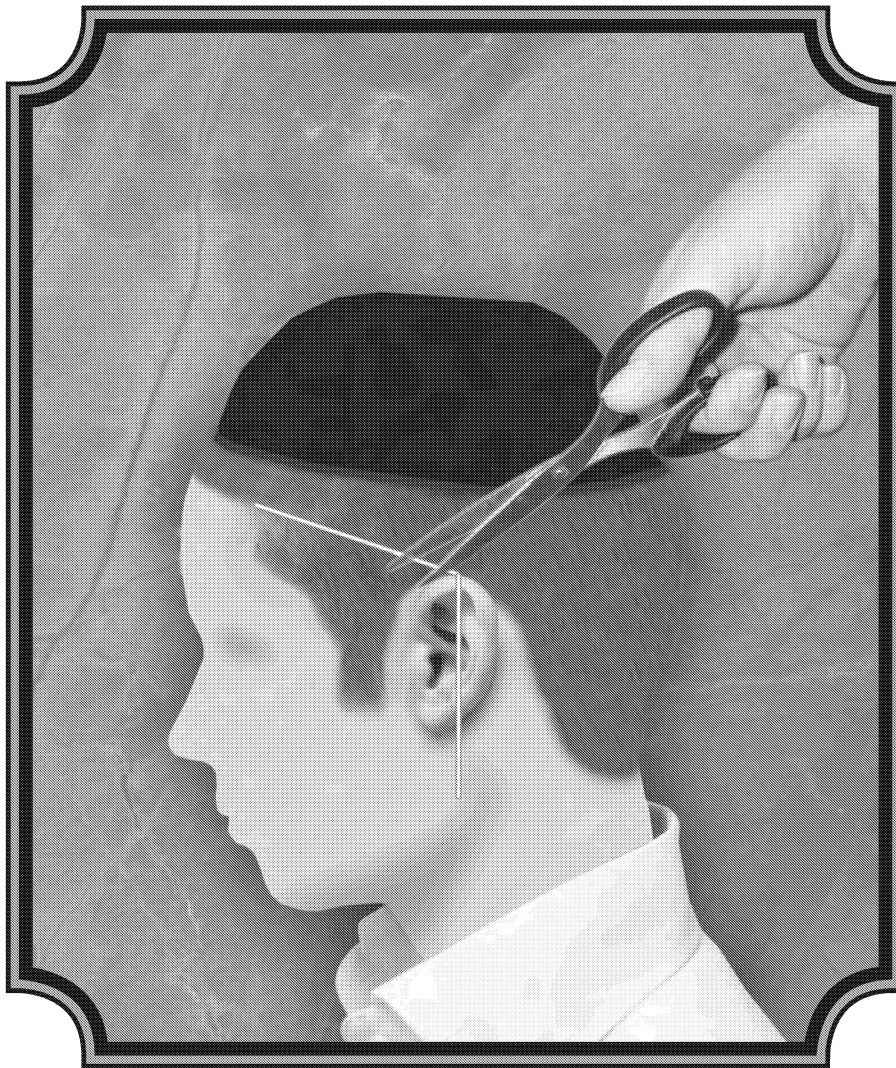
כד. וכמו כן ישנם שמחוסר ידיעה מעבירים מכונת תספורת מסביב לאוזן כדי שיהא מסופר יפה מסביב לאוזן, ועוברים על "בל תקיף", דישנם שערות שהם קצוצות מאוד, ואין בהם אורך של חצי ס"מ.

אסור להעביר מכונה מסביב לאוזן באופן שלא נשאר שערות באורך של חצי ס"מ

העברת מספרים מסביב לאוזן

כה. ישנם שמסתפרים קצוץ בזקן ובפאות, ומסביב לאוזן מעבירים מספרים ולא משאירים שערות באורך של חצי ס"מ, וטעות בידם.

אסור להסתפר ליד האוזן עם מספרים קצוץ

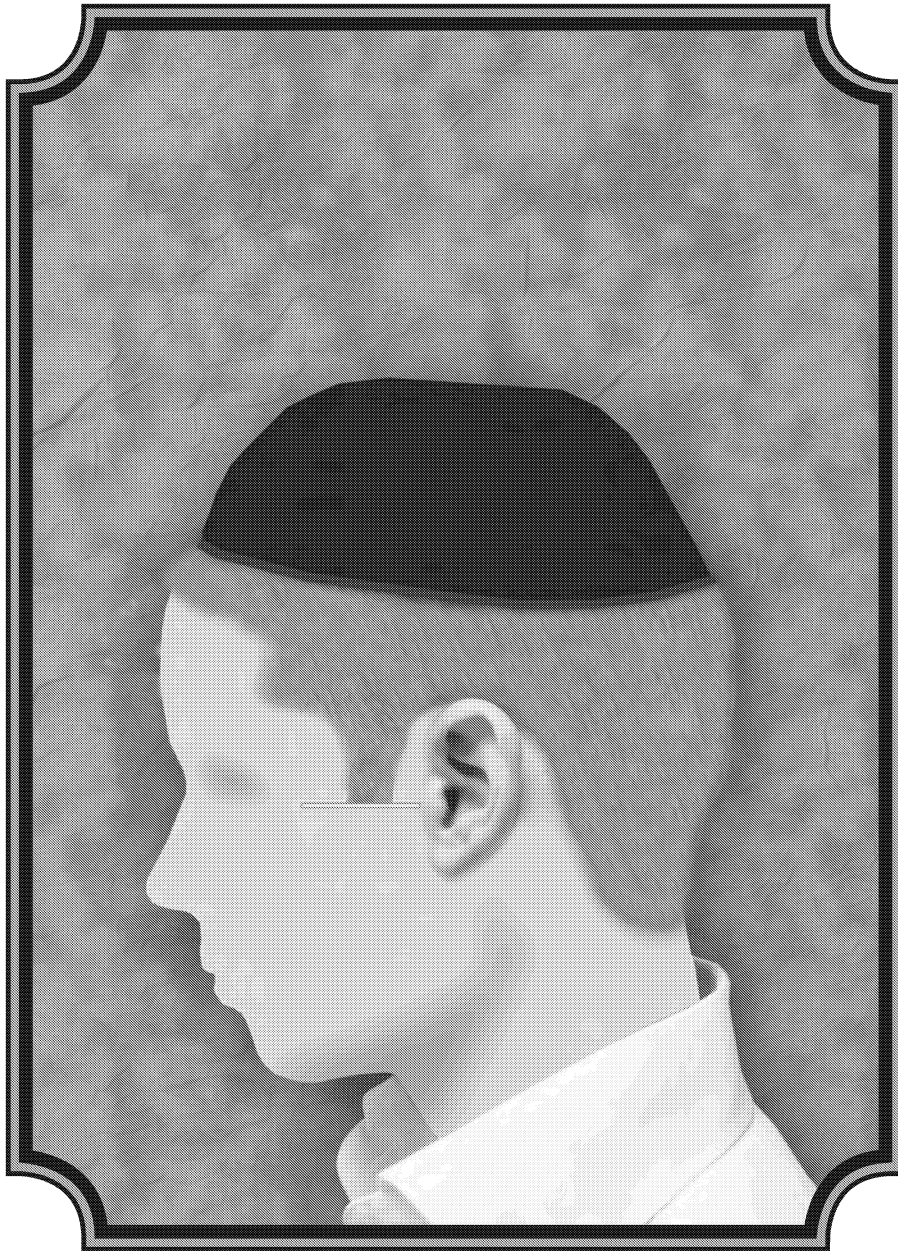
מקום סוף הפאות

כו. מקום הפאות למטה, י"א^[לג] שהוא עד סוף העצם שזה בערך באמצע האוזן, וי"א^[לד] שדעת השו"ע הוא עד מקום שהתנוך מתפרד מן הלחי, וי"א^[לה] שדעת השו"ע עד סוף האוזן ממש שזה עד סוף התנוך הרך.

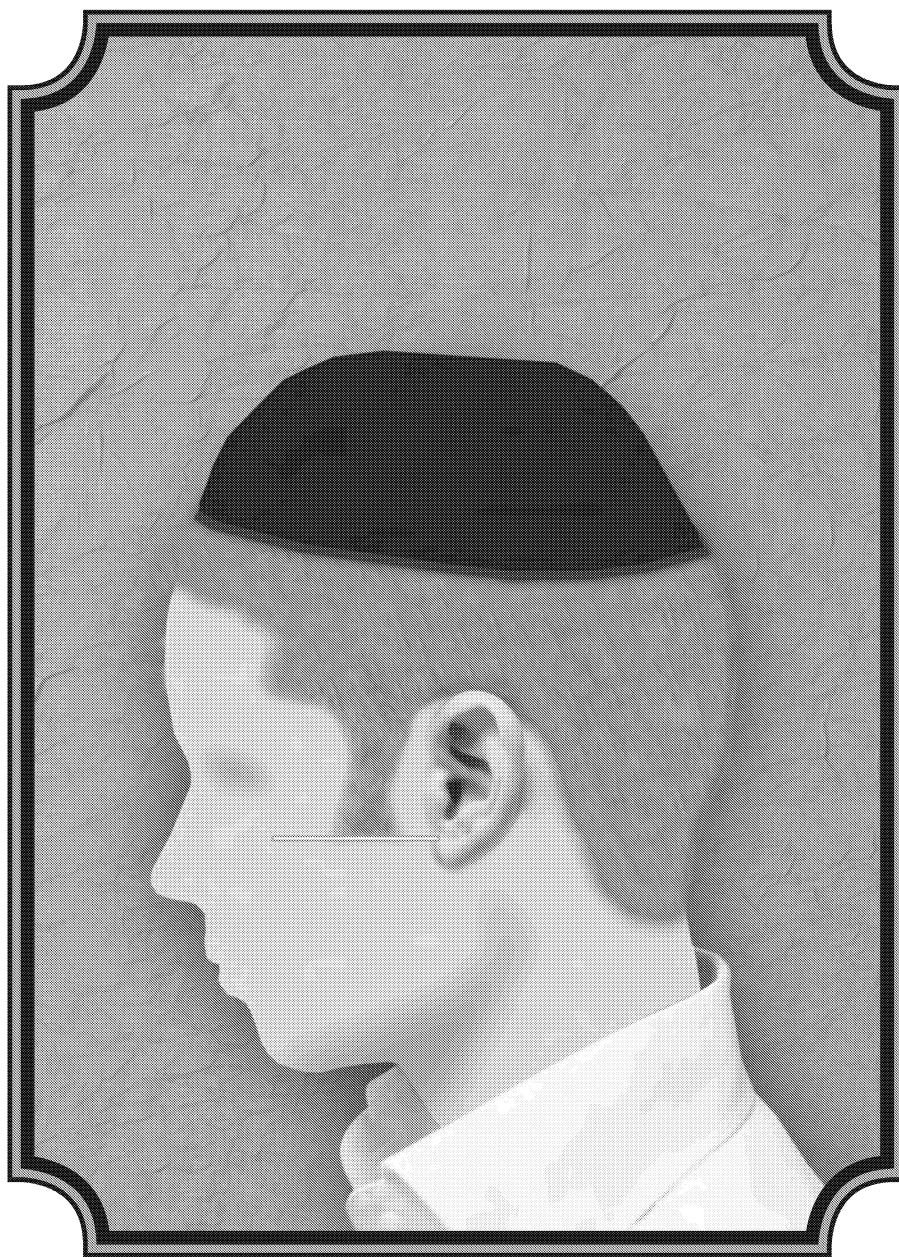
[לג] ספר "לשכנו תדרשו" עמוד ש', וכן אמר לי מרן הגר"נ קרליץ שליט"א, וביאור הדברים, דאע"פ שהשו"ע כתב ששיעור הפאות עד למטה מן האוזן, מ"מ ע"פ הרפואה חור האוזן בלבד הוא הנקרא אוזן, ושאר הבשר שמסביב לחור האוזן יש לו שם אחר, וע"כ סוף החור מקביל לסוף העצם, ולכן מעיקר הדין הוא עד סוף העצם, ויכול להרגיש זאת כשפותח את הפה, העצם נפרדת, אזי עד סוף העצם הראשונה, זה מקום האוזן.

[לד] ספר "לשכנו תדרשו" עמוד ש', וראה עוד בשו"ת "אמרי יושר" ח"ב סימן קפ"ג, ובארץ צבי סימן ג' אות ה'.

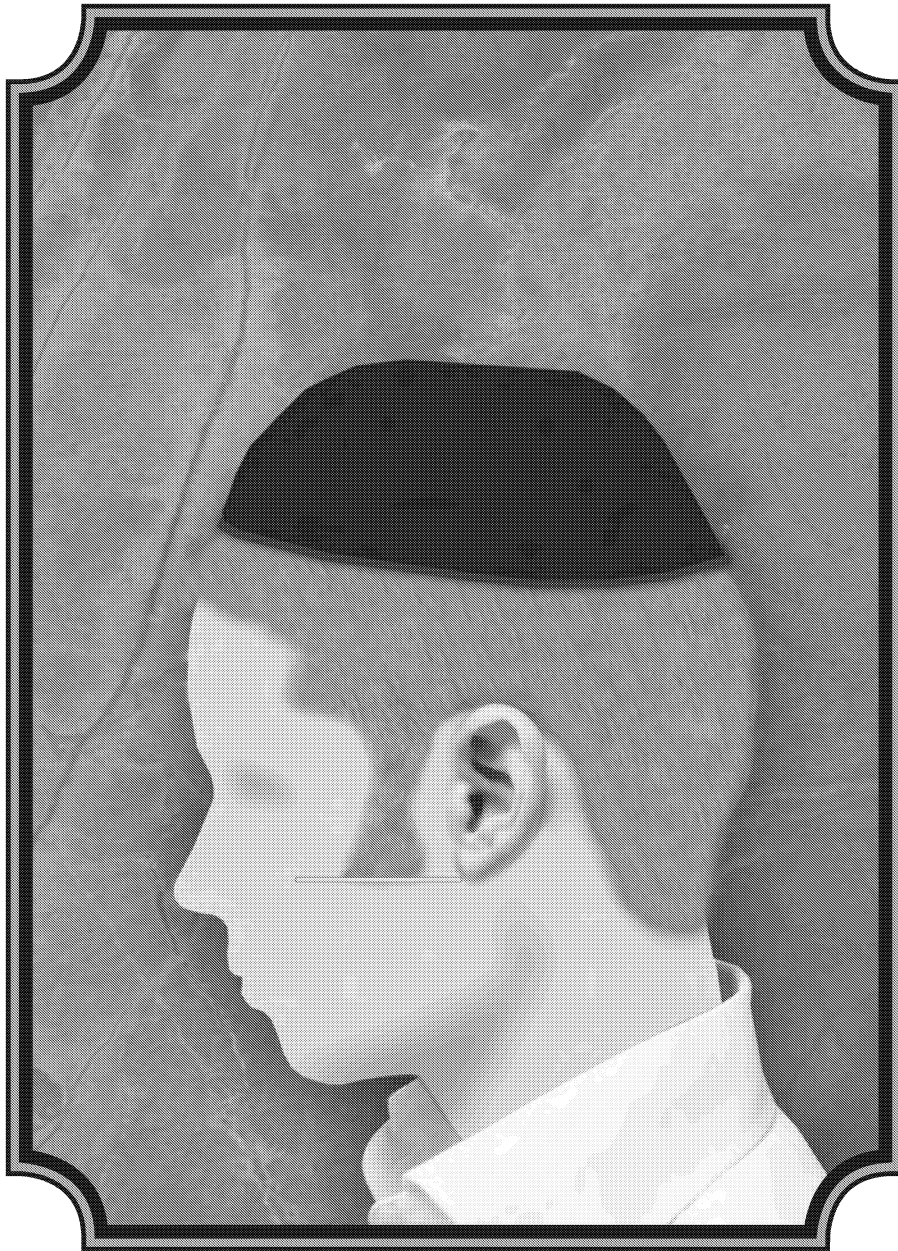
[לה] ראה "בכרם שלמה" סימן קפ"א בהערות מעין טהור אות י"ח, ובמקור המעין אות ל"ט בשם החת"ס אור"ח תשובה קנ"ד ועוד אחרונים. וראה בספר "דברי יעקב" על מסכת מכות סימן ב' באריכות בשיטת רש"י במכות דף כ ע"א.

מעיקר הדין יש לגדל את פאות הראש עד סוף העצם

י"א שדעת השו"ע להשאיר את הפאות עד היכן שתנוך האוזן מתחיל להתפרד

וי"א שדעת השו"ע להשאיר את פאות הראש עד סוף התנוך

מקום סוף הפאות בתנוך מחובר

בז. מי שהתנוך שלו מחובר כולו ללחי, לסוברים בשו"ע שצריך להשאיר עד התנוך המתפרד יש לו להשאיר את הפאות כמו אחד שהתנוך שלו מתפרד, ואין צריך להשאיר עד סוף התנוך^[לז].

לסוברים בשו"ע שצריך להשאיר עד התנוך המתפרד, מי שמחובר לו התנוך ללחי אין צריך להשאיר עד סוף התנוך

[לז] כן אמר לי מרן הגאון ר' ניסים קרליץ שליט"א.

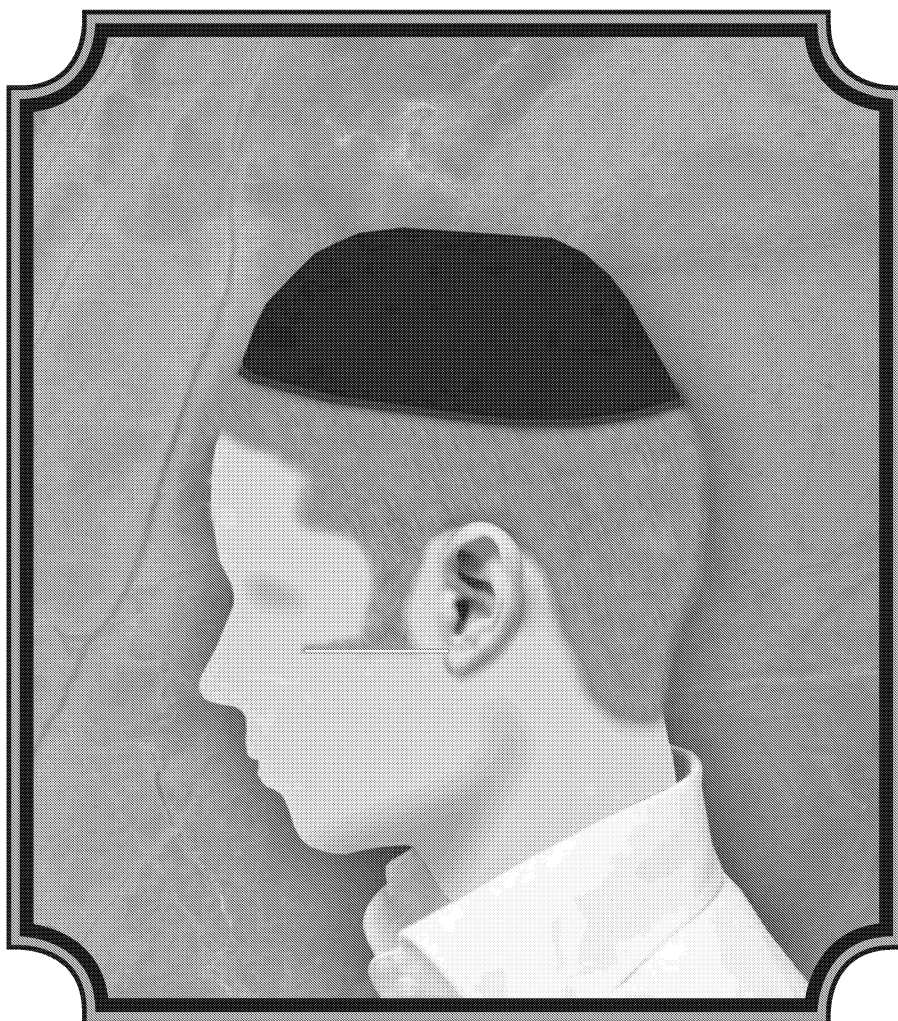
לאדמו"ר "הבבא סאלי" זיע"א היתה הערכה מיוחדת לענין גידול הזקן, והוא ראה בזקן חלק מצלם אלוקים של האדם, שאין לוותר עליו, או להורידו חלילה, הוזהר הקדוש מרבה לדבר בשבח הזקן, והאדרות רבא וזוטא, מרבות בנושא הדיקנא קדישא על פי הסוד, הידוע ליודעי ח"ן.

עד גיל ארבעים לא צמח זקנו של הבבא סאלי, ובהרבה הזדמנויות סיפר, שהרבה להתפלל ולבכות לפני ה' יתברך, שיגדל לו זקן – הדרת פנים.

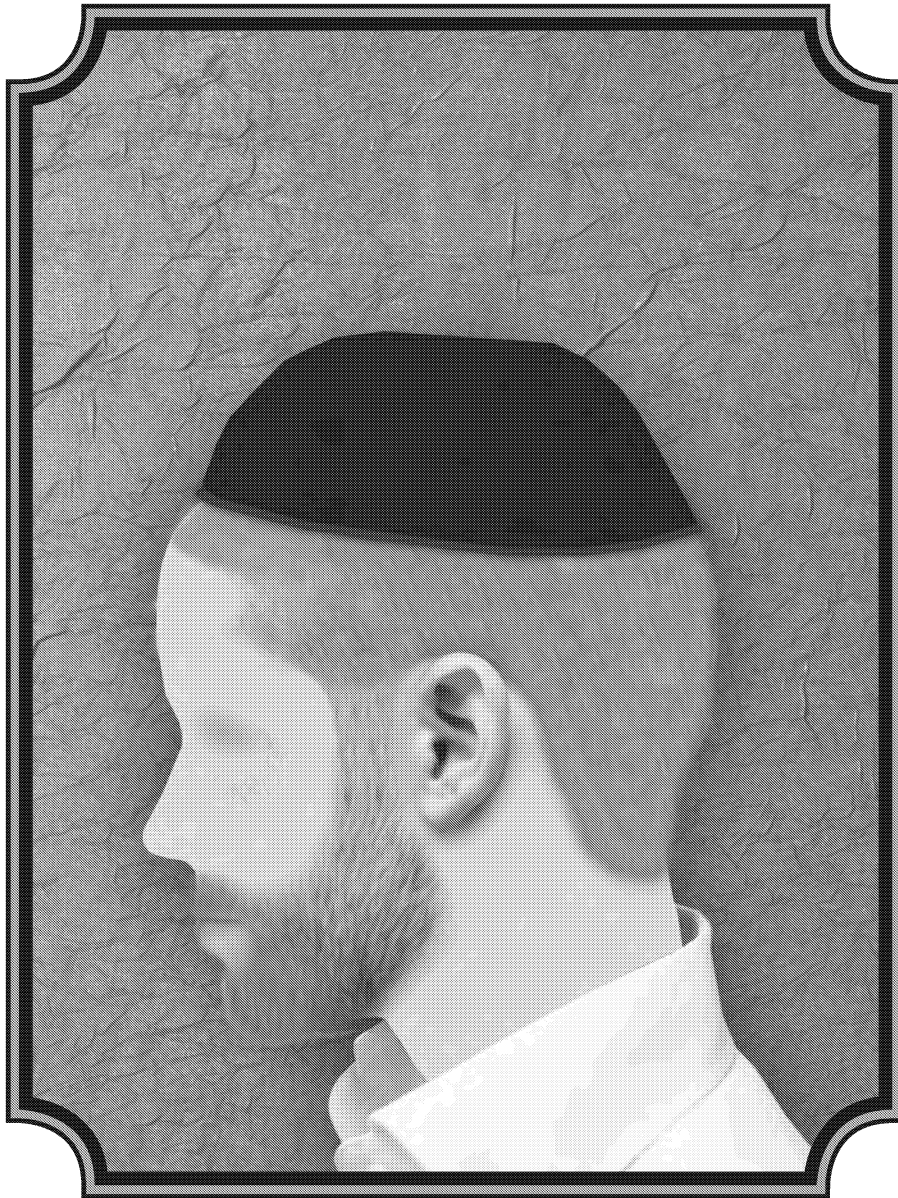
פעם בא אליו אברך בעל תשובה, וסיפר לו שעז רצונו לגדל זקן, כי שמע על ענין מחילת העוונות שאמר הרב, אך מה יעשה שאשתו מתנגדת, ענה לו הבבא סאלי שיכול הוא להבטיח לאשתו שגם לה יתכפרו מחצית מעוונותיה, אם לא תמנע אותו לגדל זקן.

מאור ישראל

כח. ישנם שגדל להם שערות ברוחב העצם שליד העין, למחמירים שאין מגלחים את הפאות עד תחילת התנוך או עד סוף התנוך, אין להם לגלח שערות אלו.

למחמירים שלא לגלח עד תחילת התנוך או עד סוף התנוך מותר להם לגלח את השערות הנמצאות על רוחב העצם

למחמירים שלא לגלח עד תחילת התנוך או עד סוף התנוך מותר להם לגלח את
השערות הנמצאות על העצם

כתב רבי חיים פאלאג'י מותר לסרוק הזקן
לכבוד שבת במסרק, אך לתלוש ממנו
אסור אפי' כשאינו לבנות מתוך שחורות,
או שחורות מתוך לבנות, דאז הוא עוון חמור
ביותר, וכתב ליזהר שלא ישליך את השערות
הנושרין מהסריקה באש, דגורם לו לקבור את
בניו ר"ל.

כף החיים סימן כ"ז אות י"ג

לאדמו"ר בבא סאלי זיע"א היה יחס מיוחד לבעלי זקן, אך רק לאותם שמעולם לא נגעו בזקנם, פעמים רבות בהזכירו את רשכבה"ג רבי יוסף חיים זצוקללה"ה, בן איש חי מבבל, הרבה לתאר את זקנו שגדל לדבריו, ע"פ תיאור הזקן המושלם של הזוהר הקדוש, הוא ידע לקבוע את מדרגתו של אדם בעבודת ה' ובקדושה על פי זקנו.

חסרון הזקן נגע לליבו מאוד, וביום בו הרגיש שה' מילא את בקשתו והחלק זקנו לצמות, עת היה כבן ארבעים, עשה יומא טבא לרבנן, הוא שמר על זקנו מכל משמר, ונזהר שחלילה לא תיתלש ממנו אף שיערה, בכל ימיו. כאשר היה מדבר על הזקן היה תמיד מחזיק בזקנו, ומנשקו.

מאור ישראל

מבוא לגילוח הזקן

נאמרו בתורה שני פסוקים בענין גילוח הזקן, בויקרא פרשת אמור (פרק כא, ד) נאמר "ופאת זקנם לא יגלחו", פסוק זה נאמר כאזהרה לכהנים, ובויקרא בפרשת קדושים (פרק יט, כז) נאמר "ולא תשחית את פאת זקנך" וזה נאמר כאזהרה לכלל ישראל.

ואומרת הגמ' במכות דף כא ע"א ת"ר "ופאת זקנם לא יגלחו" יכול אפי' גלחו במספרים יהא חייב, ת"ל לא תשחית, אי לא תשחית, יכול אם לקטו במלקט ורהיטני יהא חייב, תלמוד לומר לא יגלחו, הא כיצד גילוח שיש בו השחתה, הוי אומר זה תער ע"כ. ומבואר שאין התורה כותבת שני איסורים נפרדים, גילוח בכהנים, והשחתה בישראל, אלא זה שני גדרים באיסור אחד, וגדר האיסור הוא גילוח שיש בו השחתה, ובתער מתקיים גילוח והשחתה.

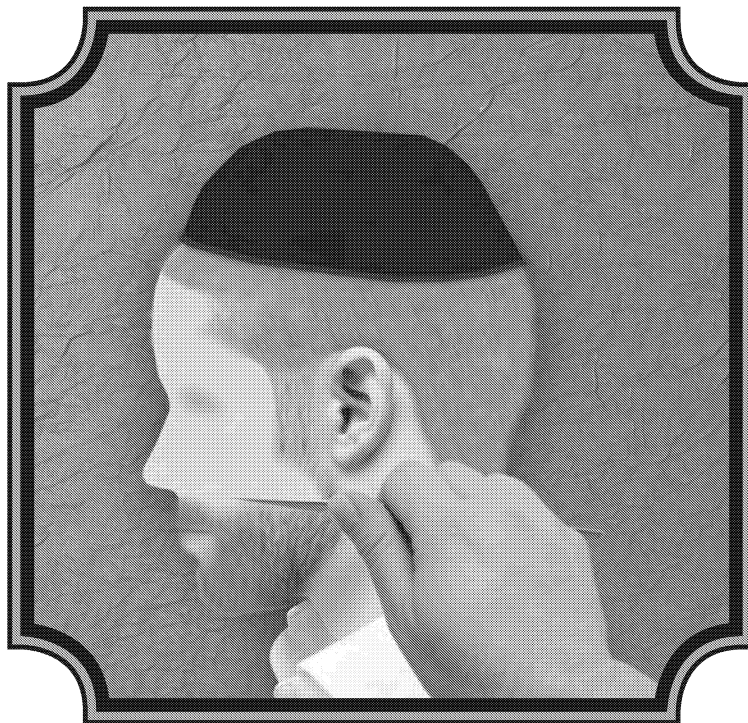
בסיכום: מספרים – מגלח את הזקן, אך אינו משחית, מלקט ורהיטני – משחית ואינו מגלח, ותער – משחית ומגלח.

והנה יעוי' בנימוקי יוסף על הרי"ף במכות דף ג ע"ב על המשנה שכתב וז"ל עד שיטלנו בתער: דכתיב ולא תשחית אבל במספרים מותר דלית בהו השחתה שהרי ניכר שם השער, הרי שאם ניכר השער, הרי זה מספרים, ולא תער. וראה עוד בר"י מלוניל שכתב וז"ל ואינו חייב עד שיטלנו בתער, כלומר שנשאיר קצת משרשי השיער בתוך הבשר, אבל אינו בולט מבחוץ כמו שבולט במספרים עכ"ל.

הרי שבתער לא ניכר ראשי השער, ואילו במספרים ניכר.

הורדת הזקן בתער

כט. אסור מהתורה להוריד את הזקן בתער ^[לז], ואין הבדל בין תער העשוי מברזל לתער העשוי מאבן או עץ, דכל שהוא חד ומוריד שערות דינו כתער ^[לח], ואם הוריד עבר על חמשה לאווין, וחייב חמשה מלקויות, ואין חייב אלא בב' שערות, ואם הוריד שיעור אחת חייב מדין חצי שיעור ^[לט].

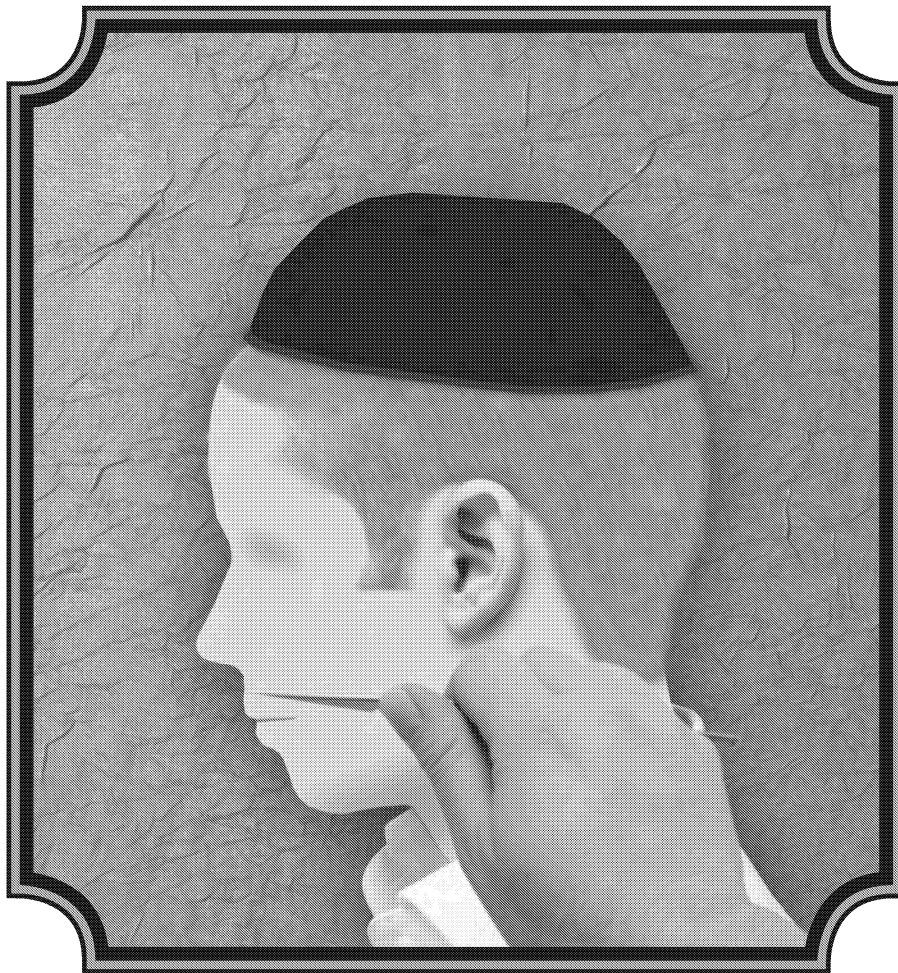

אסור להוריד זקן בתער, והמוריד עובר בחמשה לאווין

- [לז] משנה מכות דף כ ע"א ואינו חייב על השחתת הזקן עד שיטלנו בתער, וכן הובא בשו"ע סימן קפא סעיף י'.
- [לח] נודע ביהודה מהדורה תנינא יור"ד סימן פ"א ד"ה ואמנם מדברי.
- [לט] כדין כל חצי שיעור שהתורה אסרה.

הורדת השפם בתער

ל. אסור להוריד את השפם בתער, דלשיטת רבינו חננאל שני צידי השפם הם מפאות הזקן^[מ].

אסור להוריד את השפם בתער

[מ] ט"ז סימן קפ"א סק"ג.

שמעתי מאאמו"ר ז"ל כי הסבא קדישא רבי אליעזר
אלפנדרי זלה"ה לא הרשה לצרף למנינו יהודי בלי זקן
אפי' שהסיר את זקנו בסם, למרות שרבות פעמים עלה
לו המנין במאמץ גדול, כי דירתו היתה ברחוב שנקרא
לאחר פטירתו על שמו ולא היה בו ריכוז של אנשים
חרדים כהיום, ובכ"ז הקפיד ע"ז.

ספר הדרת פנים עמוד רנ"ג

הורדת אמצע השפם בתער

לא. את אמצע השפם מותר להוריד עם תער ^[מא].

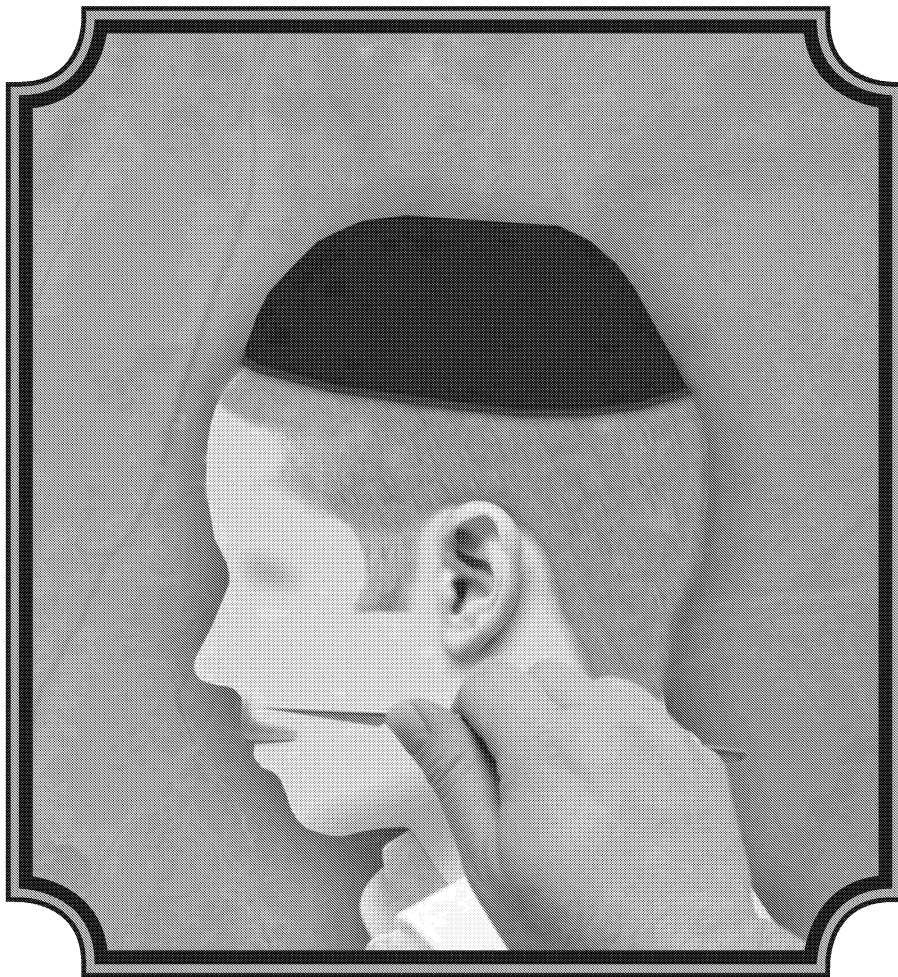

מותר להוריד את אמצע השפם בתער

[מא] דהסיבה שאסור להוריד את השפם כתב הט"ז מפני שלרבינו חננאל שני גבולי השפם נחשב לפאות הזקן, וא"כ כשמגלח באמצע השפם, מותר, אולם ראה בביאור הגר"א שם באות י"ח שמביא את רבינו יונה שהטעם שאין להוריד את השפם בתער הוא משום "לא ילבש", וא"כ אין להסיר גם באמצע השפם, וראה שם שדחה את דברי ר"י.

שפם צר – בתער

לב. ישנם שעושים שפם צר, ומסירים את חצי השפם בתער, ולפי רבינו חננאל עוברים על איסור תורה של הסרת פאות הזקן בתער [מב].

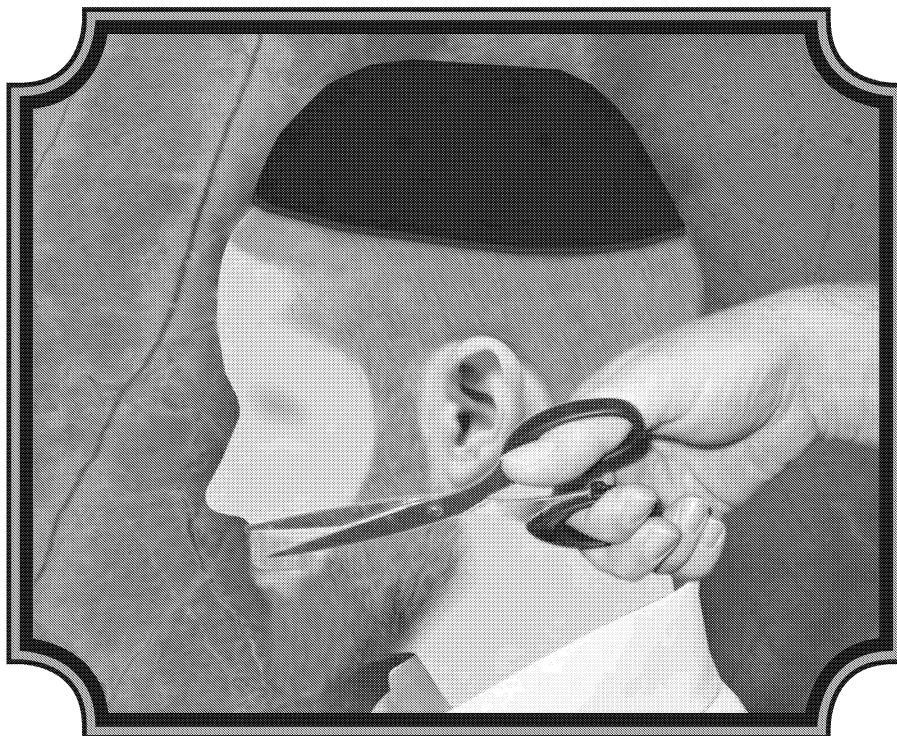

אסור להסיר את חצי השפם בתער מאיסור תורה

[מב] כמש"כ הט"ז סימן קפ"א סק"ג.

קציצת שפם במספרים

לג. ישנם יראים ושלמים שמשאירים את הזקן שיהא ארוך ומקצצים את השפם במספרים קצוץ מאוד באופן שא"א לקפל את השערות לשנים שזה פחות מחצי ס"מ – לדעת השו"ע מותר, דמותר לקצץ את הזקן במספרים כעין תער^[מג], ולדעת הב"ח והחת"ס יש בזה משום איסור דאורייתא לפי רבינו חננאל שסובר ששני גיבולי השפה הם מפאות הזקן.

לדעת השו"ע מותר לקצץ את השפם במספרים גם כשא"א לקפל את השערות לשנים, ולדעת הב"ח והחת"ס אסור מהתורה

[מג] שו"ע סימן קפ"א סעיף ט', וכן פסק שם הש"ך סק"ז.

הורדת הזקן בגרון – בתער

לד. אין להוריד את השערות שמתחת לגרון בתער ^[מד], דלדעת רבינו חננאל אחד המקומות של פאת הזקן הוא בגרון כדיבואר להלן ^[מה].

תער מתחת לזקן בגרון – אסור

[מד] רמ"א סימן קפ"א סעיף י"א.

[מה] ט"ז בס"ק ד'.

מקומות של פאות הזקן

לה. בזקן ישנם חמשה פאות שאסור להורידם בתער, ובהיות שרבו הדעות מהם חמשת המקומות, כתב השו"ע בסימן קפ"א סעיף י"א שירא שמים לא יגע בזקן עם תער כלל.

השיעור שחייב בהורדת שערות מפאות הזקן בתער הוא בב' שערות, ואם הוריד שורה אחת על חצי שיעור שהתורה אסרה.

פאות הזקן הם חמשה

לדעת רבינו חננאל ^[מו].

א. בשני צדדי הלחיים בחיבור הלחי ולצדעים, וזה כשפותחים את הפה מרגישים שהעצם ליד חור האוזן נפרדת.

ב. בשני צדדי השפם.

ג. בגרון.

לדעת ראב"ן ^[מז].

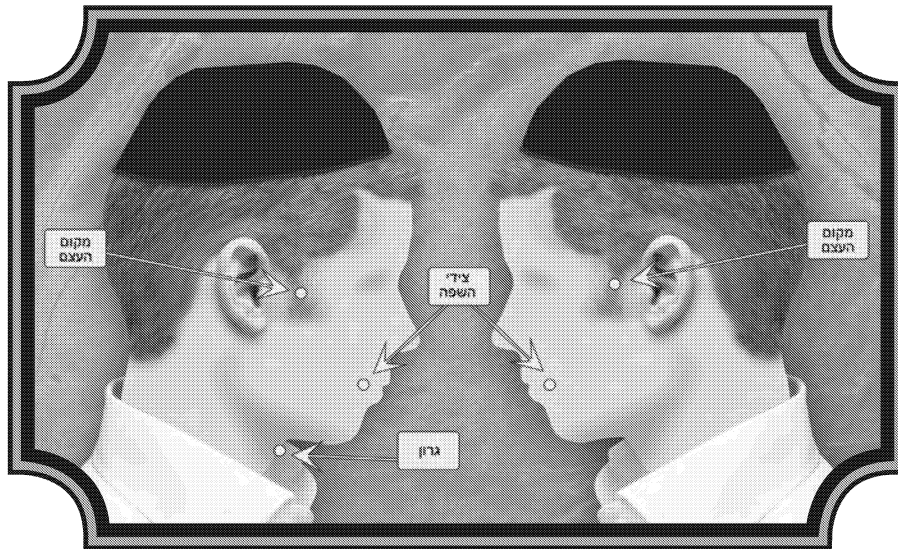
א. במקום הלחי הבולט מתחת לאוזן, בימין ובשמאל.

ב. בשני צידי הסנטר.

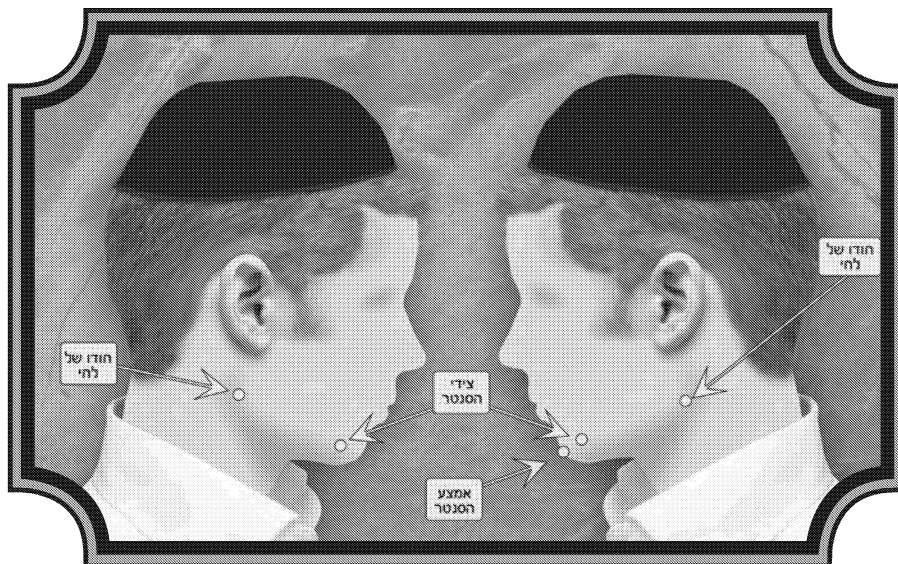
ג. באמצע הסנטר.

[מו] הטור בסימן קפ"א בשם ר"ח, וראה בט"ז בסימן קפ"ב סק"ד שמסביר את הרמ"א שכתב שאין לגלח בגרון, דזה דעת ר"ח.

[מז] במסכת מכות בדף כא ע"א.

חמשה מקומות של פאות הזקן לדעת רבינו חננאל

חמשה מקומות של פאות הזקן לדעת הראב"ן

לדעת רש"י [מח].

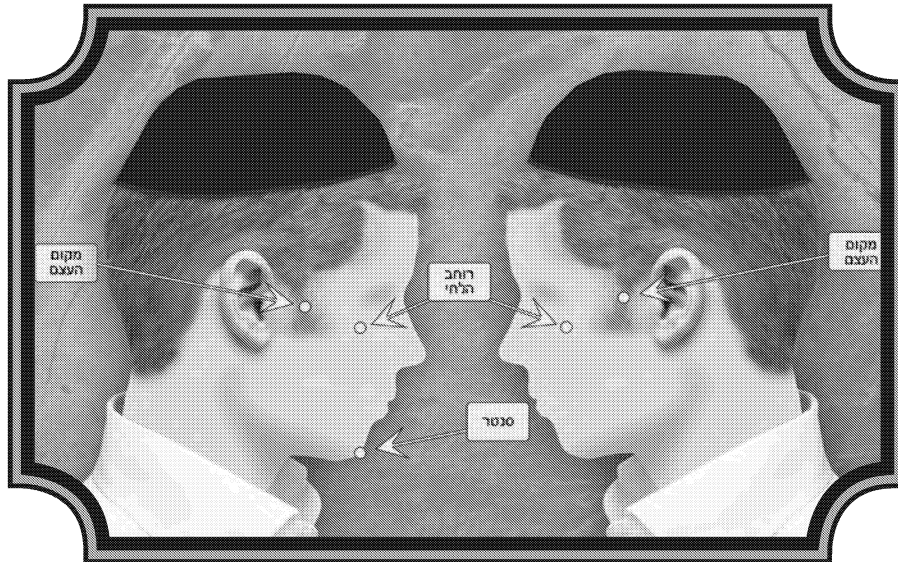
- א. בשני צידי הלחיים בחיבור הלחי ולצדעים, וזה כשפותחים את הפה מרגישים שהעצם ליד חור האוזן נפרדת.
- ב. ובהמשך כל רוחב העצם של הלחי.
- ג. ובסנטר כשיטת הראב"ן והרמב"ם.

לדעת רמב"ם [מט].

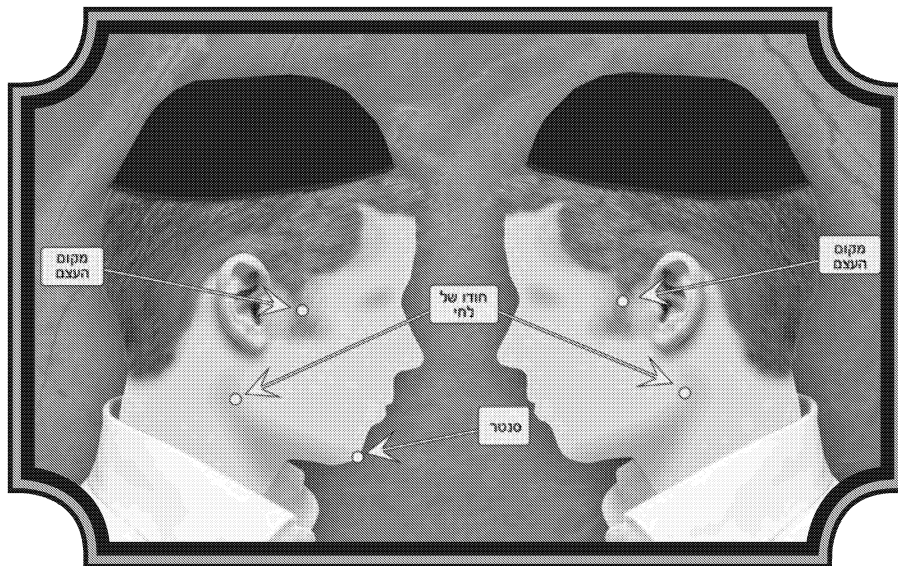
- א. בשני צידי הלחיים בחיבור הלחי לצדעים, וזה כשפותחים את הפה גדול מרגישים שהעצם שבאמצע האוזן נפרדת לשנים.
- ב. במקום הלחי הבולט משני הצדדים.
- ג. באמצע הסנטר.

[מח] במסכת שבועות דף ג ע"א ד"ה ועל הזקן.

[מט] בע"ז פרק י"ב הלכה ז'.

חמשה מקומות של פאות הזקן לדעת רש"י במסכת שבועות

חמשה מקומות של פאות הזקן לדעת הרמב"ם

לדעת רש"י המובא ברא"ש^[ג].

א. בשני צידי הסנטר.

ב. באמצע הסנטר.

ג. בשני צידי הפנים במקום חיבור הלחי לצדעים.

חמשה מקומות של פאות לדעת רש"י המובא בראש במסכת מכות

[ג] במכות פרק ג' סימן ב' ג'.

שמעתי שמספרים על הגאון הצדיק רי"ל דיסקין
זצ"ל כשהיה בא לביתו אדם מגולח זקן ומחלל שבת
כדומה, היה מחזיר פניו אל הקיר כדי שלא להסתכל
בדמות אדם רשע.

ספר אבן יעקב על מגילה סימן ק"מ

ויזהר בעת התגלחת כשיפול משערות ראשו עליו
תכף ינער אותם מעליו, ובמקום שיש ספר ישראל לא
יגלח ע"י עכו"ם, כי כתבו המקובלים שהמתגלח על
ידי עכו"ם, מסיר צלם האלוקים מעליו.

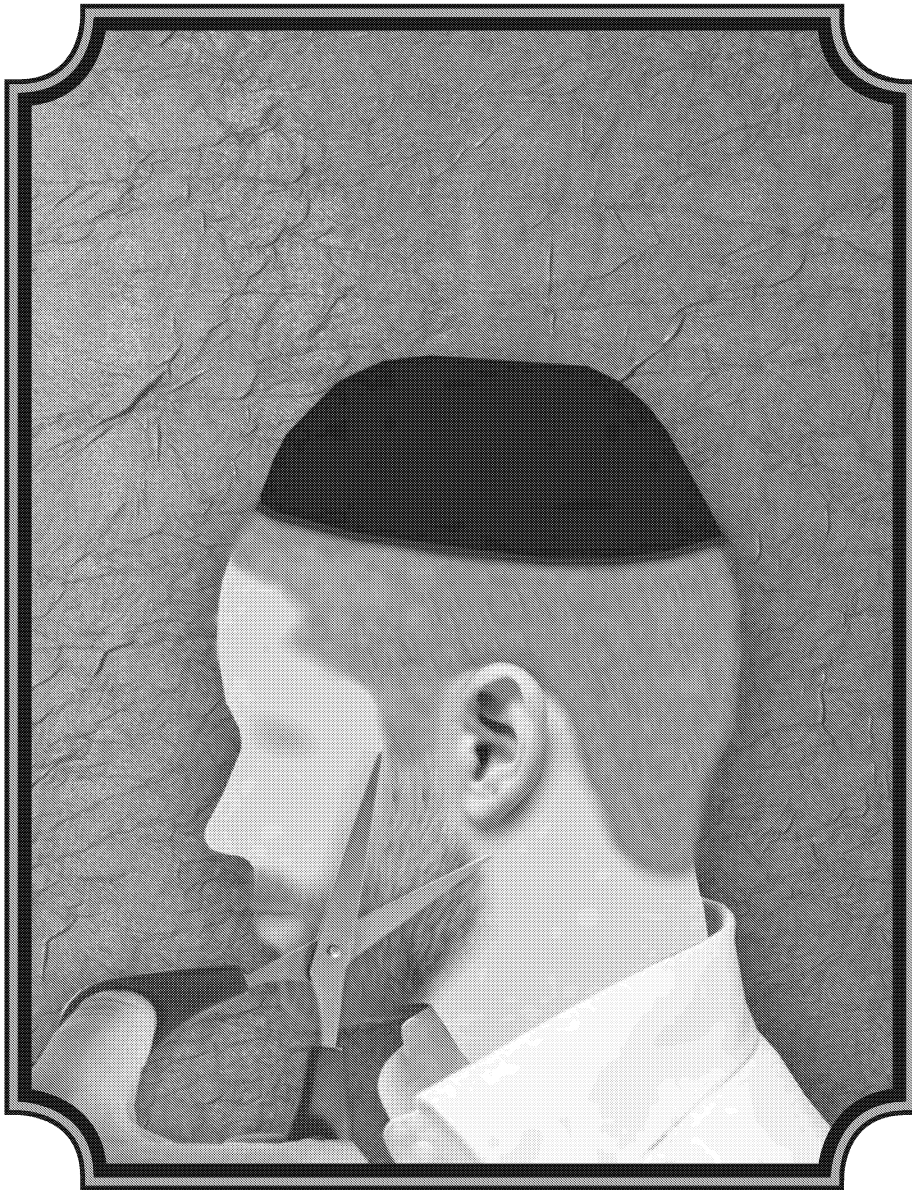
פלא יועץ ערך גילוח

הורדת הזקן ע"י מספרים

לו. ההבדל בין תער למספרים הוא שתער הוא כלי שמוריד את השערות באופן שהכלי מגרד את השערות מהבשר, ואילו מספרים הוא כלי שהשער נחתך מבין שני הברזלים, ועל כן מותר להוריד את הזקן עם מספרים, ואפי' שלא נשאר בשערות כדי לכופ ראשו לעיקרו, שזה שעה באורך חצי ס"מ, דהשו"ע בסימן קפ"א סעיף י' כתב שמותר להשחית את הזקן ע"י מספרים כעין תער, וראה ברמב"ם בהלכות נזירות פ"ה הלכה י"א, ועולה מדבריו שהגדרה של מספרים כעין תער הוא כל שלא יכול לכופ ראשו לעיקרו, וע"כ לדעת השו"ע מותר לקצוץ את שערות הזקן אפי' דק דק באופן שא"א לכופ ראשו לעיקרו, וראה בתוס' בד"ה תער בדף ל"ט ע"ב בד"ה ת"ר ועולה מדבריו שכל שמרגיש את השער קצת אפי' שאינו יכול לכופ ראשו לעיקרו, אין זה נקרא כעין תער.

לז. וראה שם בש"ך בסק"ז שמביא את דברי הב"ח שמחמיר במספרים כעין תער, וכתב על דבריו שהוא חומרא ואין לנו לנקוט כך, ומ"מ ה"חתם סופר" יור"ד ח"ב תשובה קל"ט כתב כדברי הב"ח שהמגלח במספרים כעין תער עובר באיסור דאורייתא של השחתת הזקן, וע"כ מעיקר הדין בודאי שאפשר להתספר עם מספרים קצוץ מאוד כעין תער שכן הוא דעת השו"ע והש"ך, מ"מ הרוצה להחמיר על עצמו אינו מן המתמיהים.

לח. אם יקח את המספרים ויקפל אותם ויעביר את השער, דינו כתער, אפי' ששמו מספרים, לפי שהברזל נוגע בבשר.

לדעת השו"ע מותר לגלח את הזקן ע"י מספרים ואפי' באופן שלא ניתן לכוף ראשו
לעיקרו

גילוח במכונת תספורת

לט. תיאור המכונה – המכונה בנויה בצורה כזו: יש בה סכין קבוע, והוא נקרא בסיס – הוא הסכין התחתון, סכין זה מסתיים בשיפוע, ועליו ישנו סכין נוסף שבזמן הפעלת המכונה הוא נע. פעולת חיתוך השער נעשית כמו במספרים [נא].

צורת השימוש

ישנן שתי אפשרויות לשימוש במכונה :

אופן הראשון:

מצמידים את החלק הקבוע (הבסיס) לפנים, והחלק הנע כלפי חוץ ומגלחים כך את כל הפנים, השערות נחתכות ע"י חיכוך של שני החלקים, זוהי צורת תספורת כמו במספרים.

ההלכה

לדעת השו"ע בסימן קפ"א סעיף ט' מותר לגלח את הזקן במכונת תספורת באופן שהסכין הקבוע מונח על הפנים, והסכין הנע נמצא כלפי חוץ, ואינו נוגע בבשר כלל, דמספרים כעין תער מותר, ומאחר ולמשטח הנח יש עובי, הסכין הנע לא יכול אף פעם להצמד לעור, וזה הרי כמו מספרים. דחיתוך השער הוא ע"י החיכוך של שני הברזלים, והראיה שנשארים תמיד זיפים קטנים בעובי של הסכין הנח. ואפשר להרגישם, כשמעביר את היד כנגד גדילת השערות.

[נא] על מכונות תספורת שמעתי מהרה"ג ר' אליהו דרעי שליט"א מו"ץ בבית הוראה של מורנו הגאון ר' מרדכי גרוס שליט"א, אשר ישב שנים רבות על המדוכה עם המהנדס הבכיר ר' איתן פנחסי הי"ו.

ולדעת הב"ח והחת"ס והחינוך יש להחמיר גם במכונה זו, מאחר ואסרו מספרים כעין תער, ויש להתגלח רק במשחה. וראה בש"ך בסימן קפ"א שכתב שאין להחמיר כב"ח ויש לנהוג כשו"ע שהתיר גילוח במספרים כעין תער.

אופן השני:

מצמידים את החלק הנע לפנים, באופן שחלק הנע וחלק הנח נוגעים בפנים, וכך מגלחים.

מטרת הגילוח באופן השני, הוא ליישור הפאות הצמודות לפנים, או לגילוח הזקן, דישנם מקומות בפנים שהגילוח באופן הראשון אינו מועיל, ע"כ מגלחים באופן שחלק הנע נוגע בפנים, ואז כל שערות הזקן מתגלחות.

ההלכה

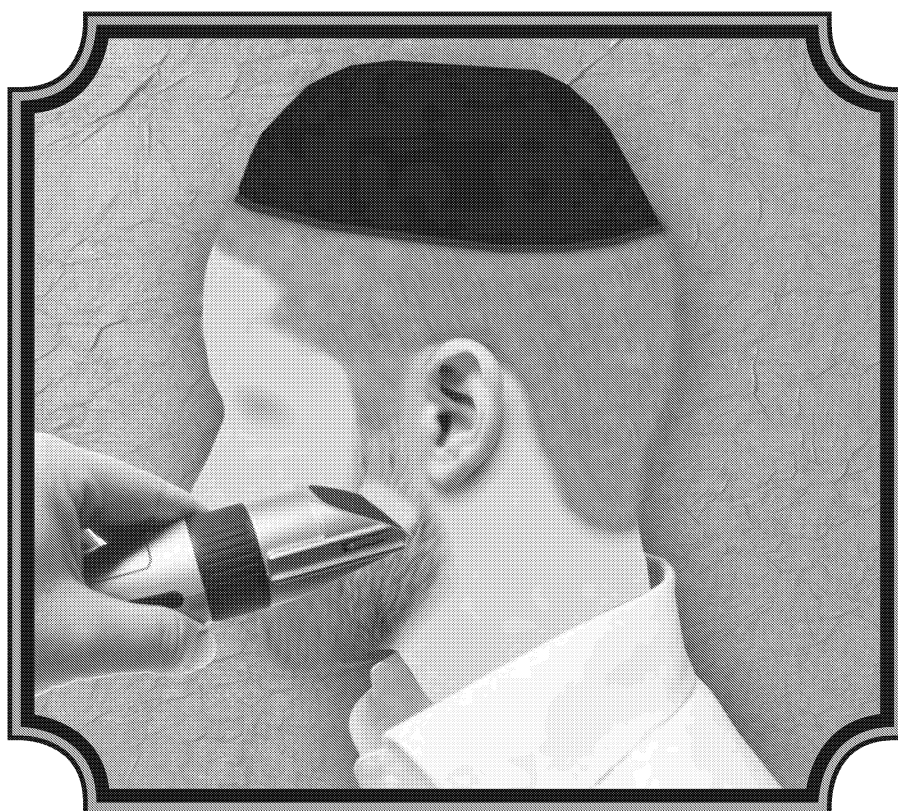
ישנם שני סוגי מכונות, מכונה שהסכין הנע הוא מגביל לראש הסכין הנח, (או כמעט מגביל), ומכונה שהסכין הנע הוא נמוך מהסכין הנח ב - 2 מ"מ, והסכין הנח הוא קצת עבה,

ההשתמשות במכונה שהסכין הנע הוא נמוך מהסכין הנח, ושהסכין הנח הוא קצת עבה, מותרת (באופן השני), אך ההשתמשות במכונה שהסכין הנע הוא באותו גובה של הסכין הנח, אסורה, מאחר וחיתוך השערות הם סמוך לשורש.

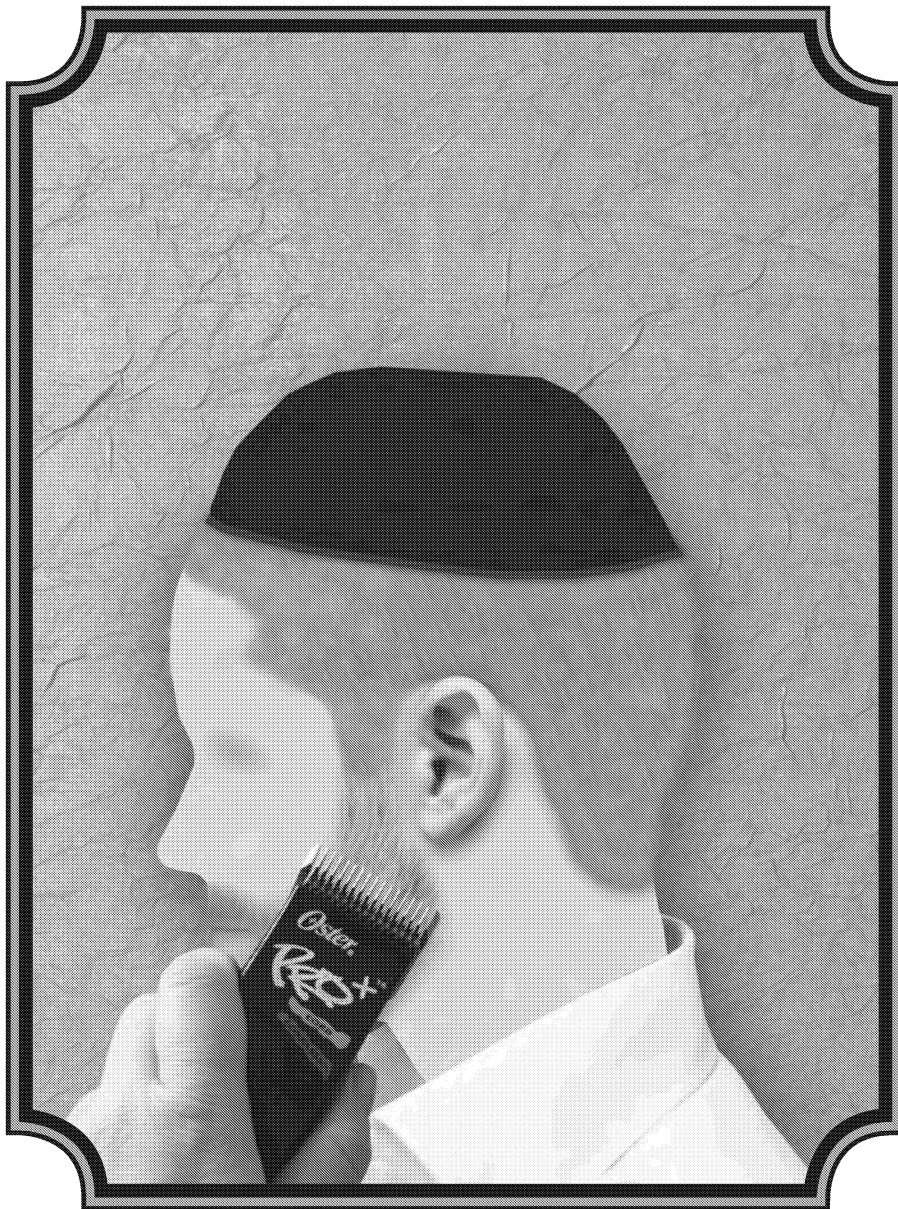
חיתוך השערות סמוך לשורש נעשית ע"י אחת משתי אפשרויות, או שהחיכוך שבין שני החלקים תופס את השערה סמוך לשורש, וחותכה, וזה פעולה של מספרים, אך בהיות שהחיתוך הוא סמוך לשורש, דינו כתער דמסתכלים על

התוצאה, (לפי חלק מן הפוסקים) או שחיתוך השערה נעשה ע"י ראש הסכין הנע בלבד, אשר יכולה לחתוך את השערה סמוך לשורש, ע"י חיכוך של החלק הנע בעור הפנים, ואז פעולת החיתוך היא ממש כמו תער.

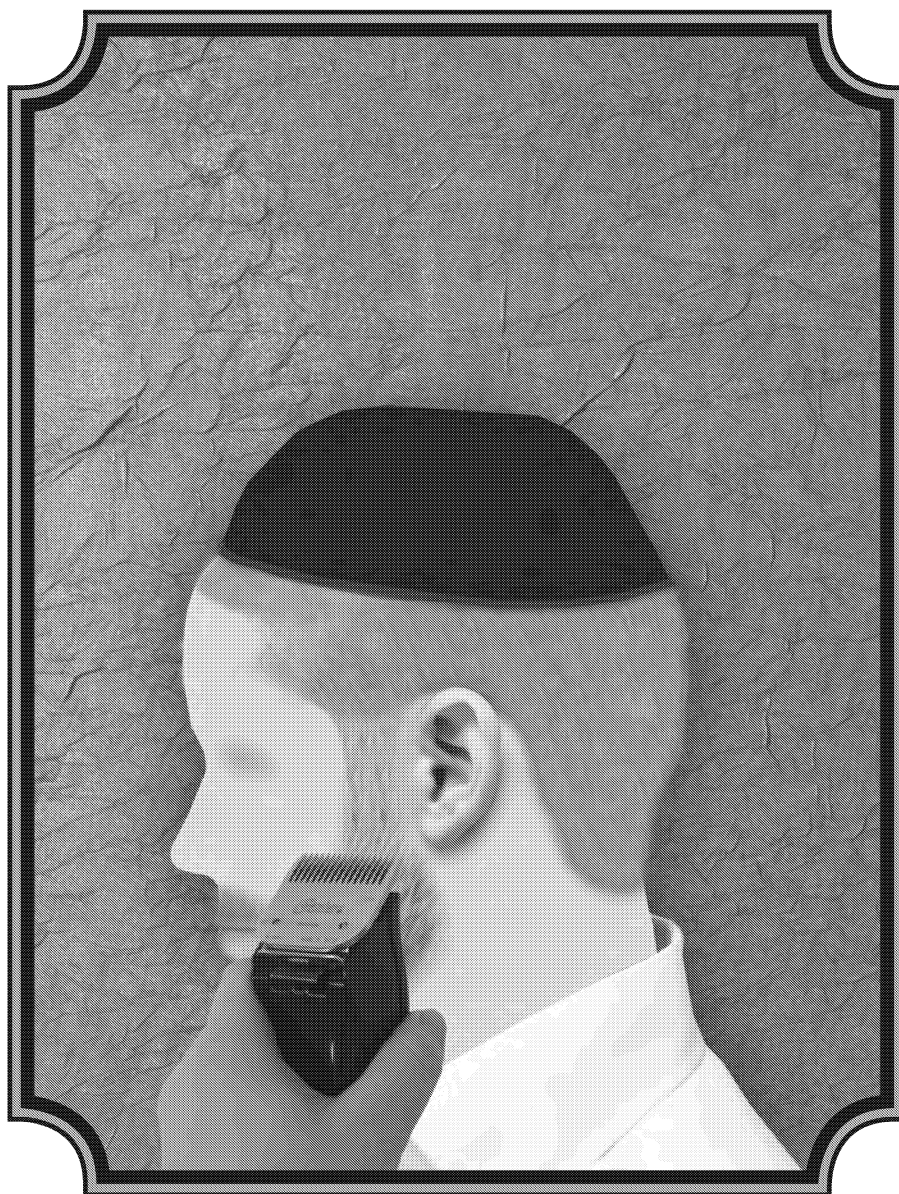
מי שאין לו מכונה שהסכין הנע הוא נמוך מהסכין הנח ב - 2 מ"מ, והסכין הנח הוא קצת עבה, יכול לגלח רק באופן הראשון שזה להצמיד את החלק הנח לפנים, וחלק הנע יהא כלפי חוץ.

לדעת השו"ע מותר להתגלח עם מכונת תספורת באופן המותר וכפי שיבואר
בהמשך

אם אין מרחק של 2 מ"מ בין הסכין הנח לסכין הנע, יש להתגלח רק באופן שהסכין
הנח מונח על הפנים, ושהסכין הנע לא יגע בפנים

אם יש מרחק של 2 מ"מ בין הסכין הנח לסכין הנע אפשר להתגלח גם באופן
שהסכין הנע הוא כלפי הפנים

לאברך אחד שלא זכה לזש"ק אמר מרן
הגר"ח קנייבסקי שליט"א שיקפיד על טבילת
עזרא כי סגולה היא, ולאחר אמר: אל תחסיר
טבילת עזרא אף פעם ויהיה לך זש"ק, ולאברך
אחר אמר כי איתא בבן איש חי שגידול זקן
סגולה לזש"ק, והוסיף הרב כי מצוה – סגולה
היא לכל דבר.

דרך שיחה עמוד נג

הורדת הזקן ע"י מכונת גילוח

מ. נחלקו גדולי הפוסקים בדור שעבר ובדור זה, אם מותר לגלח את הזקן עם מכונת גילוח שהיה בדור שעבר, או שיש בזה משום איסור של תער, וראה בספר "ליקוטי הלכות" למרן החפץ חיים זצ"ל שכתב על מכונת גילוח, וז"ל המסתפר בה את זקנו, עובר על מה שכתוב בתורה ופאת זקנם לא יגלחו, ושומר נפשו ירחק מזה מאד, וראה בשו"ת "מנחת יצחק" חלק ד' תשובה קי"ג שמביא את הגאון ר' משה שטרנבוך שליט"א שכתב שהעיד לפני הרה"ג ר' נח ברמן שליט"א ששאל בעצמו את פה קודשו של מרן החזו"א אם זה נכון השמועה שהוא פסק שירא שמים יש לו ליהדר שלא לגלח במכונה אלקטרי, והשיב שלא נכון, רק זהו איסור לכל אחד, ולא לירא שמים לבד. ועוד שאל אולי יש לחלק, ובמכונה "שיק" לבד יש לאסור והשיב שכבר עשה נסיונות במכונות גילוח, שלכלך היד בדיו, וגילח במכונה, ונעשה נקי במקומות שונים, וע"כ מוכח שנוגע בבשר, והוה כתער, ויש לאסור בכלהו עכ"ד, וכ"כ כתב בשו"ת "שבט הלוי" חלק ד' סימן צ"ו שהיה לו משא ומתן עם מרן החזו"א, והיה פשוט לו לאסור את המכונה, וכמו כן ראה בשו"ת "חבלים בנעימים" יור"ד ח"ד סימן כ"ז, שהעלה לאסור להתגלח במכונת גילוח, וכתב שזה כמו תער ממש. וכן ראה בשו"ת קובץ תשובות חלק א' סימן ל"ב תשובת מרן הגרי"ש אלישיב שליט"א והעלה לאסור להתשמש במכונת גילוח, וכן מפרסם מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א בשם אביו הסטייפלר שכתב שהמתגלח במכונה עובר בחמשה לאוין של פאות הזקן, וראה "בחוט השני" הלכות שבת חלק א' בסופו שנדפס מכתב ממרן הגאון ר'

ניסים קרליץ שליט"א שכתב לאסור את המכונות גילוח.

מאידיך ראה בשו"ת "הר צבי" לגאון ר' צבי פסח פרנק זצ"ל שכתב מאחר ויש רשת דקה בין הסכין לעור הפנים, אפשר לגלח מבלי להדק את המכונה לפנים, וגם אם בטעות יהדק, אין זה פסיק רישא, ומותר, וכ"כ בשו"ת חלקת יעקב ח"ג סימן ל"ט, וראה בהלכות והנהגות של הגר"מ שטרנבוך שליט"א ח"א תשובה סימן תנ"ט שכתב שבילדותו אמרו שמרנא ורבנא הגאון ר' חיים עוזר היה מתיר להתגלח במכונה, וכן ידוע שהגאון ר' פנחס שיינברג שליט"א מתיר זאת, וכמו כן מפורסם בשם מרן הגאון ר' משה פינשטיין זצ"ל שהתיר זאת, וראה שם במנחת שלמה שכתב לדחות את דבריו של הגאון ר' צבי פסח פרנק.

וכל מחלוקתם זה במכונות שהיו בדור שעבר, אבל מכונות שנמצאות בדור שלנו, ובפרט החדישות, בודאי שכל הפוסקים יאסרו, וראה בעלון "ראש כהלכה" מכתב מהגאון ר' מרדכי גרוס שליט"א אב"ד חניכי הישיבות "בני ברק", שכתב בזה"ל בדבר מכונת גילוח המצויים עתה, נבדקו דגמים רבים, מחברות שונות, ע"י צוות ת"ח מורי הוראה, וע"י טכנאים מומחים לכל אופניו, גם ללא סכין כפולה, ובלא הידוק המכונה, ונמצאו כי מגלחים לגמרי השער ומחליקה את עור הפנים למשעי, והוא מחמת דקות הרשת, מתהדק הסכין על העור, ואף קוצצו בלא צירופו של הרשת, והוי בכלל איסורא ד"לא תשחית את פאת זקנך", ופאת זקנם לא יגלחו, שביארו חז"ל דהוא גילוח שיש בו השחתה, ולא הוי בכלל מספרים, אלא בכלל "תער" הן בתוצאותיו והן בפעולתו.

ע"כ מי ירצה להכניס את עצמו לאיסור דאורייתא של חמשה לאוין בכל פעם שמתגלח, ושומר נפשו ירחק.

וע"כ הרוצה להתגלח במכונה, יתגלח במכונת תספורת, וכמש"נ בדין מכונת תספורת.

אסור להתגלח במכונת גילוח

היה בן תורה אחד שהוריו התנגדו בכל תוקף שיגדל זקנו, וכשנסע לביתו שבחו"ל לפסח ולסוכות היה מגלח זקנו, וכשחזר לישיבה גידל שוב את זקנו, בחורף תשי"ב נתיישב שעליו להחליט אם לגדל או לגלח. נכנס לרבינו החזו"א זצ"ל ושאלו כדת מה לעשות? השיבו החזו"א: "גידול זקן מנהג ישראל הוא, ואין להורים להביע דעה בזה".

מעשה איש עמוד קסה

הורדת הזקן ע"י משחה

מא. מותר להוריד את הזקן ע"י משחה, ואע"פ שהרי זה השחתה, מ"מ אין זה השחתה של גילוח. ועדיף לעשות את הגילוח ע"י משחה מאשר ע"י מספרים כעין תער ברכי יוסף סימן קפ"א סעיף י' בהג"ה וראה בהמשך שהתבאר באיזה כלי אפשר להוריד את המשחה.

שאלה

באיזה כלי אפשר להוריד את המשחה שמרח על שערות הזקן.

תשובה

הברכי יוסף על השו"ע בסימן קפ"א מביא שנהגו בערי אדום רבים מיראי ה' להניח סם בעיסה רכה על זקנו ונושר כל השער ויראה דמות גמור הוא וכו' עכ"ל.

בהתאם למה שיש היום משחה שקורים לה משעי או מזיק שהם מורידים את הזקן, ע"י שמורחים את המשחה כמה רגעים, ולאחר מכן מורידים את המשחה עם מקל וכיוצ"ב.

ויש לדון באיזה כלי אפשר להוריד את המשחה, וידוע שכיום עם המשחה מוכרים גם כלי מפלסטיק שהמקום שבו מורידים הוא עבה וגס כדי שלא יחשב לסכין, והעולם מקפידים שלא להוריד עם סרגל העשוי מברזל או עץ כמו מקל ארטיק.

ולכאורה יש להעיר מדוע אין להוריד את המשחה עם סרגל העשוי מברזל,

והלא לסרגל אין חוד להוריד את השערות בפני עצמו, אלא רק לאחר מריחת המשחה, שע"י המשחה שורשי השערות מתחלשות והשערות יכולות לרדת בקלות, וא"כ ממה נפשך אם באופן זה שקל להוריד את השערות זה נחשב כהורדה בתער, דבמצב הנוכחי שיש משחה, והשערות חלשות זה כן יכול להוריד, א"כ כל חפץ שמוריד נחשיבו כתער, דכל חפץ יכול להוריד את השערות לאחר המשחה, ויהא אסור להשתמש בהורדת המשחה בשום כלי. ואם מסתכלים על הכלי כמות שהוא שאינו יכול להוריד בלי משחה, א"כ גם סרגל העשוי מברזל לא יכול להוריד בלי משחה, וא"כ מה השוני של סרגל העשוי מברזל לבין מקל העשוי מפלסטיק עב.

ואין לומר שתער זה חומר שעשוי מברזל, דראה בשו"ת "נודע ביהודה" מהדורה תנינא יור"ד סימן פ"א ד"ה "ואמנם מדברי" שכתב שאין הבדל בין תער העשוי מברזל, לתער העשוי מאבן, דכל שזה חד ומוריד את השערות דינו כתער – וא"כ ממנ"פ אם מסתכלים על הכלי בפני עצמו אם הוא יכול להוריד שערות כמות שהם או לא, אזי סרגל לא יכול להוריד בפני עצמו, וא"כ שיהא אפשר להשתמש בסרגל העשוי מברזל, ואם מסתכלים על השערות לאחר שיש עליהם משחה, והם רכות, כל כלי יכול להורידם, ואפי' שלא ישתמשו בשום כלי. דזה ברור שמי שערותיו קשות וחזקות יכול להעביר על זקנו אבן חדה שלא מורידה לו כלום, ולאחד אחר שזה כן מוריד, אין לו להשתמש באבן זו, ו"א שתער זה ביחס לכל אחד ואחד, וא"כ לאחר ששם את המשחה, בשבילו כל כלי נחשב לתער דכל כלי במצב כזה יכול להוריד את השערות. ואם נאמר שהמשחה מחלישה את השערות ויש להם דין שמנותקים מהגוף, והוא רק אוסף אותם, אז יהא אפשר להוריד בכל דבר, גם

בסרגל העשוי מברזל.

אולם לאחר העיון נראה שבעיקרון המשחה מורידה ומנתקת את כל השערות, אולם ישנם שערות שהם יותר קשים חזקים, ולהם צריך כלי שקצת חד להוריד, וא"כ אם יקח ברזל אזי יוריד את השערות שעדין לא כ"כ התרככו, ואם יקח פלסטיק שקצת גס ועבה, אזי את השערות שקצת חזקות הוא לא יסיר, ויסיר רק את אותם שהתנתקו, והחוש יעיד שישנם שערות שלא יורדים גם ע"י משחה, וזה משום שהם חזקות, וכדי להורידם צריך להשאיר את המשחה הרבה זמן, אבל בנתיים עורו ישרף ולכן מורידים את זה לאחר רגעים ספורים, וכשמורידים את זה לאחר רגעים ספורים ישנם שערות שלא יורדות, אבל אם יקח סרגל העשוי מברזל, יש חשש שיוריד גם את השערות שהמשחה לא הורידה דלשערות אלו צריך כלי שקצת חד.

ולאחר מכן ראיתי שהפתחי תשובה שם כתב שאין להוריד את המשחה עם כלי חד, וכ"כ בהגהות יד אפרים על השו"ע שם, וביאור הדברים כמש"נ.

לענין דינא:

יש להוריד את המשחה בכל כלי שהוא קצת גס ולא חד, דבכלי חד יש חשש שמא יוריד את השערות שבלי הכלי החד הם לא היו יורדות, וע"כ אין להוריד את המשחה בסרגל העשוי מברזל או פלסטיק, וכמו כן אין להוריד את המשחה עם מקל ארטיק.

וראה בספר "דברי יעקב" להגאון ר' יעקב עדס על מסכת מכות על דף כ ע"א עמוד קנב שכתב ששמע בשם מרן הגרי"ש אלישיב שליט"א שאמר ששיעור הדקות במקל שמוריד את הסם, שאם המקל יכול לחתוך תפוח אין

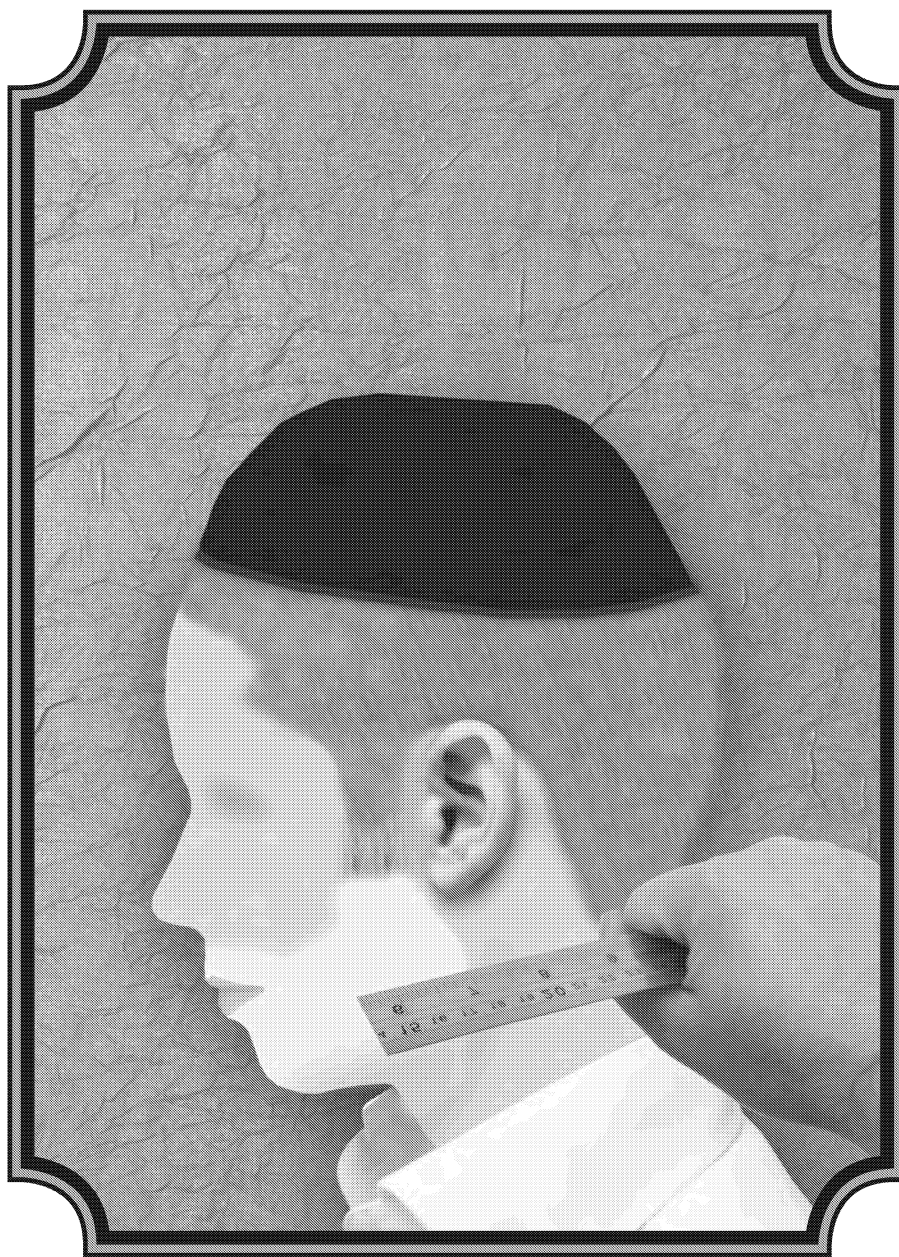
להשתמש בו, וע"כ ישנם שמקפלים כרטיס טלכרט, או שלוקחים כוס חד פעמי, ומשתמשים בתחתיתה כדי להוריד את השיער, אבל לא ע"י פה הכוס בצד החד שלה.

סיפר לי המשגיח הגה"צ רבי דב יפה שליט"א ששאל את מרן החזו"א זצ"ל אם הוא יכול לעשות דבר של חסידות, כשההורים יצטערו מזה, ושאל אותו החזו"א כגון מה, והשיב לו, שרוצה לגדל זקן.

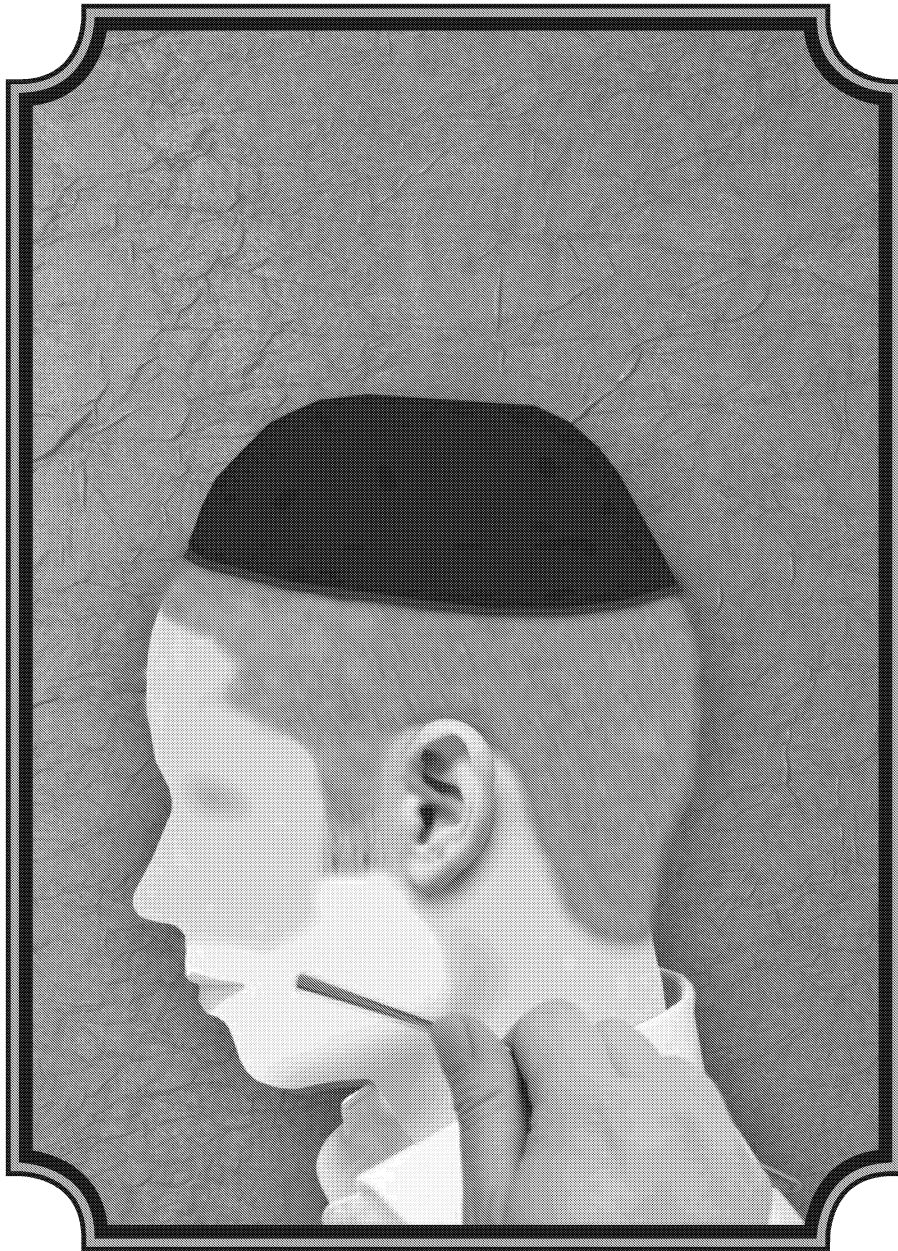
אמר לו החזו"א:

לגדל זקן זה לא מדת חסידות, מדת חסידות זה הנהגה שראויה ליחידים, וגידול זקן ראוי לכל אחד.

המחבר

אסור להוריד את המשחה עם מקל חד

צריך להוריד את המשחה עם מקל שקצת גס

מב. מותר לגלח עם תער בעורף מאחורי הראש, ואין בזה לא משום השחתת פאות הזקן, ולא משום לא ילבש^[נב], והמחמירים מושכים ידיהם גם מזה^[נג], ומ"מ במכונת תספורת מסתבר שגם לצנועים מותר^[נד].

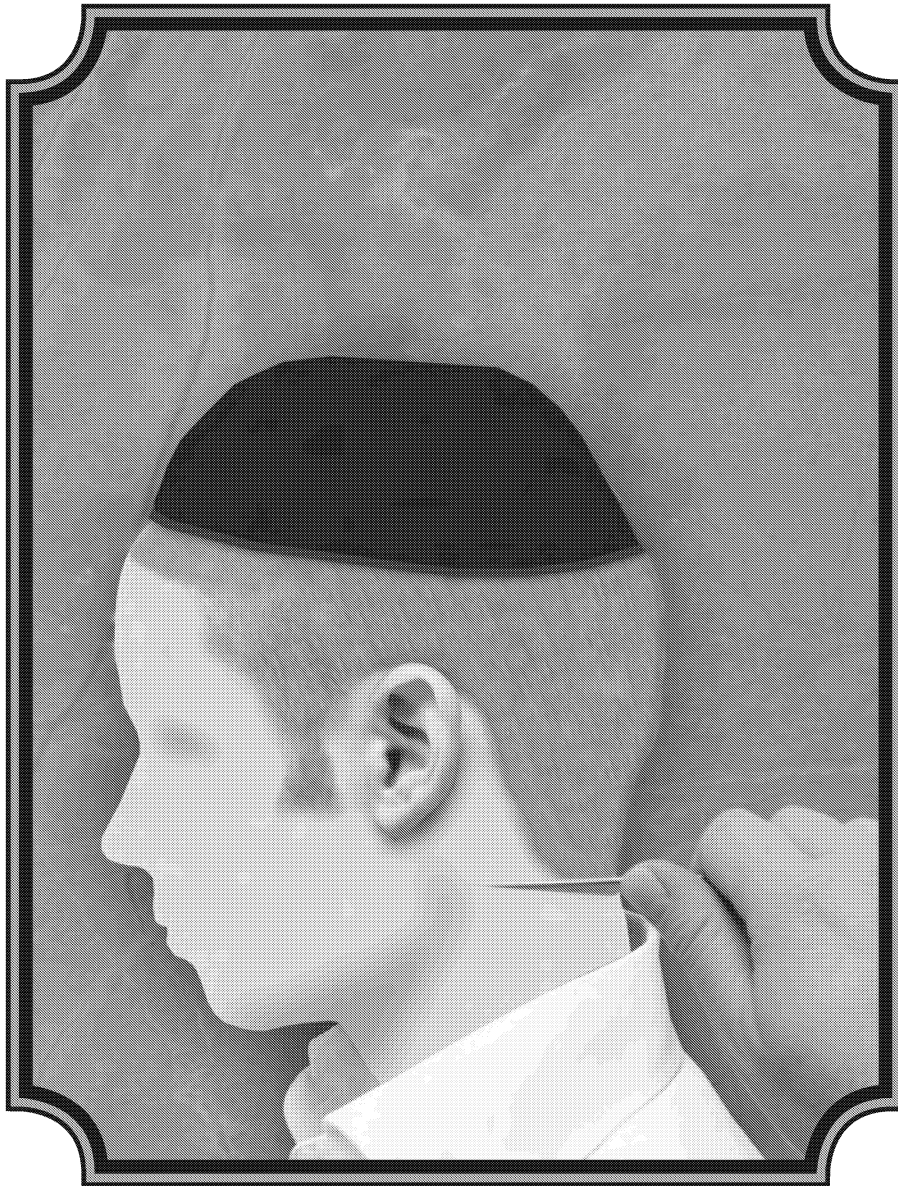
כל שמשחית זקנו אין לו צינור להשפעה ומשחית
עי"ז פרנסתו והשפעתו.

הגה"ק רבי שמואל מסלונים

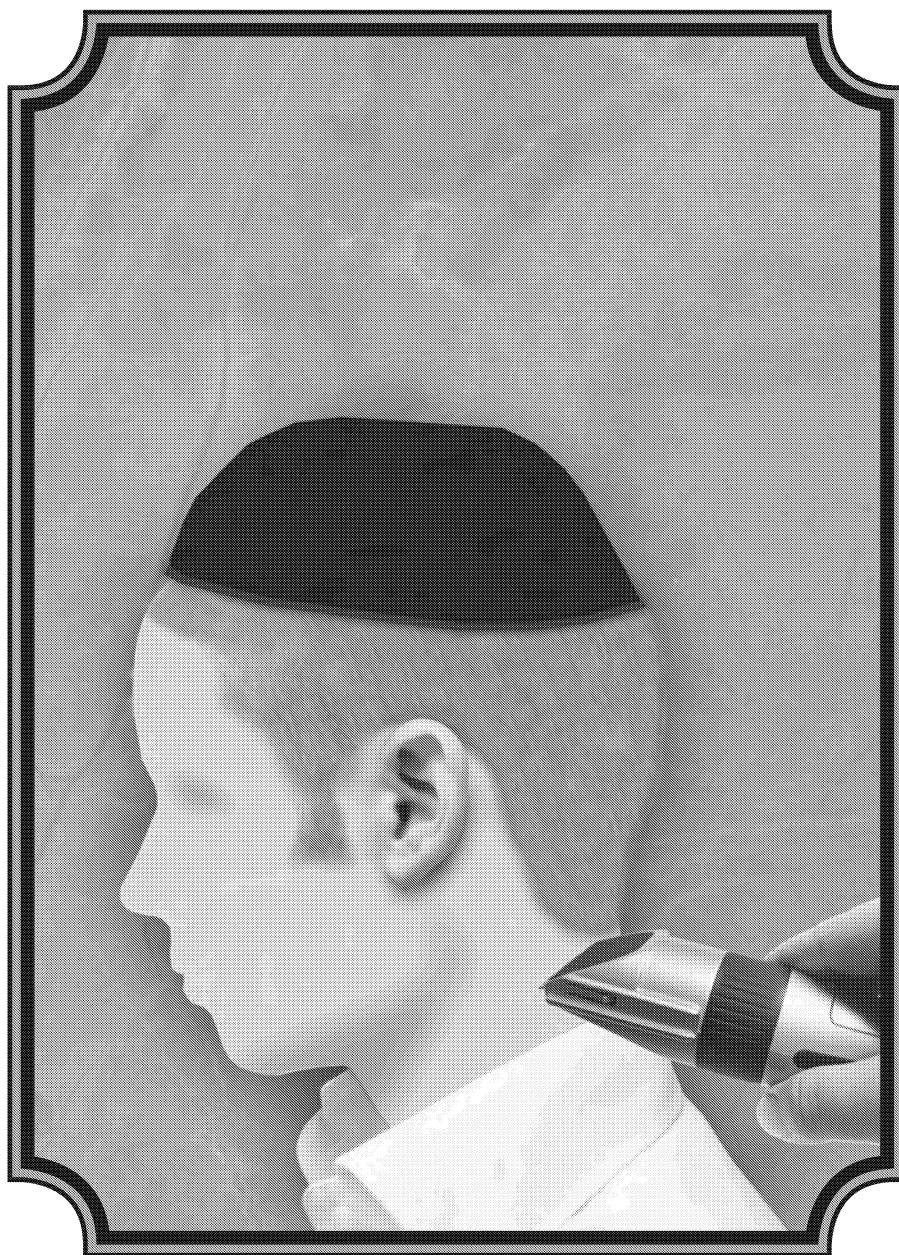
[נב] השו"ע בסימן קפ"ב סעיף א' שאם אנשים רגילים להוריד שער של בית השחי, מותר להוריד שער זה ואין בזה משום לא ילבש, וא"כ לפ"ז מותר להוריד שער של העורף בתער, ואין בזה משום לא ילבש.

[נג] ראה בהגהות רעק"א על השו"ע בס"ס קפ"ב שכתב שמותר להסתכל במראה מאחר וגם אנשים רגילים בזה, ומ"מ המחמירים מושכים ידיהם מזה, כמו שכתב הרמ"א בסימן קפ"ב בסעיף א' שהחברים מושכים ידיהם מלהוריד שער ע"י תער בכל מקום בגוף גם במקום שאנשים רגילים בכך.

[נד] מאחר ולא ברור שמכונת תספורת נחשבת כתער, מסתבר שמותר להוריד את הסיבים שבעורף מאחורי הראש במכונה, מאחר וגם בתער רק הצנועים מושכים ידיהם ומעיקר הדין מותר, א"כ מסתבר שבמכונת תספורת כשמסירים את השערות הקטנות עם מספר אפס שמותר לעשות זאת.

מותר להעביר תער בעורף מאחורי הראש, והמחמירים נמנעים מלהעביר תער בעורף

מותר להעביר מכונה עם מספר אפס בעורף

מג. הנזהר מלנגוע בזקן לפי שנוהג כדעת האר"י הקדוש, אין לו לקצוץ את אורך השערות הנמצאות מעל העצם שליד האוזן, דאה"נ השערות הנמצאות מתחת לעצם, הם נקראות פאת הזקן, ומעל העצם, הם נקראות פאות הראש, ובפאות הראש אין איסור לקצוץ קצת את אורכן, מ"מ האריז"ל לא היה נוגע באורך הפאות חוץ ממה שיוצא מחוץ לאוזן, ואם נוהג כאריז"ל בזקן, שינהג כמותו גם בפאות הראש^[נה].

הנזהרים מלקצוץ את הזקן, לפי שנוהגים כאריז"ל, יש להם לנהוג כאר"י גם בפאות הראש, שהיה מניח את הפאות עד סוף האוזן, וע"כ אין להם לקצוץ את אורך שערות שמעל העצם

[נה] כן אמר לי מרן הגר"נ קרליץ שליט"א.

שאלוהו פעם את מרן החזו"א זצוק"ל עד היכן הוא
מקום הפאות (לענין איסור הקפה), והראה לשואל עד
היכן הוא השיעור.

השואל חזר ושאל:

היכן בדיוק המקום ?

השיב לו החזו"א זצ"ל, הדבר דומה למי שלוקח סכין
וחותך לעצמו את הסימנים (קנה וושט) ובא לשאול
את הרב האם עדיין לא הגיע לרוב הסימנים ויכול הוא
להמשיך לחתוך. כך גם כאן. הדבר ברור שכאשר
מדובר באיסור דאורייתא, אין נכנסים עד לגבול
האיסור בדיוק, אלא מרחיקים מעט מן המקום כדי
לצאת מן הספק!

מעשה איש עמוד קמ"ג

דיני לא ילבש

ובו י"ז הלכות:

בתורה נאמר "לא ילבש גבר שמלת אשה" ודרשו חז"ל דלאו דוקא שמלת אשה אלא ה"ה לכל תיקוני אשה כשעושה זאת לנוי וליופי, וכמש"כ התרגום "לא ילבש" – לא יתקן.

א. המעביר שער בית השחי ובית הערוה מכין אותו מכת מרדות, מפני שמתקן עצמו כדרך הנשים, ואפי' במספרים כעין תער אין להעביר^[א].

ב. במקום שמעבירין אותו גם האנשים, אין מכין אותו, והחברים נמנעים מלהעביר בכל מקום שבגוף ואפי' שרגילים^[ב].

ג. במקום שגם נשים לא מעבירות שער בית השחי, מותר לאיש להעביר, דאין זה דרך נשים^[ג].

ד. מותר להעביר שער שאר האברים במספרים אפי' כעין תער^[ד], אבל בתער אסור^[ה].

ה. מי שמגלח כל שערות גופו מלמעלה ועד למטה, י"א שמותר לו לגלח גם

[א] שו"ע סימן קפ"ב סעיף א'.

[ב] שו"ע ורמ"א שם.

[ג] "עצי לבונה" על השו"ע סימן קפ"ב.

[ד] שו"ע סימן קפ"ב סעיף א', חוץ משער בית השחי ובית הערוה.

[ה] ש"ך סימן קפ"ב סק"ג.

את של בית הערוה ובית השחי^[1].

ו. מי שיש לו חטטין (פצעים) בבית השחי ומצטער מצד השער, מותר לו להוריד את שערוותיו^[2].

ז. אין לאשה להסתפר קצר מאוד כמו גבר^[3].

ח. אין לאשה ללבוש בגדי אנשים, וכן לאיש אין ללבוש בגדי נשים^[4], וכ"ז כשלוובשים לנוי, אבל להגן מפני החמה או הצינה י"א^[5] שמותר, ולכן מעיל גשם המיועד לאיש ואשתו מותר לשניהם ללבוש את זה, והב"ח כתב שיש לאסור את זה והשומע לו תע"ב, ואולי הב"ח כתב זאת לסתם איש ואישה אבל בעל ואשתו שמא גם הב"ח מודה שמותר.

ט. הא דנתבאר בהלכה ח' שמותר לאיש ללבוש בגדי אשה בכדי להגן עליו מפני החמה או הצינה, זה רק שאפשר להבחין שהוא איש, אבל אם לובש בגדי אשה בכדי להגן עליו, וא"א להכיר שזה איש, אין לו ללבוש

[ו] שו"ע סימן קפ"ב סעיף ב', וטעה"ד ראה בש"ך בסק"ה שכתב שמכוון לרפואה, וגם אם אומר שמכוון לנוי לא שומעין לו, וכתב הטור דאדרבה יש בזה משום נוול ולא נוי.

[ז] שו"ע סימן קפ"ב סעיף ד', והטעם דאינו עושה זאת לנוי אלא משום רפואה.

[ח] טור ושו"ע סימן קפ"ב סעיף ה' ואם יש חולי או כינים וחפצים לגלח את הראש מותר, דאדרבה ניוול הוא ומשום רפואה עושים זאת.

[ט] שו"ע סימן קפ"ב סעיף ה'.

[י] ט"ז שם סק"ז, ויש אוסרים, עיין בהגהות מעין טהור בספר "כרם שלמה" בסימן קפ"ב.

מימיו לא הסתכל בראי...

גדולה היתה התכונה החגיגית בירושלים לעת שנחנכו הבנינים החדשים של בית היתומים "דיסקין", שעד היום הם מתנוססים לתפארה במבואות העיר, כל גדולי ירושלים וחשוביה הגיעו לחנוכת הבית, ובשלב מסויים של החגיגה, ביקשו המארגנים להנציח את המאורע לדורות וביקשו מכל האישים המכובדים להסתדר במעגל על מדריגות הבנין כדי להצטלם.

אבל הגה"צ ר' יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, שהיה ידוע בתומתו וצדקותו עמד מן הצד, וגם כאשר הפצירו בו שיגש למדריגות, סירב וענה: הרי כל ימי חיי לא הסתכלתי בראי, וכיצד אוכל להצטלם?...

מעשי צדיקים ונפלאותיהם

בגד זה ^[יא].

י. גם בפורים ובמשתה שמחת חתן וכלה אין לאיש ללבוש בגדי נשים, ולאשה ללבוש בגדי אנשים ^[יב].

יא. מותר לגבר לקחת מטריה של אשה, וכן להיפך, שהרי לוקחים זאת להגן מפני החמה או הצינה ^[יג].

יב. אין לאיש ללקט שערות לבנות מתוך שחורות, ואפי' בשערה אחת עוברים איסור ^[יד].

יג. אין לאיש לצבוע את השערות הלבנות שיהיו שחורות, וכמו כן אין לאיש

^[יא] עצי לבונה סימן קפ"ב.

^[יב] הב"ח בסוף סימן קפ"ב מביא את המהר"י מינץ שכתב שכמו שבפורים מותר לחטוף אוכל אחד מהשני ואין בזה משום איסור גזל כפי מנהג העיר על פי טובי העיר, כך גם במלבוש מותר בפורים להחליף בין האנשים והנשים, ומתקיפו הב"ח שרק לגבי דיני ממונות אמרינן הכי מאחר והפקד ב"ד הפקר, משא"כ באיסור מי יתיר זאת.

^[יג] וכמש"נ לעיל גבי מלבוש להציל מפני החמה והצינה מותר, ואפי' שלוקח מטריה של אשה אחרת ולא דווקא של אשתו, שהרי הט"ז שכתב את דינו שלהציל מפני החמה והצינה מותר מיירי על השו"ע שאין לאיש ללבוש בגדי אשה, והשו"ע לא מיירי בבעל ואשה אלא בסתם בגדי גברים ונשים, א"כ הט"ז שמתיר לצורך הגנה מיירי גם בסתם בגדי גברים ונשים.

^[יד] שו"ע סימן קפ"ב סעיף ו', אולם לסרק את שערותיו מותר, גם כשיש חשש שמא ינשרו שערות הלבנות, וכמו"כ מותר להסתיר את השערות הלבנות בשחורות, אולם לצבוע את השערות ע"י שלוקח גלולה אסור, וכן אסור לשים שערות שחורות שאינם טבעיות על הלבנות, (הגהות "מעין טהור" בספר כרם שלמה סימן קפ"ב).

לצבוע את שערותיו לצבעים אחרים^[טז] שכן דרך נשים הוא, ובמקום שרגילים גם גברים לצבוע לכאורה, לא עוברים משום "לא ילבש", וכמש"נ לעיל גבי "העברת שערות" שבמקום שגם האנשים רגילים להעביר שער בית השחי, מותר לאיש להעביר שער זה, מ"מ צ"ע לדינא, הגהות "מעין טהור" בספר "כרם שלמה" סימן קפ"ב ס"ק כ"ג. ונחלקו הפוסקים אם מותר לצבוע את שערות הראש לשחור כדי שיקבלו אותו למקום עבודה לצורך פרנסה, עיי' הגהות מעין טהור בספר "כרם שלמה" סימן קפ"ב אות כ"ג.

יד. אין לאיש להסתכל במראה, אלא א"כ זה לרפואה כגון שחושש בעיניו או שמספר עצמו^[יז], וכתב הרמ"א^[יח] ובמקום שנהגו האנשים להסתכל מותר לאיש להסתכל, וכתב בחידושי רעק"א^[יח] שבמקום שגם האנשים מסתכלים אין איסור, ורק החברים נמנעים מזה וכמש"נ בסעיף א' גבי מקומות שגם האנשים מעבירים שער בית השחי.

טו. מותר בבית לאנשים ללבוש נעלי בית של נשים, וכן להיפך, דלובשים זאת מפני הצינה, ולא לקישוט^[יט].

[טז] שו"ע שם, וראה בספר "כרם שלמה" בהגהות "מעין טהור" אות כ"ג שכתב שמי שבזקנו יש שערות לבנות, יכול לגלח את הזקן, ואין בזה משום לא ילבש, וכן מותר לצבוע שערות שחורות ללבנות, דאין דרך נשים בכך.

[יז] כן הוא דעת השו"ע בסימן קנ"ו סעיף ב' ובסימן קפ"ב סעיף ו'.

[יח] רמ"א סימן קנ"ו סעיף ב'.

[יח] חידושי רעק"א סימן קפ"ב.

[יט] כן מסתבר, כמש"כ הט"ז בסימן קפ"ב סק"ז שאיסור לא ילבש זה רק כשלובשים לנוי, אבל כשלובשים מפני החמה או צינה מותר, ולפי מש"נ לעיל בסעיף ח' שיש אוסרים ללבוש בגד אשה מפני הצינה או מפני החמה אסור גם כאן.

טז. ישנם מקומות עבודה שאנשים והנשים לובשים אותה חולצה, אין בזה משום לא ילבש^[כ].

יז. אין לאנשים להשתמש בכלי המיועד לנשים, כגון סכין גילוח המיוחד לנשים^[כא].

[כ] שו"ת מהריק"ש סימן ע'. ולכן נעלי בית הנקראים "קרוקס" מותר לאנשים ולנשים ללבוש, אולם צבע מיוחד לנשים כגון אדום או ורוד אין לאנשים ללבוש, ולפי הט"ז מותר, שהרי לובשים זאת מפני צינה.

[כא] הגהות "מעין טהור" בספר "כרם שלמה" סימן קפ"ב ס"ק ט"ו.

משא ומתן עם מרן הגאון ר' ניסים קרליץ שליט"א

שאלה

שערות שצמחות בכל מיני מקומות בפנים או בשאר הגוף ואיש מתבייש בהם, האם יש בהורדתם משום לא ילבש.

תשובה

אם הם גדלים במקומות משונים ויש לו צער מזה כגון שגדל לו קבוצת שערות על העצם של האף, מותר להוריד, אבל אם גדל לו במקום שלהרבה בני אדם גדל כגון בין שתי הגבות שמעל העינים וחפץ להוריד את השערות שמעל האף, כדי שיראו כל גבה בנפרד, אין היתר להוריד, מפני שלהרבה בני אדם גדל במקום זה, ועושה זאת להדמות לאשה.

ולכן אדם שגדל לו שיערה לבנה ויש לו מזה צער, אין לו להורידה, או לצובעה, שהרי זה דבר טבעי שגודל שערות לבנות, ואינו מורידם אלא משום שעושה מעשה אשה, וביאור הדברים דאשה לא נעים לה בשערות לבנות, וגם כשמגיע גילה לזה, מורידה או צובעת אותם, ולכן איש שיעשה זאת עובר באיסור של לא ילבש, ולכן איש שגדל לו שיערה לבנה ויש לו מזה צער אין לו להורידה, מפני שזה מעשה אשה, אבל כשגדל לו במקום משונה, א"כ הוא לא עושה את זה להדמות לאשה, אלא עושה זאת להדמות לאדם מן השורה, ולכן זה מותר.

שאלה

האם לגבר מותר ללבוש טבעת, או שיש בזה משום לא ילבש.

תשובה

בהיות שלהרבה גברים יש טבעת, וזו טבעת שמיוחדת לגברים, אין בזה משום לא ילבש, וכמש"כ השו"ע בסימן קפ"ב סעיף א' שבמקום שרגילים הגברים להעביר שער בית השחי, אין בזה איסור של לא ילבש.

שאלה

האם גבר שלובש עגילים עובר בלא ילבש, או לא.

תשובה

לא עובר משום "לא ילבש" מאחר והעגילים שלובשים הגברים בדרך כלל הם מיוחדים לגברים, וגם לאחר שנתפשט נגע הצרעת הזאת, מ"מ רגילים ללכת בהם מן הגברים

שאלה

כשהט"ז מתיר לאיש ללבוש בגדי אשה להגנה מפני החמה או הצינה, זה גם באשה שמכיר.

תשובה

יש בזה משום פריצות.

שאלה

ילד בגיל ארבע עשרה שגדל לו שערות לבנות, האם יכול לצבוע אותם או לא.

תשובה

מאחר והוא מתבייש ולבני גילו לא גדל שער במקום זה, א"כ אינו עושה כאן מעשה תיקון של נשים, אלא רוצה להיות כשאר בני גילו, ואין בזה איסור של לא ילבש וכמש"נ, שאיסור לא ילבש זה רק כשחפץ להדמות לאשה, אבל כשחפץ להדמות לבני גילו, אין בזה איסור של לא ילבש.

ולאחר מכן ראיתי בהלכות תספורת מגוי בסימן קנ"ו בדרכי משה שכתב על מה שכתב הטור שאין להסתכל במראה, וכתב ע"ז הד"מ שם בסק"א, שמותר להסתכל במראה כדי להסיר נוצות מעליו שלא יתגנה, הרי שמותר לעשות דברים של אשה לא להתגנות, וא"כ ה"ה ילד בגיל ארבע עשרה שגדל לו שערות לבנות יכול לצובעם, דלא עושה להראות כאשה אלא כדי שלא יתגנה.

שאלה

האם מותר לאיש לשים מיקפ (זו משחה שרגילות הנשים לשים על הפנים) על פצע מפני שמתבייש.

תשובה

היות והוא מצטער בכך, מותר לו לשים, וטעם הדבר דאינו שם כדי לראות כמו אשה אלא שם כדי להראות כמו איש בלי פצע.

שאלה

האם גבר יכול ללבוש שרשרת של גברים.

תשובה

היות וישנם הרבה גברים שלובשים שרשרת שמיועדת לגברים, לא עוברים בזה על לא ילבש.

שאלה

האם מותר לאיש לסדר גבותיו שלא יהיו גדולות.

תשובה

אם הם שערות שנכנסות לו לעין, ועושה זאת רק כדי לסלק את המזיק מותר, אך אם עושה זאת לנוי יש לחשוש שעובר על "לא ילבש".

לזכרון עולם בהיכל ה'

לעילוי נשמת
האדון הנכבד
מוקיר רבנן ותלמידיהון
מאיר פנים לזולת

מר יוסף בן תורכיה ע"ה
מפריז
נלב"ע י"ג שבט תשס"ח

תהיה נשמתו צרורה בצרור החיים

לזכרון עולם בהיכל ה'

לעילוי נשמת

איש הישר

רבי מאיר בן בכורה ריקה ע"ה

ורעייתו מרת מלכה בת בכורה לאה ע"ה

ת. נ. צ. ב. ה.

ולעילוי נשמת

האדם היקר המדוכה ביסורים

ר' מאיר בן גאולה נחמה ע"ה

ולעילוי נשמת

מר דוד בן חנה ע"ה

ולעילוי נשמת

מרת חיה עשירה בת מלכה נחמה ע"ה

ת. נ. צ. ב. ה.

הונצח ע"י ידידי ורעי

רודף צדקה וחסד

מר חיים נחמה הי"ו

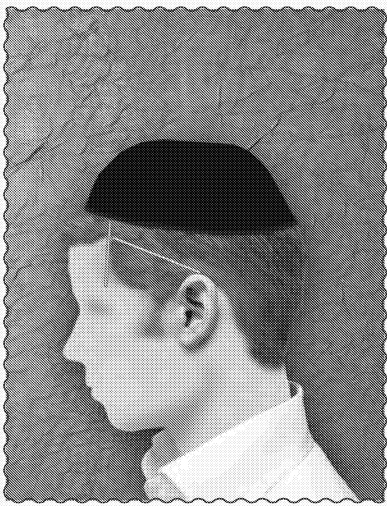
יהי רצון שיראה נחת דקדושה מכל יוצאי חלציו

עד ביאת משיח צדקנו אמן.

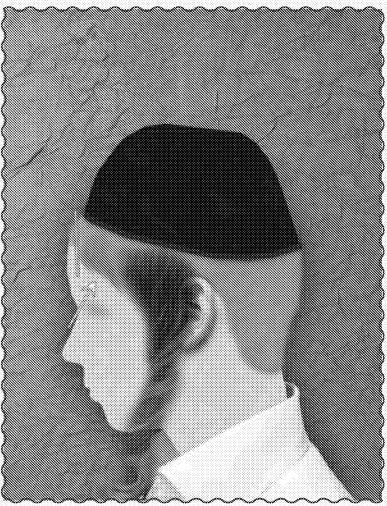
Тот, кто удаляет *пеот* "*а-рош*" ("края волос вокруг головы", Ваикра 19, 27), нарушает два запрета, поэтому на месте *пеот* следует оставлять волосы длиной полсантиметра. Запрещено также состригать их ножницами

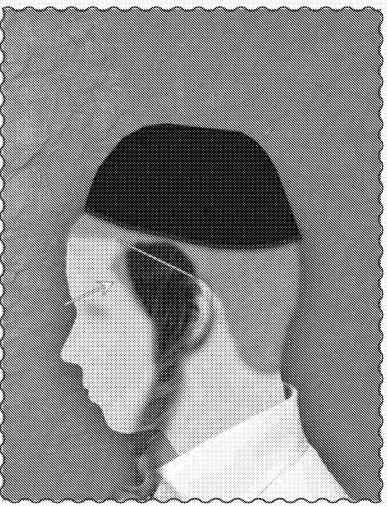
На рисунке отмечена область *пеот а-рош*

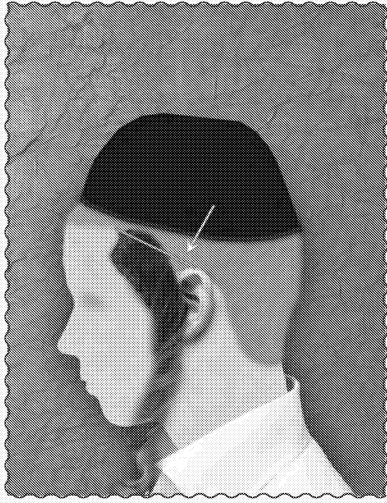
Тот, у кого образовалась лысина, должен отсчитывать длину *пеот* от того места, где проходила линия края волос до облысения

Область *пеот* может начинаться там, где отмечено на рисунке (волосы можно брить, но так, чтобы их длина не была меньше 0,5 см.)

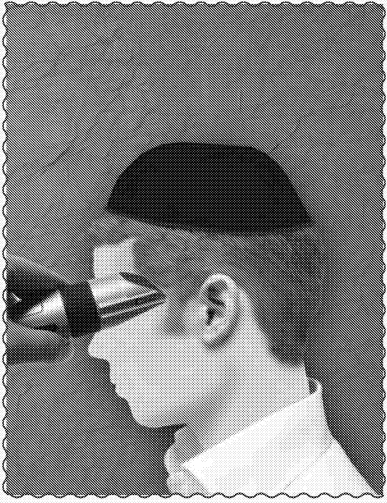
Стрижка с *пеот*, при которой нарушается запрет Торы "не стригите..." (Ваикра, там же)

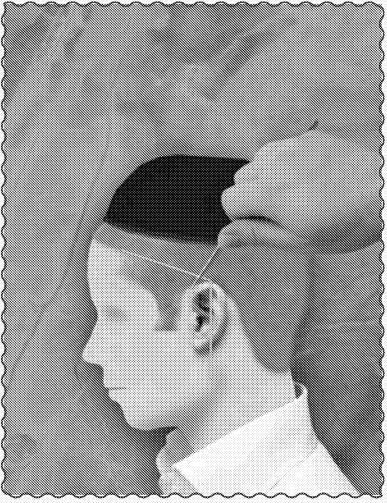
Стрижка с *пеот*, при которой нарушается запрет Торы "не стригите..."

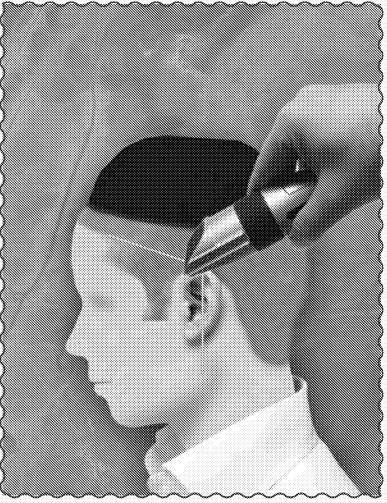
Когда делают тонкие *пеот* над костью, нарушают запрет "не стригите..."

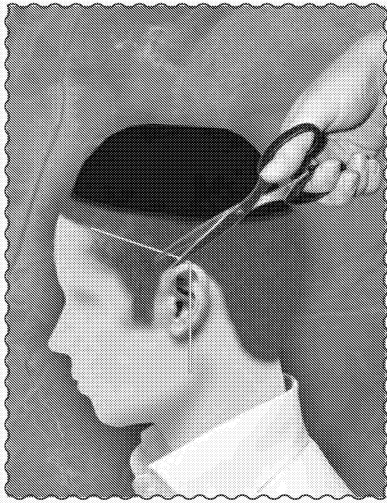
При бритье краёв *пеот* над костью нарушается запрет "не стригите..."

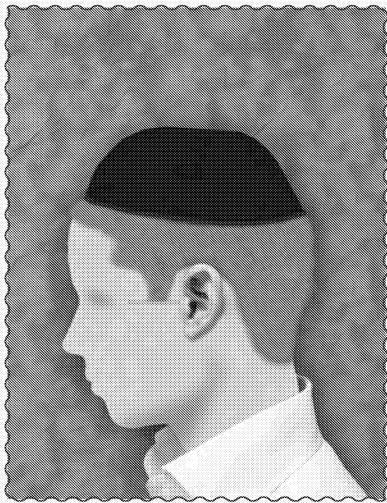
Запрещено проводить бритвой над ухом от верха уха в направлении лица

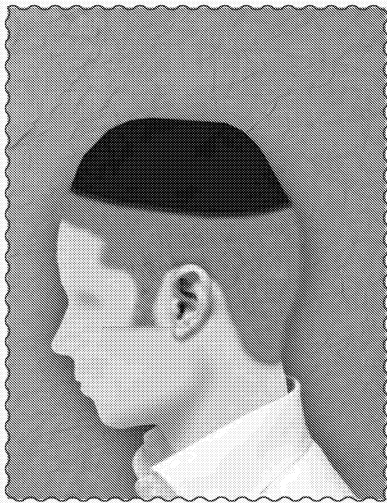
Нельзя проводить машинкой для бритья (если длина волос после неё остаётся меньше 0,5 см.) над ухом от верха уха в направлении лица

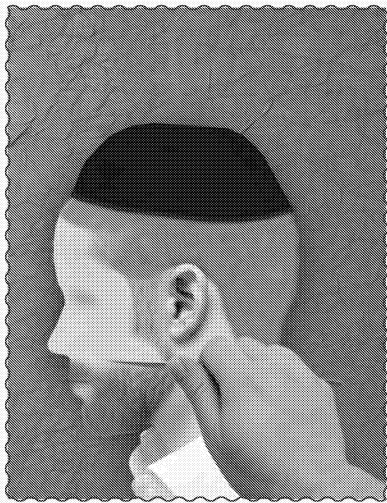
Нельзя стричь ножницами волосы над ухом от верха уха в направлении лица, потому что трудно сделать это так, чтобы не состричь волосы очень коротко, короче 0,5 см

В соответствии с основным смыслом закона следует отращивать *пеот* до конца кости

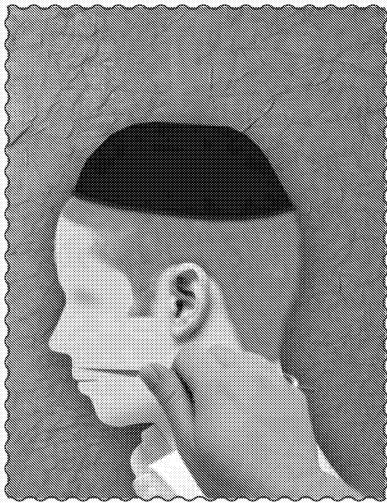
Некоторые "устрожают" закон и отращивают *пеот* до того места, где начинается мочка уха

Нельзя брить бороду бритвой; тот, кто это делает, нарушает пять запретов

Также нельзя брить бритвой волосы на шее

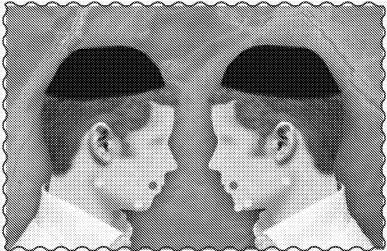

Нельзя брить усы бритвой

Можно брить бритвой затылок

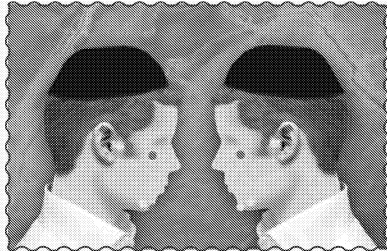
Шулхан Арух 181, 11 – "Краями бороды [названы] 5 мест, и существует много различных мнений, какие именно, поэтому человек богобоязненный учтёт всё эти мнения и не коснётся бритвой бороды вообще"

Пять мест краёв бороды (*пеот а-закан*) по мнению Рабейну Хананэля отмечены красным; 5 мест *пеот а-закан* по мнению ר'אברהם отмечены жёлтым

Пять мест *пеот а-закан* по мнению Рамбама

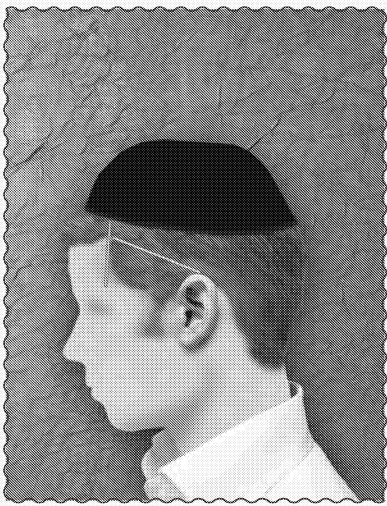

Пять мест *пеот а-закан* по мнению Раши в комментарии к трактату Швот отмечены красным; пять мест *пеот а-закан* по мнению Раши, которое приводится у Роша в комментарии к трактату Макот, отмечены жёлтым

Рисунки были просмотрены Равом Гаоном Хаимом Каневским *шлита* и Равом Гаоном Нисимом Карелицем *шлита*.
© 2011 .n .k
Рисунки взяты из книги "Пеат эканэха"
Тел.: 02-6413506

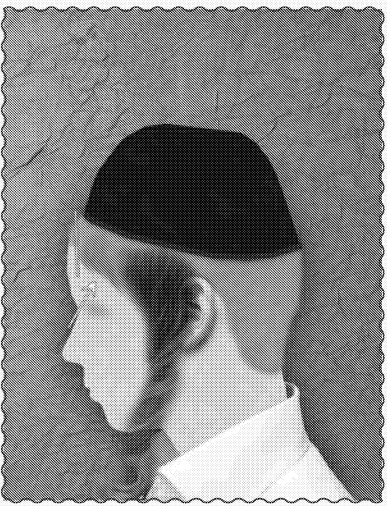
Celui qui enlève les *peot* transgresse deux interdits. C'est pourquoi, il faut laisser des cheveux à l'endroit des *peot* sur une longueur d'un demi-centimètre. Il est interdit de les couper même avec des ciseaux

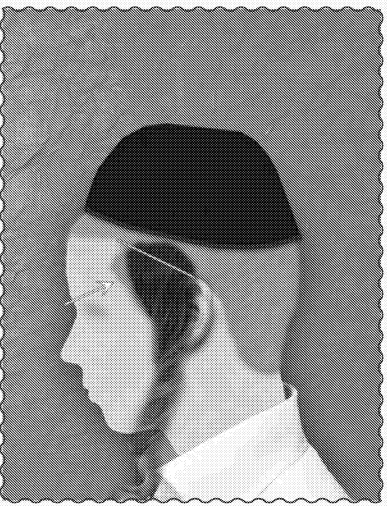
L'endroit des *peot* est indiqué sur l'image

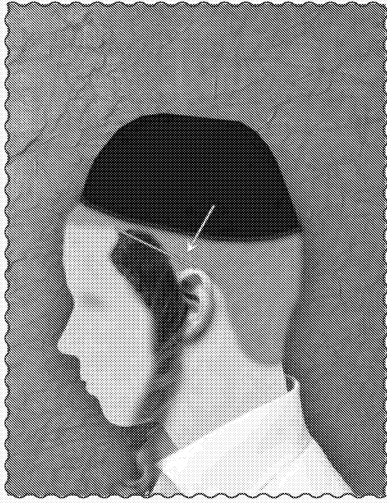
Pour celui qui a le crane rasé, la hauteur des *peot* est mesurée à partir de l'endroit où il y avait des cheveux

Dans le cas représenté ici, l'endroit des *peot* commence là où il est indiqué sur l'image (mais il permis de raser les cheveux en en laissant sur une longueur d'un demi-centimètre)

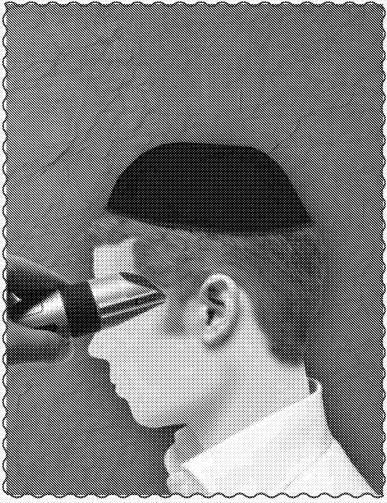
Coupe des *peot* défendue à cause de l'interdiction de " tailler en rond " la chevelure

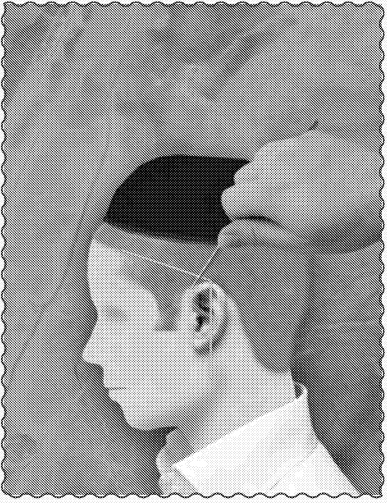
Coupe des *peot* défendue à cause de l'interdiction de " tailler en rond " la chevelure

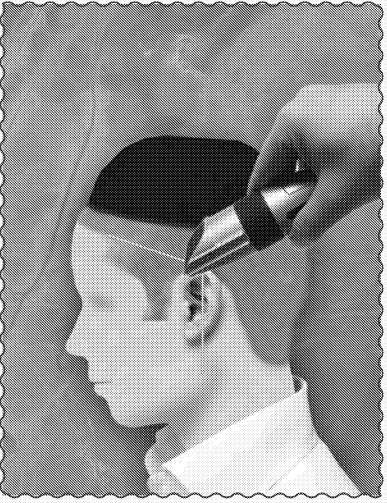
En rasant les *peot* au-dessus de l'os, on transgresse l'interdiction de " tailler en rond " la chevelure

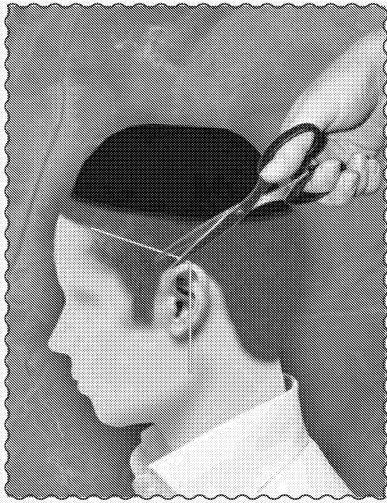
En rasant les côtés des *peot* au-dessus de l'os, on transgresse l'interdiction de " tailler en rond " la chevelure

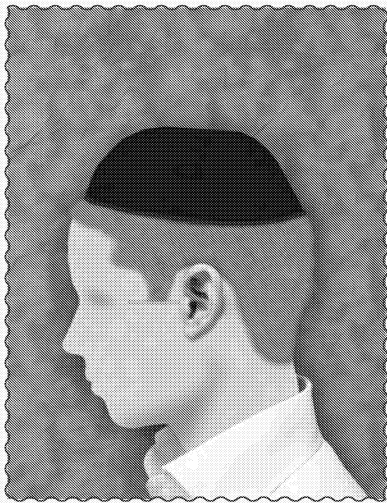
Il est interdit de passer un rasoir au-dessus de l'oreille vers l'intérieur

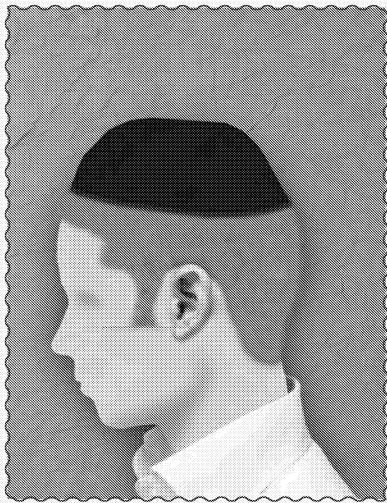
Il est interdit de passer au-dessus de l'oreille vers l'intérieur une tondeuse munie d'un petit sabot (de telle sorte qu'il ne restera même pas un demi-centimètre)

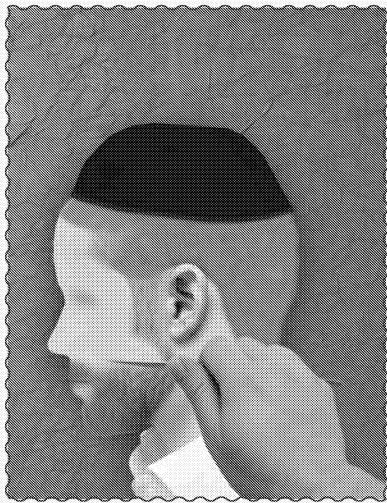
Il ne faut pas couper avec des ciseaux les cheveux au-dessus de l'oreille vers l'intérieur, car il est difficile de le faire en laissant un demi-centimètre

D'après la lettre de la loi, il faut laisser pousser les *peot* jusqu'à l'extrémité de l'os

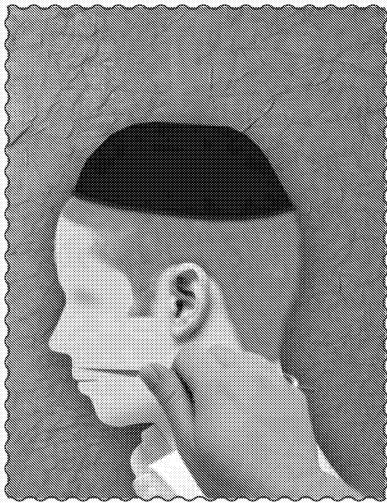
Certains rigoristes laissent les *peot* jusqu'à la partie flexible du lobe de l'oreille

Il ne faut pas enlever la barbe avec un rasoir. Celui qui le fait transgresse cinq interdits

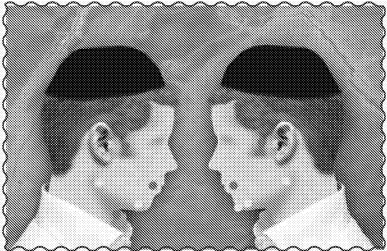
Il ne faut pas se raser la barbe même sur la gorge

Il ne faut pas enlever la moustache avec un rasoir

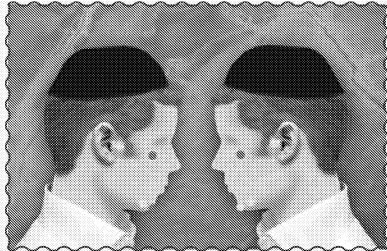
Il est permis de passer un rasoir sur la nuque

En rouge, les cinq *peot* de la barbe selon Rabbi 'Hananel, et en jaune celles définies par Rivan

Les cinq *peot* de la barbe selon Rambam

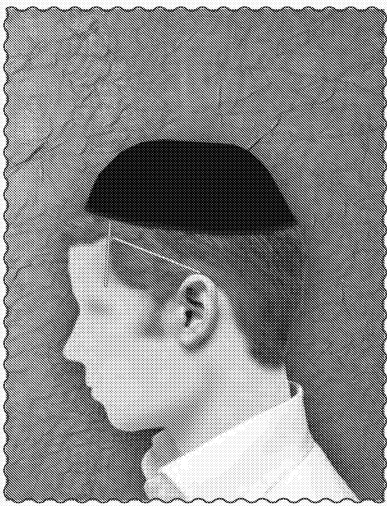

En rouge, les cinq *peot* de la barbe suivant le commentaire de Rachi dans le traité *Chavou'ot*, et en jaune celles indiquées en son nom dans le commentaire du Roch sur le traité Makot

Les images ont été montrées à plusieurs autorités rabbiniques
© Tous droits réservés
A.H. Ades
Les images sont tirés du livre *Peat Zekanékha*
Téléphone : 02-6413506

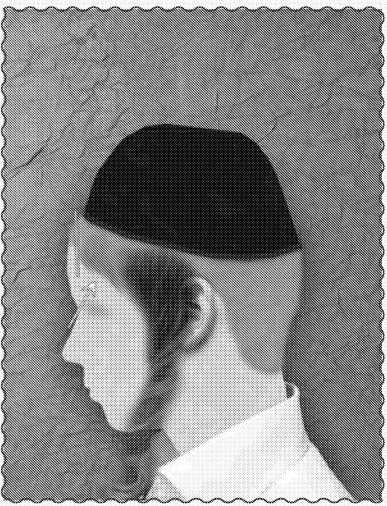
Quien rasura sus patillas -*Peot*-, transgrede dos prohibiciones de la *Torá*; por lo tanto, debe dejarse cada cabello de las *Peot* de por lo menos medio centímetro de largo. Esta transgresión incluye el corte con tijera

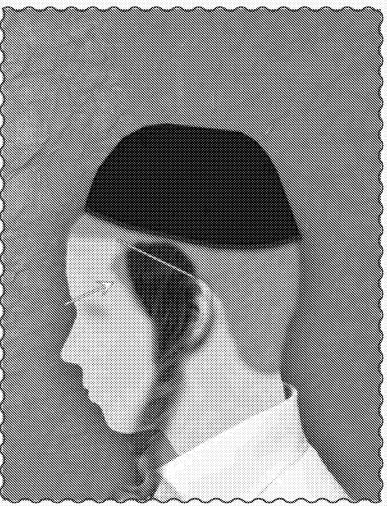
El lugar de las *Peot* es el señalado en la imagen

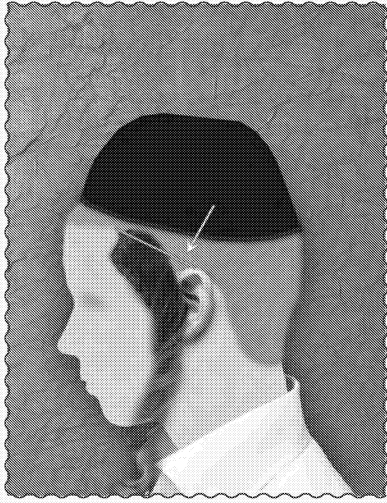
Quien sufre de calvicie debe calcular el alto de sus *peot* desde el lugar donde crecía su cabello en un principio

En el caso de esta imagen, la zona de las *Peot* comienza en el lugar señalado (sin embargo, está permitido cortar el cabello de manera que quede cada pelo con medio centímetro de largo)

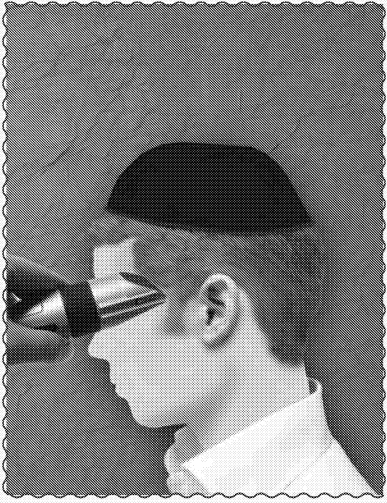
Corte de pelo en el que se transgrede la prohibición de *Bal Takif*

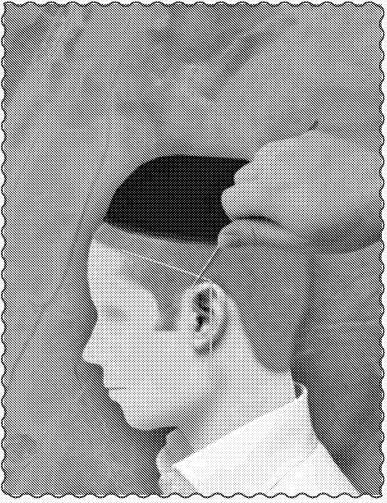
Corte de pelo en el que se transgrede la prohibición de *Bal Takif*

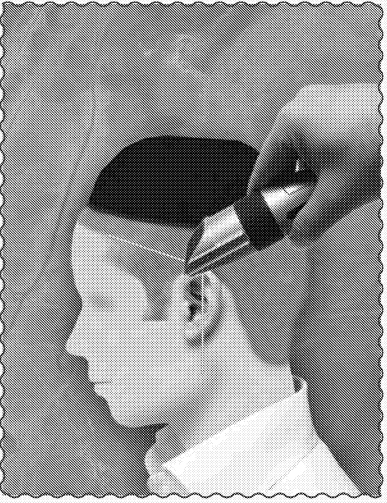
La prohibición incluye rasurar las patillas en forma delgada por sobre el hueso

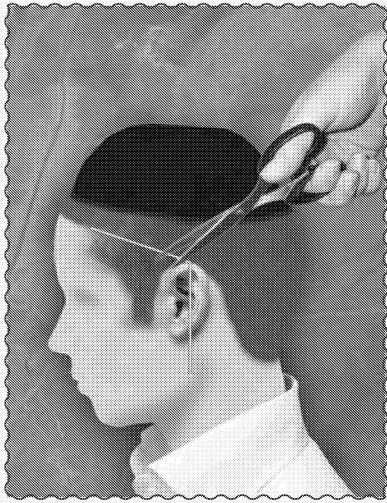
Rasurando los costados de la patilla también se transgrede esta prohibición

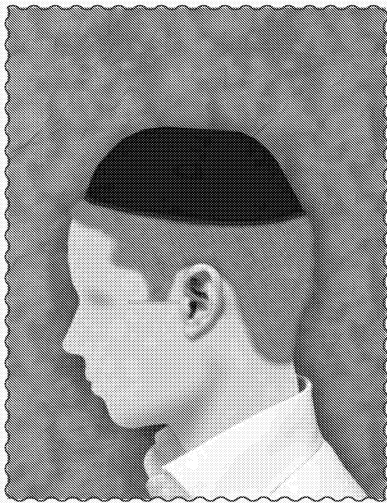
Está prohibido rasurar las *Peot* con navaja desde el punto más elevado de la oreja en dirección al rostro

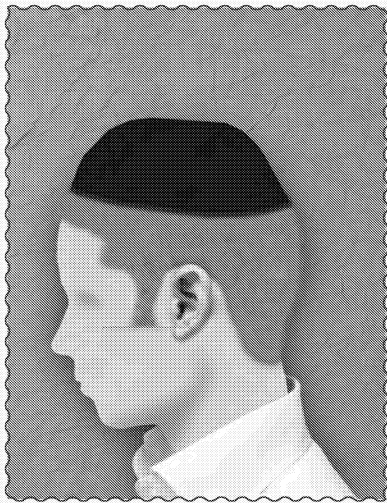
Así también, no se debe pasar la máquina de cortar pelo con números bajos sobre las *Peot* -en caso que deje cada cabello con menos de medio centímetro de largo- desde el punto más elevado de la oreja

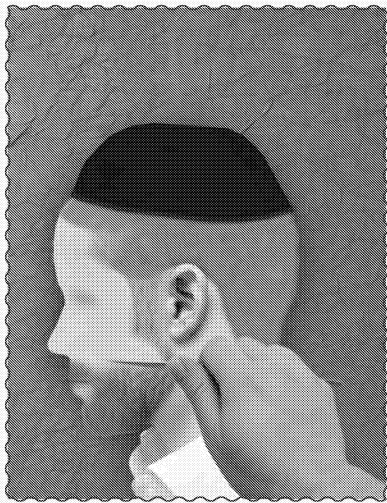
De la misma manera, no está permitido cortar las *Peot* con tijera desde el punto más elevado de la oreja (por cuanto que es difícil cuidarse de que ningún pelo quede con menos de medio centímetro de largo)

Según la ley -*halajá*- se debe dejar crecer las patillas -*Peot*- hasta por debajo del hueso

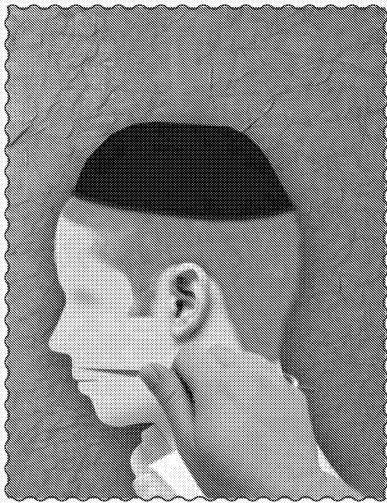
Los estrictos en la *Halajá* dejan crecer sus *Peot* hasta donde el lóbulo de la oreja comienza a separarse del rostro

Aquel que se rasura la barba con navaja transgrede cinco prohibiciones de la *Torá*

Inclusive en el cuello no se debe rasurar con navaja

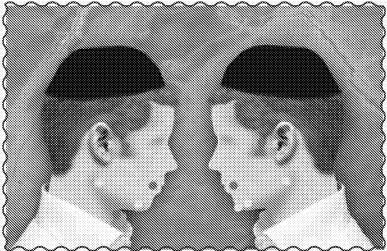

Está prohibido rasurar el bigote con navaja

Es permitido el corte con navaja del cabello que cubre la nuca

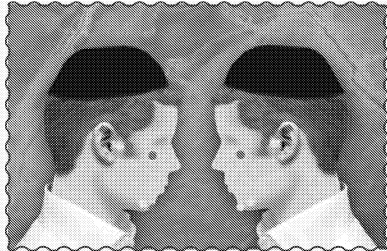
Las esquinas de la barba – *Peot Hazakán* – que está prohibido rasurar con navaja son cinco y varían las opiniones de sus ubicaciones, por lo tanto todo temeroso de Di-s debe cuidarse de no rasurar en absoluto su barba con navaj (*Shulján Aruj Ioré Deá, 181:11*)

La ubicación de las cinco *Peot Hazakán* según la opinión de *Rabenu Jananel*, están indicadas en color amarillo y sus ubicaciones según *Riva"n*, están indicadas en color rojo

La ubicación de las cinco *Peot Hazakán* según la opinión del *Ramba"m*

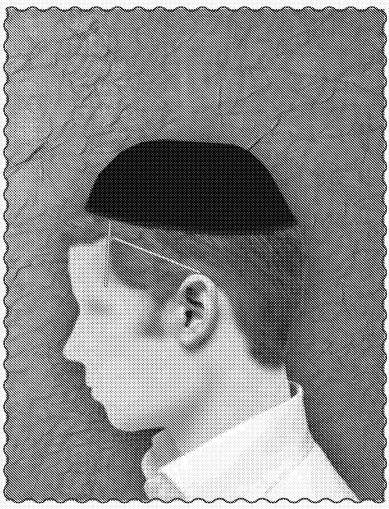

La ubicación de las cinco *Peot Hazakán* según la opinión de *Rash"i* (*Tratado de Shevuot*) están indicadas en color rojo y según *Rash"i* (citado por el *Ro"sh* en el *Tratado de Makot*) están indicadas en color amarillo

Estas imágenes fueron mostradas a muchos rabinos distinguidos de la generación -*Guedolé Hador*-,
© Todos los derechos reservados
Harav Abraham Jaim Ades
Las imágenes fueron tomadas del libro "*Peat Zekaneja*"
Tel: (972) 2 641 3506

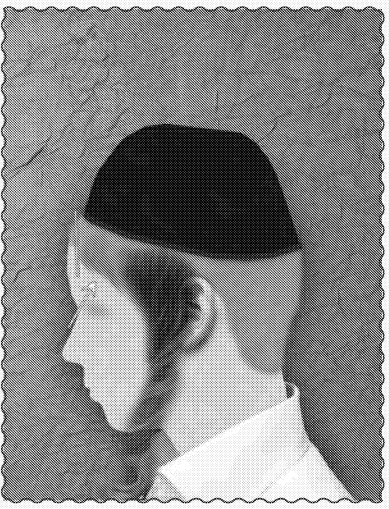
One who removes "Payot Harosh", the edge of the scalp, transgresses two negative commandments; therefore, on the area of the edges one must leave a half-centimeter length of the hair. The prohibition is even if the hair is removed with a scissor.

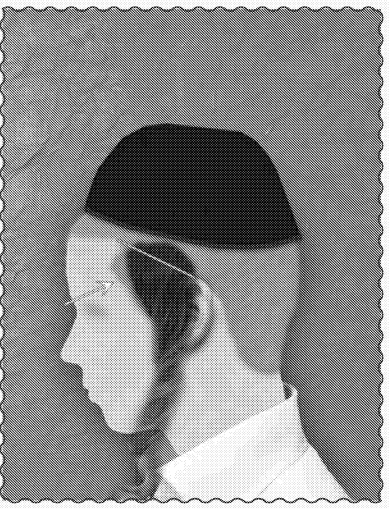
Area of the "Payot" of the head as marked in the picture.

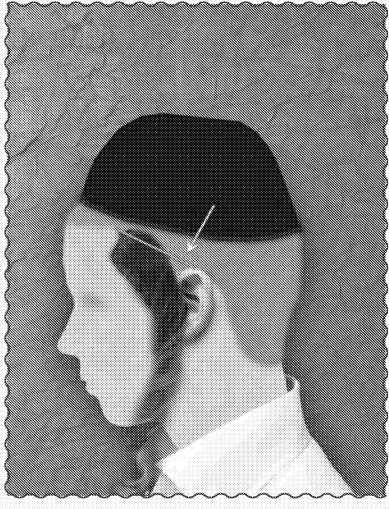
If one is bald, he must calculate the height of the "Payot" from the original hairline.

The area of the "Payot" begins as shown in the picture. (However, it is permitted to shave in a way where a half-centimeter of the length of the hair remains.)

Haircut of "Payot", edges, that is prohibited by the negative commandment of "Bal Takif", do not round the edge of your scalp.

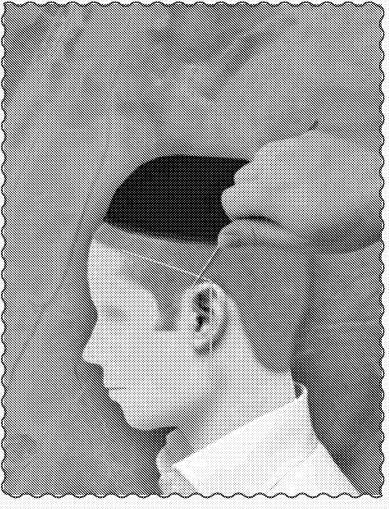
Haircut of "Payot", edges, that is prohibited by the negative commandment of "Bal Takif", do not round the edge of your scalp.

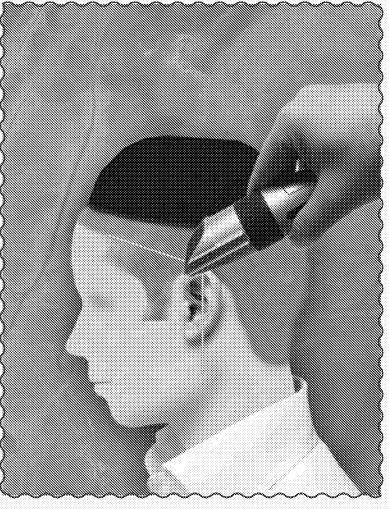
Thinning out the "Payot" above the bone, one transgresses the negative commandment of "Bal Takif".

By shaving the sideburns above the bone, one transgresses the negative commandment of "Bal Takif".

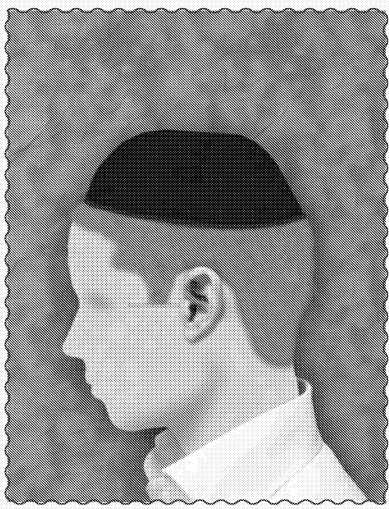
It is prohibited to use a razor from above the highest point of the ear and inwards towards the face.

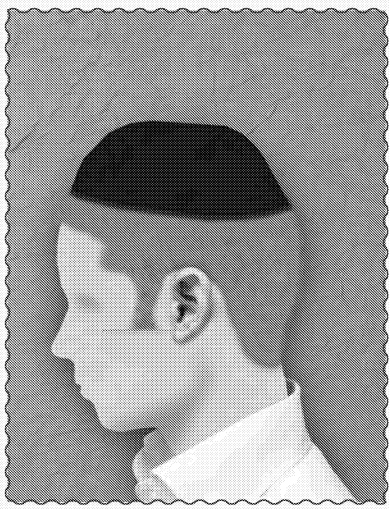
One may not use a machine with a low number (which does not leave a half-centimeter) from above the highest point of the ear and inwards towards the face.

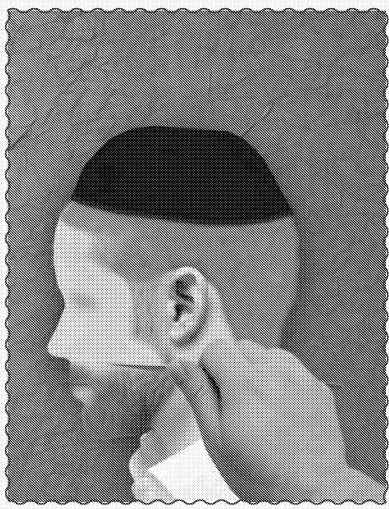
One may not cut with a scissor from above the highest point of the ear and inwards towards the face, since it is hard to refrain from cutting the hair and leaving at least a half-centimeter.

According to Halacha, one must grow the sideburns until the end of the bone.

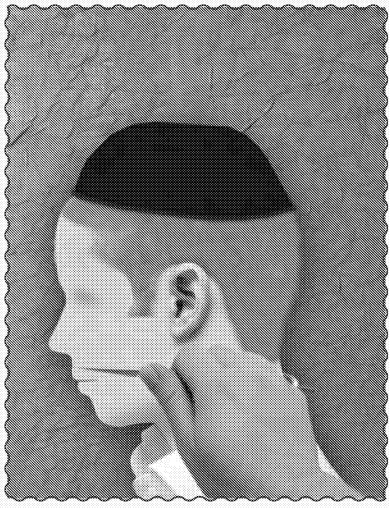
There are those who are stringent to leave the length of the sideburns until where the cartilage of the ear begins to separate.

One may not remove his beard with a razor, and one who does so transgresses five negative commandments.

One may not shave with a razor even on the throat.

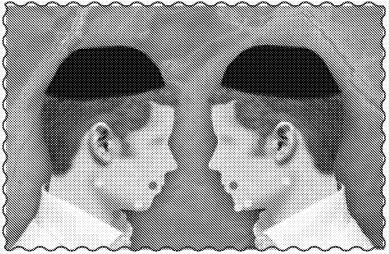

One may not remove a mustache with a razor.

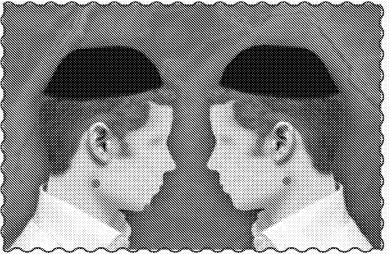

It is permitted to use a razor on the back of the head.

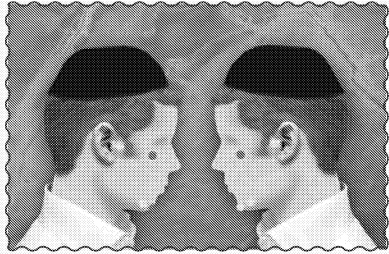
Shulchan Aruch Siman 181 Seif 11: "There are five edges of the beard, with many different opinions, therefore one who fears Hashem should follow all of the opinions and not use a razor on his beard at all."

Five Places of "Payot Hazakan", edges of the beard, according to Rabeinu Hananel in red, and according to the Riyav"an in Yellow.

Five Places of "Payot Hazakan", edges of the beard, according to the Rambam.

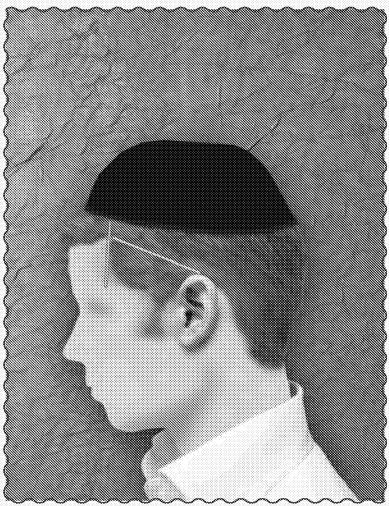

Five Places of "Payot Hazakan", edges of the beard, according to Rashi in Masechet Shevouot in red, and according to Rashi brought down by the Ro"sh in Masechet Makot in yellow.

The pictures have been seen by some of "Gedolei Hador"
© All rights reserved
A.H. Ades
The pictures were taken from the book "Peat Zekanecha"
Tel : 02-6413506

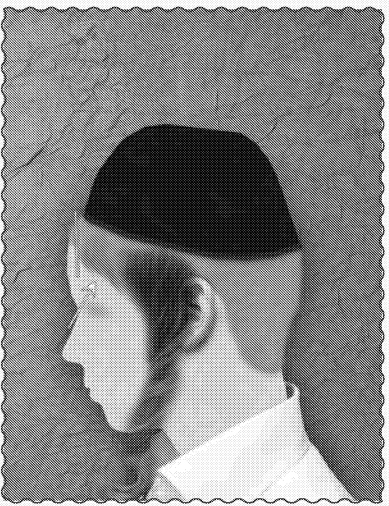
Colui che taglia i capelli agli angoli -*Peot*- della testa trasgredisce a due divieti, perciò agli angoli bisogna lasciare capelli della lunghezza di mezzo centimetro, il divieto è anche quando si taglia con le forbici

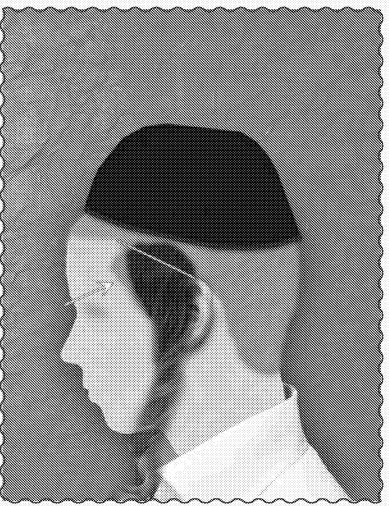
La zona delle *peòt* della testa è quella indicata dal disegno

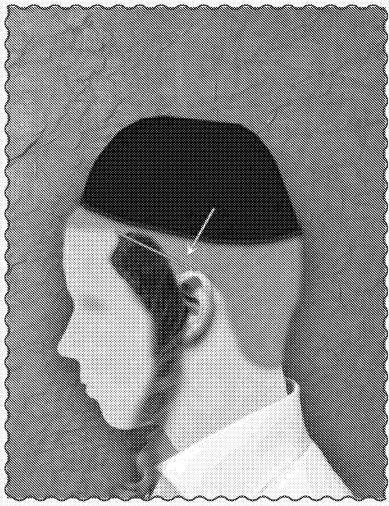
Chi ha delle calvizie deve calcolare l'altezza delle *peòt* dal posto dove precedentemente aveva capelli

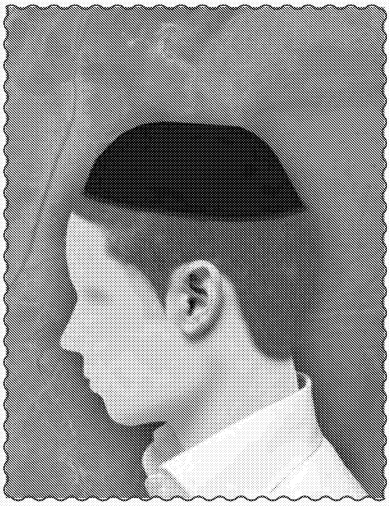
Nel caso della figura la zona delle *peòt* comincia come è indicato dalla figura (però è permesso tagliare facendo in modo che rimanga mezzo centimetro di lunghezza dei capelli)

Taglio delle *peòt* in cui c'è il divieto di "*Bàl Takkif*"

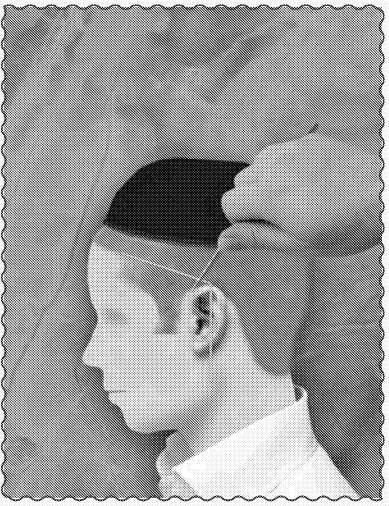
Taglio delle *peòt* in cui c'è il divieto di "*Bàl Takkif*"

Nel rasare le *peòt* sopra l'osso rendendo la capigliatura fine, si trasgredisce al divieto di "*Bàl Takkif*"

Nel rasare i lati delle *peòt* sopra l'osso si trasgredisce al divieto di "*Bàl Takkif*"

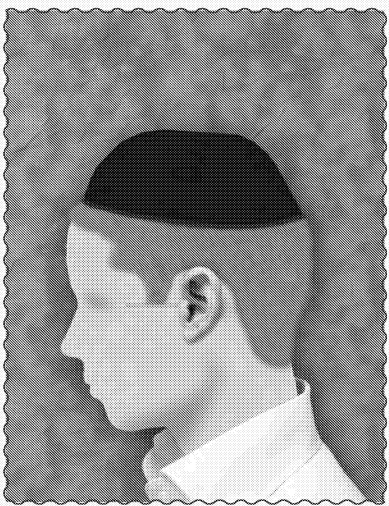
È vietato far passare una lama al di sopra dell'orecchio dalla parte alta dell'orecchio verso l'interno

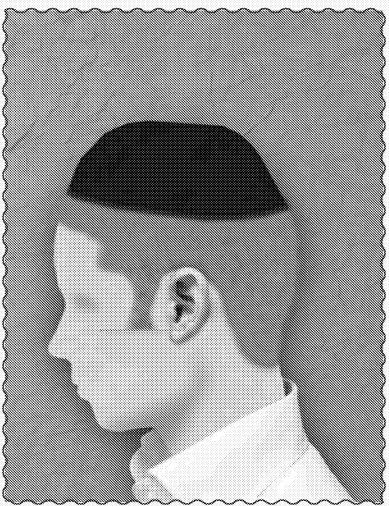
È vietato far passare la macchinetta con un numero basso (in modo che non rimanga mezzo centimetro) al di sopra dell'orecchio dalla parte alta dell'orecchio verso l'interno

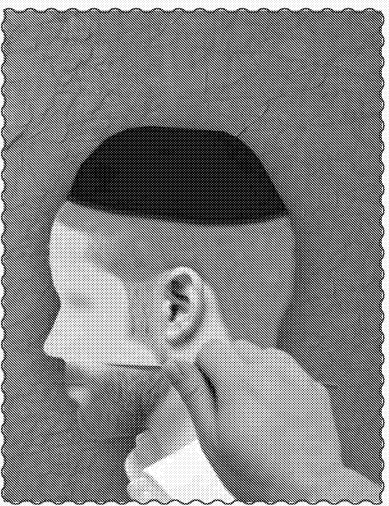
Non si tagliano con le forbici i capelli al di sopra dell'orecchio dalla parte alta dell'orecchio verso l'interno

Secondo la stretta regola bisogna fare crescere i capelli alle *peòt* fino alla fine dell'osso

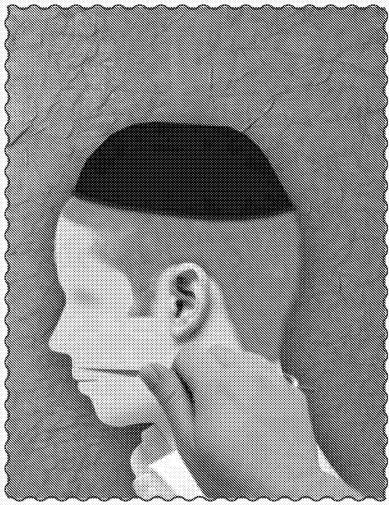
C'è chi è rigoroso e lascia le *peòt* fino a dove il lobo dell'orecchio comincia a separarsi

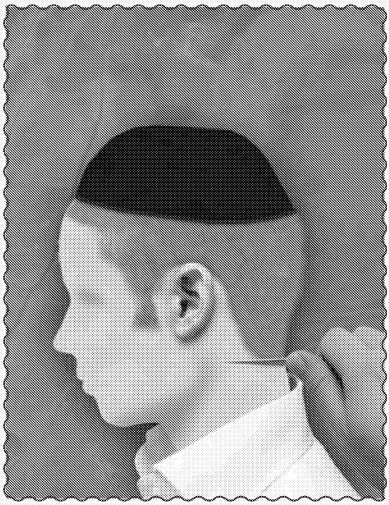
È vietato tagliare la barba con la lametta e colui che lo fa trasgredisce a cinque divieti

È vietato rasarsi con la lametta persino alla gola

È vietato tagliarsi i baffi con la lametta

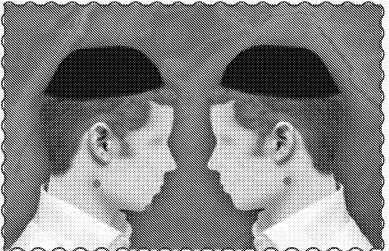

È permesso far passare la lametta sulla cervice dietro la testa

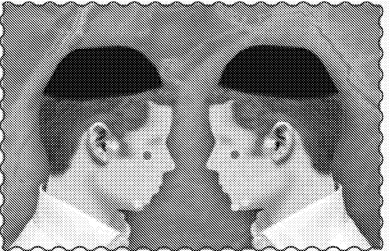
Le *peòt* della barba sono cinque, e vi sono varie opinioni al riguardo, perciò un timoroso del cielo si comporti secondo tutte e non faccia passare per nulla la lametta sulla sua barba (*Shulhàn Arùh Iorè Deà capitolo 181,11*)

I cinque punti delle *peòt* della barba secondo l'opinione di *Rabbenu Hananèl* sono indicati in rosso, quelli secondo l'opinione del *Rivàn* in giallo

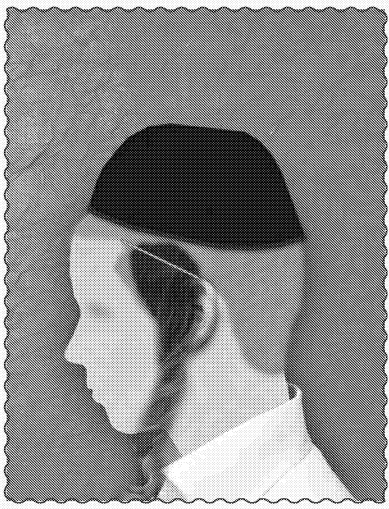

I cinque punti delle *peòt* della barba secondo l'opinione del *Maimonide*

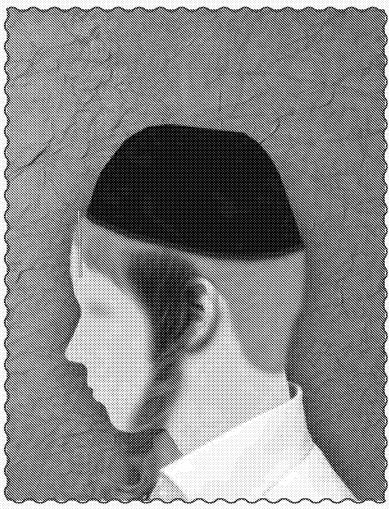

I cinque punti delle *peòt* della barba secondo *Rashi* in *Shevuòt* sono indicati in rosso, e quelli secondo *Rashi* riportato dal *Ròsh* in *Maccòt* sono indicati in giallo

Le figure sono state viste da vari grandi rabbini della nostra generazione
 © Tutti i diritti sono riservati
 Rav Abraham Haim Ades
 Le figure sono state estratte dal libro "*Peàt Zekanèha*"
 Tel: (972) 2 641 3506

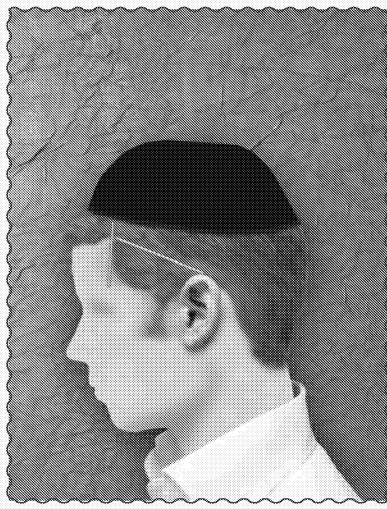
תספורת של פאות שיש בה איסור של בל תקיף

במקרה שבתמונה אזור הפאות מתחיל כמצוייר בתמונה (אך מותר לגלח באופן שנשאר באורך השערות חצי ס"מ)

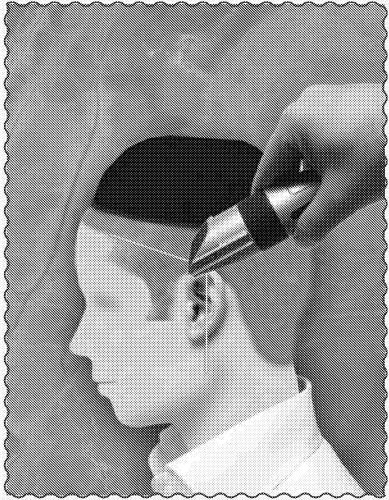
מי שיש לו קרחת – יש לחשב את גובה הפאות, מאותו מקום שהיה לו שער בתחילה

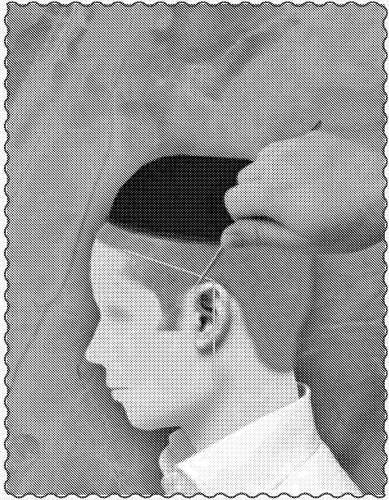
איזור פאות הראש הוא לפי הסימון שבתמונה

המוריד פאות הראש עובר בב' לאוין, לכן במקום הפאות יש להניח שער באורך של חצי ס"מ, האיסור גם אם מסיר ע"י מספרים

אין להעביר מכונה עם מספר נמוך (באופן שאין נשאר חצי ס"מ) מעל האוזן ממקום הגבוה שבאוזן לכיוון הפנים

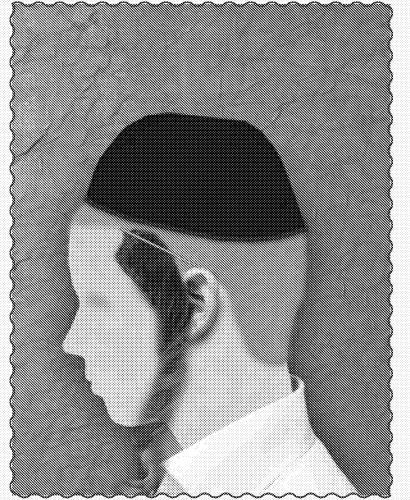
אסור להעביר תער מעל האוזן ממקום הגבוה שבאוזן לכיוון הפנים

בגילוח צידי הפאות מעל העצם עובר בבל תקיף

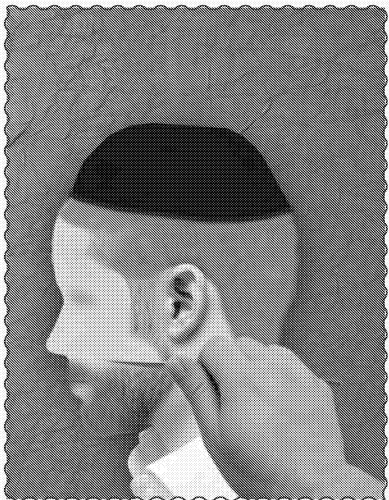
בגילוח הפאות לדקות מעל העצם עובר בבל תקיף

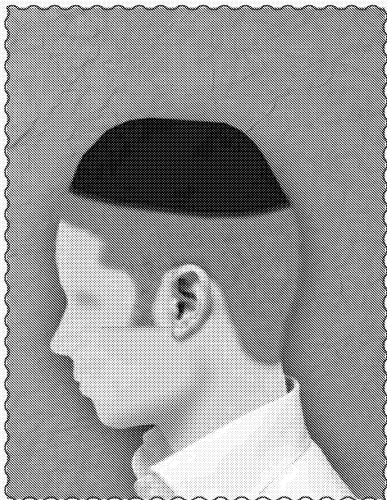
תספורת של פאות שיש בה איסור של בל תקיף

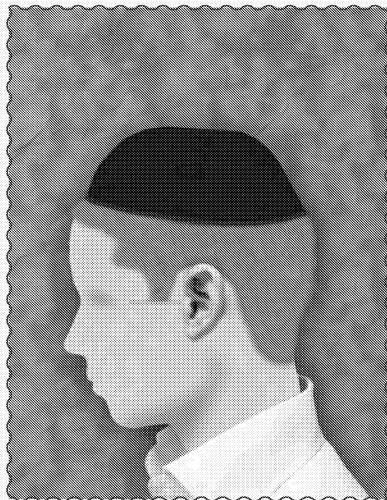
אין לגלח בתער אף בגרון

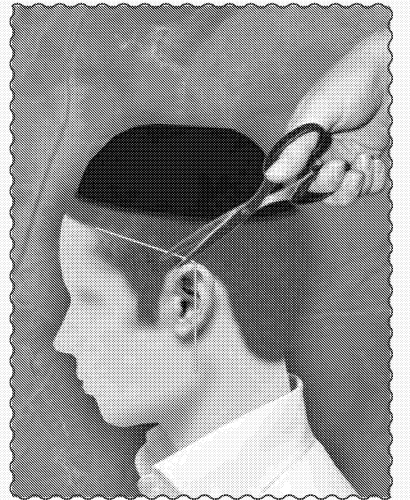
אין להוריד זקן בתער, והמוריד עובר בחמשה לאוין

יש מחמירים להשאיר את הפאות עד היכן שתנוך האוזן מתחיל להפרד

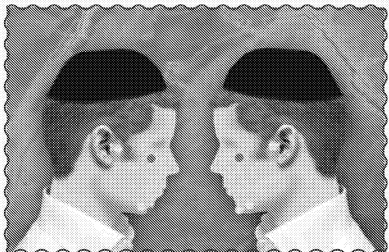

מעיקר הדין יש לגדל את הפאות עד סוף העצם

אין להסתפר עם מספרים מעל האוזן ממקום הגבוה שבאוזן לכיוון הפנים, דקשה לזהר שלא יגזור שערה באופן שלא ישאר בה חצי ס"מ

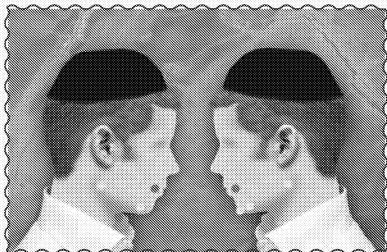
שו"ע סי' קפ"א י"א – פאות הזקן הם ה' ורבו בהם הדעות לפיכך ירא שמים יצא את כולם ולא יעביר תער על כל זקנו כלל

חמש מקומות של פאות הזקן לדעת רש"י בשבועות באדום, ולדעת רש"י המובא ברא"ש במכות בצהוב

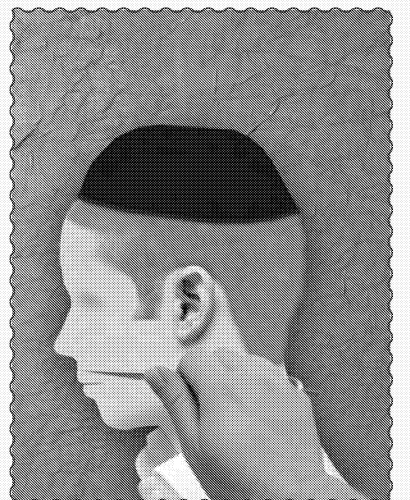
חמש מקומות של פאות הזקן לדעת הרמב"ם

חמש מקומות של פאות הזקן לדעת רבינו חננאל באדום, ולדעת הריאב"ן בצהוב

מותר להעביר תער בעורף מאחורי הראש

אין להוריד את השפם בתער

התמונות היו למראה עיניהם של כמה מגדולי הדור

© כל הזכויות שמורות
א.ח. עדס

התמונות נלקחו מספר "פאת זקנד"
טל: 02-6413506